ΕΤΟΣ Ζ΄. Ἐκδίδεται τῇ 1/13 καὶ 15/27 ἑκάστου μηνός. Ἐν ΛΕΙΨΙΑι τῇ 1/13 Δεκεμβρίου 1887 Τιμὴ ἐτησία προπληρωμένη εἰς χρυσόν. Φράγκ. 40. Μάρκ. 32. Ῥούβλ. 16. ΑΡ. 159.

Ἐν τῷ παρόντι τεύχει ἔκτακτον παράρτημα

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

κατὰ νεωτάτην ἐν Λειψίᾳ γενομένην φωτογραφίαν.

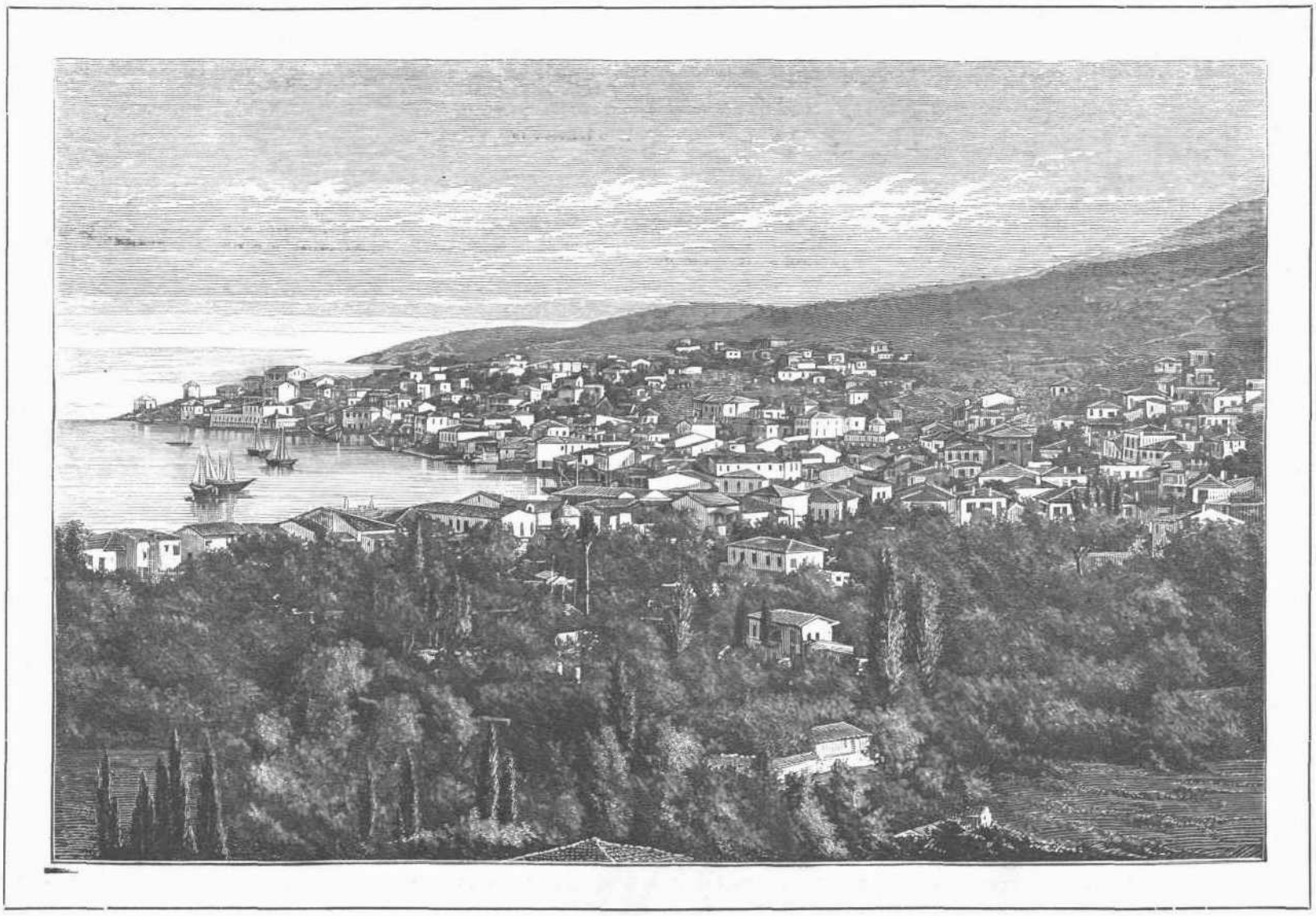

ΛΙΜΗΝ ΒΑΘΕΟΣ ΕΝ ΣΑΜΩι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἡ Σάμος μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ὑπὸ Ἐπαμ. Τ. Σταματιάδου. — Γαίτου Φαῦστος. Μετάφρ. Ἀλ. Ῥ. Ῥαγκαβῆ. (Συνέχεια.) — Βραχεῖα καὶ αὐτοσχέδιος περιήγησις ἐν Ἱσπανίᾳ. Ὑπὸ Ἰ. Μ. (Συνέχεια.) — Εὐδία μετὰ θύελλαν. Μετάφρ. τοῦ Ἀγγλικοῦ μυθιστορήματος Called back τοῦ Conway ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Σοφίας Εὐαγ. Βαλτατζῆ. (Συνέχεια.) — Τὸ ἀρχαῖον ἀνάκτορον τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας τῆς Ῥωσσίας ἐν Μόσχᾳ. — Κριομαχία ἐν Καυκάσῳ. — Ποίησις. Α'. Ὄνειρο. Β'. Νεράϊδα. — Ἀσιατικὴ Φιλολογία. Ὑπὸ Χρ. Παπαδοπούλου. (Συνέχεια.) — Αἱ συνέπειαι ματαιοδοξίας. Διήγημα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. (Συνέχεια.) — Διάφορα. — Αἰνίγματα καὶ λύσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Λιμὴν Βαθέος ἐν Σάμῳ. — Παράθυρον ἐν τῷ Παλατίῳ τοῦ Πιλάτου ἐν Σεβίλλῃ. — Τὸ ἀρχαῖον ἀνάκτορον τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας τῶν Ῥομανὼφ ἐν Μόσχᾳ. — Κριομαχία ἐν Καυκάσῳ. — Ἡ αὐλὴ τῶν πρέσβεων ἐν Σεβίλλῃ. — Ὁ πύργος τοῦ Χρυσοῦ ἐν Σεβίλλῃ.

Η ΣΑΜΟΣ

μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον.

Ὑπὸ Ἐπαμ. Σταματιάδου.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 225.)

ΜΕΤΑ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς πανωλεθρίαν τῶν Ἀθηναίων, ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος Λύσανδρος, καταλαβὼν τὴν Σάμον καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς εἰς Ἀθήνας καὶ ἀλλαχόσε καταφυγόντας ἐπὶ τοῦ πολέμου Σαμίους, τοὺς μὴ τῷ δημοκρατικῷ πολιτεύματι ἐνασμενίζοντας, παρέδωκεν αὐτοῖς τὴν πόλιν, ἱδρύσας Ἀρχὴν δέκα ἀρχόντων ὑπὸ τὸν Λακεδαιμόνιον Θώρακα, τίτλον ἁρμοστοῦ λαβόντα. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη Ἀρχὴ δὲν ἠδύνατο ἐπὶ πολὺ νὰ διαρκέσῃ· διότι ὁ τυραννικὸς τῶν δέκα τρόπος ἀφ' ἑνός, αἱ τῶν ἐκ Σάμου φυγάδων προσπάθειαι ἀφ' ἑτέρου, ὑπέσκαπτον βαθέως τὸ ἑτοιμόρροπον ἐκεῖνο οἰκοδόμημα, ἐπὶ δέκα δὲ ὅλα ἔτη οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι ὑπέμειναν δίκην εἱλώτων τὸ κράτος τῶν δέκα τυράννων, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ὁποίων οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέλαβον πάλιν ἐπ' ὀλίγον τὴν ἐπὶ τῆς Σάμου ὑπεροχὴν αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς παρίστα τότε τὸν μῦθον τοῦ Ῥωμαίου Μενηνίου Ἀγρίππα περὶ συνωμοσίας τῶν διαφόρων μελῶν τοῦ σώματος κατὰ τῆς γαστρός, ἢ τὸν Θηβαϊκὸν τῶν ἀλληλοφθορούντων σπάρτων. Αἱ ἀρχαϊκαὶ ἀρεταὶ εἶχον ἤδη ἐκλείπει καὶ ὁ φθόνος εἰσχωρήσας ἐνέπνεε τὰ πάθη ἐκεῖνα, ἅτινα προηγοῦνται παρὰ παντὶ ἔθνει τῆς διαλύσεως καὶ τῆς φθορᾶς.

Ὁ Κόνων ἐπιτυχὼν νὰ σωθῇ ἐκ τῆς κοινῆς ἐν Αἰγὸς Ποταμοῖς καταστροφῆς, κατέφυγε πρὸς Εὐαγόραν τὸν βασιλέα τῆς Κύπρου, ὅστις θαυμάζων τὰς Ἀθήνας ἐν τῇ δυσπραγίᾳ αὐτῶν καὶ ἀσπαίρων ὅπως αὐτὰς ἴδῃ ἀναλαμβανούσας τὴν ἀρχαίαν εὔκλειαν, πολλάκις δι' ἐπιστολῶν ἐξύμνησεν εἰς τὸν κυρίαρχον αὐτοῦ μέγαν βασιλέα τὰς ἀρετὰς τοῦ Κόνωνος καὶ τῶν αὐτοῦ συνεταίρων Ἱερωνύμου καὶ Νικοδήμου. Ἀφ' ἑτέρου ὁ βασιλεὺς ἔβλεπε μὲ ὄμμα ἀνήσυχον τὴν θαλασσοκρατορίαν, ἣν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξήσκουν ἀπὸ τῆς ἐν Αἰγὸς Ποταμοῖς ναυμαχίας, καὶ ἀνέμενεν ἁρμόδιον χρόνον ἵνα διαφθείρῃ αὐτήν. Ὑπὸ τοιαύτης ἐπιθυμίας κατεχόμενος, ἐδράξατο μετ' εὐχαριστήσεως τῆς παρεχομένης εὐκαιρίας, αἱ δὲ παραινέσεις τοῦ Εὐαγόρου ἔσχον εὐάρεστον ἀποτέλεσμα· ὥστε ὁ Κόνων, ἄρχων τοῦ Περσικοῦ στόλου μετ' οὐ πολὺ καταστάς, ἐπέτυχε νὰ προσβάλῃ παρὰ τῇ Κνίδῳ τὸν ὑπὸ τὸν Πείσανδρον ἐξ ἑκατὸν νηῶν Πελοποννησιακὸν στόλον καὶ καταστρέψῃ καθ' ὁλοκληρίαν αὐτόν. Σύναμα δὲ ὑποδεικνύων εἰς τὸν Ἀρταξέρξην ὅτι ὅπως ταπεινώσῃ τοὺς Σπαρτιάτας ἐς ἀεὶ ὤφειλε ν' ἀνεγείρῃ ἐκ τῆς παρακμῆς τὰς Ἀθήνας, ἔπεισεν αὐτὸν νὰ πέμψῃ τὸν Περσικὸν στόλον, συγκείμενον ἐξ ὀγδοήκοντα πλοίων, ὅστις εἰσελθὼν εἰς τὸ Αἰγαῖον, κατέκτησε τὰς Κυκλάδας καὶ τὴν νῆσον τῶν Κυθήρων, ἐλαφυραγώγησε τὰ παράλια τῆς Λακωνίας, καὶ ἐλθὼν ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, τὴν Μουνυχίαν καὶ τὸ Φάληρον. Τότε εἰργάσθησαν πάντες οἱ ἐν Ἀθήναις πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, ὧν ἡ ἐγκαίνισις γενομένη ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησι Εὐβουλίδου, ἐθεωρήθη ὡς δευτέρα θεμελίωσις τῆς πόλεως, ἡ δ' ἐργασία ἐτελείωσε τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐνενηκοστῆς ἕκτης Ὀλυμπιάδος (393—392 π. Χρ.).

Μετὰ τὴν περὶ τὴν Κνίδον ἧτταν τῶν Λακεδαιμονίων, σύμπασαι αἱ Ἑλληνίδες πόλεις ἠλεκτρίσθησαν, καὶ ὁ μὲν Κόνων ἐλθὼν εἰς Σάμον κατέλυσε τὴν Ἀρχὴν τῶν δέκα, ἄλλαι δὲ πόλεις οἴκοθεν ἐκδιώξασαι τὰς Λακωνικὰς φρουράς, προσεκολλήθησαν τοῖς Ἀθηναίοις. Ἀλλ' ὅμως μόλις τοῦ Κόνωνος ἀναχωρήσαντος, τρεῖς στρατηγοὶ Σπαρτιᾶται ὁ Εὐδόκιμος, Διφίλας καὶ Φιλόδικος πλέοντες εἰς Ῥόδον μετὰ ἑπτὰ νηῶν ὅπως ὑποστηρίξωσι τοὺς κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαναστάντας ὀλιγαρχικοὺς Ῥοδίους, προσωρμίσθησαν εἰς Σάμον, καὶ ἀφ' οὗ κατέλυσαν τὸ πολίτευμα τοῦ Κόνωνος, ἀνιδρύσαντο αὖθις τὸ προσφιλὲς τῇ Σπάρτῃ ἀριστοκρατικόν. Ἡ δὲ Σάμος παρίστα τότε τὸ λυπηρὸν θέαμα τόπου διακειμένου μεταξὺ δύο φατριῶν ἀντιπάλων, ὑπηρετοῦντος ὁτὲ μὲν τῇ μιᾷ, ὁτὲ δὲ τῇ ἄλλῃ, ἐξαντλοῦντος τὰς δυνάμεις αὐτοῦ καὶ ἠναγκασμένου νὰ κλίνῃ ἀπαραιτήτως εἰς τῶν ἰσχυόντων τὰς ὀρέξεις. Εἷς ἰδίως τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγῶν, ὁ Τελευτίας, ἀφικόμενος εἰς Σάμον, ἔλαβεν ἐκεῖθεν βιαίως ναῦς ὅπως καταπολεμήσῃ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐκμηδενίσῃ οὕτω καὶ τὰ τελευταῖα τῆς ἀρχαίας ἰσχύος τῆς Σάμου λείψανα. Ἀλλ' ὅμως ἐπέστη τὸ ἀναμφίβολον τέλος τοῦ μεγάλου τούτου ἐμφυλίου πολέμου. Ὁσάκις δύο λαοὶ ὁμαίμονες μάχονται πρὸς ἀλλήλους, οὐδὲν ἄλλο κατορθοῦσιν ἢ τὸ παρασκευάσαι τὰς ἁλώσεις αὐτῶν· καὶ ἡ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς ὅτι οἱ τοιοῦτοι πόλεμοι ἀπέληξαν πάντοτε πρὸς φθορὰν μὲν τῶν διαμαχομένων, πρὸς ὄφελος δὲ τρίτων.

Οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνακύπτοντες τῆς ταπεινώσεως αὐτῶν, ἐπρότεινον κοινὴν κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν, καὶ συγκαταστησάμενοι συνέδριον καὶ συνέδρους ἀποδείξαντες ἑκάστης πόλεως, ἐψηφίσαντο, ὥστε τὸ μὲν συνέδριον νὰ συνεδρεύῃ ἐν ταῖς Ἀθήναις, ἑκάστη δὲ πόλις μεγάλη ἢ μικρὰ νὰ ἔχῃ ἀνὰ μίαν ψῆφον καὶ ν' αὐτοκυβερνᾶται, χρωμένη ἡγεμόνι Ἀθηναίῳ. Ἐκπλαγεῖσα ἡ Σπάρτη διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν Ἀθηνῶν, ἔπεμψεν ἀλληλοδιαδόχως πολλοὺς πρέσβεις εἰς Περσίαν, ὅπως, εἰ δυνατόν, προλάβῃ τὴν παγίωσιν τῆς τοιαύτης ὁμοσπονδίας· μεταξὺ δὲ τῶν πρέσβεων ὑπῆρξεν εἷς, ἀνὴρ τολμηρός, εὔγλωττος καὶ ἁρμόδιος ἕνεκα τῶν προτερημάτων τούτων ἵνα σταλῇ πρεσβευτὴς εἰς αὐλὴν διεφθαρμένην. Οὗτος λοιπὸν ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησι Θεοδότου, τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐνενηκοστῆς ὀγδόης Ὀλυμπιάδος (388 π. Χρ.) ἐπρότεινε συνθήκην, ἥτις, καίτοι πολυτιμοτάτη διὰ τὴν Περσίαν, πολὺς ὅμως παρῆλθε χρόνος μέχρις οὗ τύχῃ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ μεγάλου βασιλέως. Τέλος ὑπεγράφη ἡ συνθήκη, ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀνταλκίδειος, δι' ἧς Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐνόμισε δίκαιον, "τὰς μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις ἑαυτοῦ εἶναι καὶ τῶν νήσων Κλαζομενὰς καὶ Κύπρον, τὰς δὲ ἄλλας Ἑλληνίδας πόλεις καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας αὐτονόμους ἀφεῖναι, πλὴν Λήμνου καὶ Ἴμβρου καὶ Σκύρου, ταύτας δὲ ὥσπερ τὸ ἀρχαῖον, εἶναι Ἀθηναίων. Ὁπότεροι δὲ ταύτην τὴν εἰρήνην μὴ δέχωνται, τούτους ὁ βασιλεὺς ἠπείλει πολεμῆσαι μετὰ τῶν ταῦτα βουλομένων, καὶ πεζῇ καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ ναυσὶ καὶ χρήμασι."

Τοιουτοτρόπως ἡ Ἑλλὰς ὥδευσε τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν ὑποδούλωσιν καὶ ἔδειξε τὸ μέγιστον τεκμήριον τῆς ἐξασθενήσεως αὐτῆς. Τοιουτοτρόπως ἐφάνη πᾶσα ἡ ἀσχημία τῆς παρακμῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ἐλεεινότης τῆς πτώσεως αὐτῶν, συνομολογησάντων συνθήκην, ἥτις ἐν ἀκαρεῖ ἀφῄρει αὐτοὺς τοὺς καρποὺς χρονίων καὶ περιδόξων ἀγώνων. Καὶ ὁ μὲν Ἀνταλκίδας, προπηλακιζόμενος καὶ μισούμενος παρὰ πάντων, κατέφυγε πρὸς τοὺς Πέρσας, παρ' ὧν διωχθείς, ἀπέθανεν ὑπὸ ἀσιτίας, αἱ δὲ κατὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἑλληνικαὶ πόλεις, ἐν αἷς καὶ ἡ Σάμος, περιῆλθον, ἀποσπασθεῖσαι τῆς μητροπόλεως Ἑλλάδος, ὑπὸ τὸν τῆς Περσίας ζυγόν, ἀπαρτίσασαι ἰδίαν σατραπίαν, ἥτις ἐξετείνετο ἀπὸ τῆς Κιλικίας πρὸς μεσημβρίαν μέχρι τῆς Τρῳάδος πρὸς ἄρκτον καὶ ἥτις ἐξέτινε φόρον τετρακοσίων ταλάντων. Τὸ πρῶτον τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε τοῦτο.

Ἀλλ' ὡς νὰ μὴ ἐξήρκει ἡ σκληρὰ τιμωρία, εἰς ἣν ὑπεβλήθη ἡ Σάμος, οἱ Ἀθηναῖοι ἐπηύξανον τὰ δεινὰ αὐτῆς, συνεχεῖς ἐν αὐτῇ ποιούμενοι ἐπιδρομάς, αἵτινες μόνον ἀποτέλεσμα εἶχον τὴν ἐπὶ μᾶλλον ἐξασθένησιν τῆς νήσου, θῦμα παρισταμένης τῶν μεταξὺ τῶν κρατούντων καὶ τῶν ἐπιδραμόντων διαπληκτισμῶν. Χαβρίας ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, περιπλέων τὴν νῆσον (384 π. Χρ.) καὶ ἐπιθυμῶν νὰ καταλάβῃ τὸν λιμένα, οὗ ἡ εἴσοδος ἐφυλάσσετο ὑπὸ Περσικῶν πλοίων, μετεχειρίσθη πρὸς τοῦτο στρατήγημά τι· ἔπεμψε μέρος τοῦ στόλου αὐτοῦ ἵνα προκαλέσῃ τοὺς πολεμίους εἰς ναυμαχίαν, αὐτὸς δὲ μετὰ τοῦ μεγαλειτέρου μέρους παρεφύλαττε κεκρυμμένος, ἀναμένων τὴν ἔξοδον τῶν Περσῶν ἵνα καταλάβῃ ἀπροόπτως τὸν λιμένα. Καὶ ἐπέτυχε μὲν τὸ στρατήγημα αὐτοῦ, καταλαβόντος τὸν λιμένα τῆς Σάμου, ἀλλὰ δὲν ἔμεινε καὶ ἐπὶ πολὺ ἐν αὐτῷ οὗτος, διότι αἱ πολεμικαὶ περιπέτειαι ἀπῄτουν τὴν ἀλλαχοῦ παρουσίαν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στόλου. Ὀλίγον μετέπειτα ὁ Ἰφικράτης, πεμφθεὶς κατὰ τῆς Χίου, ἥτις, μέρος ἔχουσα εἰς τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἠνώχλει τοὺς Ἀθηναίους, λαφυραγωγήσας τὴν Σάμον, κατέπλευσεν εἰς Δῆλον. Οἱ Σάμιοι ἔπεμψαν πρέσβεις πρὸς αὐτὸν ἵνα ὑπομνήσωσι τὰς ὑπηρεσίας, ἃς ἀείποτε ἡ Σάμος προσέφερε ταῖς Ἀθήναις, καὶ αἰτήσωσι τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἁρπαγέντων πραγμάτων. Ἐκεῖνος δὲ ὑπισχνούμενος ὅτι θέλει ἀποδώσει ταῦτα, ἔγραψε πλαστὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν προσεποιήθη ὅτι ἔλαβεν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ δι' ἧς προσεκαλεῖτο νὰ πλεύσῃ ἐκεῖσε. Δείξας τὴν ἐπιστολὴν ταύτην πρὸς τοὺς Σαμίους πρέσβεις, ἀπέπεμψεν αὐτοὺς φιλοφρόνως καὶ εἰς ἐρημόν τινα νησίδα πλεύσας, διέμεινεν ἐν αὐτῇ ἐπὶ μίαν νύκτα καὶ μίαν ἡμέραν. Οἱ Σάμιοι, πληροφορηθέντες ὅτι ἀπέπλευσεν ὁ Ἰφικράτης, διέτριβον ἀφόβως εἰς τὴν πόλιν, διασπαρέντες μάλιστα καὶ εἰς ἅπασαν τὴν νῆσον· ἀλλ' ὁ πανοῦργος ἐκεῖνος, αἴφνης ἐπιφανεὶς εἰς Σάμον καὶ εὑρὼν τοὺς κατοίκους ἀπροπαρασκευάστους, ἐλῄσεν αὐτοὺς πολὺ περισσότερον, ἀφ' ὅσον προηγουμένως.

Ἀλλ' ὅμως καί τοι ἐχθρικῶς φερόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς Σαμίους, ἀνεμιμνήσκοντο ὅμως καὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς θέσεως τῆς νήσου ἐκείνης. Ὁ Ἰσοκράτης, προτρέπων τοὺς Ἀθηναίους ἵνα καταλάβωσιν ἅπασαν τὴν νῆσον,

ἣν ἐφρούρει ὁ Κυπρόθεμις, κατασταθεὶς ἐν αὐτῇ ἄρχων ὑπὸ Τιγράνου, ὑπάρχου τοῦ βασιλέως, εὐγλώττως ἐξεικόνιζε τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα ἐκ τῆς κατοχῆς αὐτῆς καὶ τῶν ἄλλων νήσων ἤθελον ἔχει οἱ Ἀθηναῖοι. "Ἐὰν μὲν ὁ βάρβαρος, ἔλεγεν, ἐρρωμενεστέρως κατάσχῃ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάττῃ, φρουρὰς μείζους ἐν αὐταῖς ἢ νῦν ἐγκαταστήσας, τάχ' ἂν καὶ τῶν νήσων, αἵ εἰσι περὶ τὴν ἤπειρον, οἷον Ῥόδος καὶ Σάμος καὶ Χίος, ἐπὶ τὰς ἐκείνου τύχας ἀποκλίναιεν· ἣν δ' ἡμεῖς αὐτὰς πρότεροι καταλάβωμεν, εἰκός, τοὺς τὴν Λυδίαν καὶ Φρυγίαν καὶ τὴν ἄλλην τὴν ὑπερκειμένην χώραν οἰκοῦντας, ἐπὶ τοῖς ἐντεῦθεν ὁρμωμένοις εἶναι. Διὸ δεῖ σπεύδειν, καὶ μηδεμίαν ποιεῖσθαι διατριβήν, ἵνα μὴ πάθωμεν ὅπερ οἱ πατέρες ἡμῶν. Ἐκεῖνοι γὰρ ὑστερήσαντες τῶν βαρβάρων, καὶ προέμενοί τινας τῶν συμμάχων, ἠναγκάσθησαν ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς κινδυνεύειν, ἐξὸν αὐτοῖς προτέροις διαβᾶσιν εἰς τὴν ἤπειρον μετὰ πάσης τῆς τῶν Ἑλλήνων δυνάμεως, ἐν μέρει τῶν ἐθνῶν ἕκαστον χειρώσασθαι. Ἡμεῖς δ' ἂν σωφρονῶμεν, ἐξ ἀρχῆς φυλαξόμεθα καὶ πειρασόμεθα φθῆναι περὶ τὴν Λυδίαν καὶ περὶ τὴν Ἰωνίαν στρατόπεδον ἐγκαταστήσαντες, εἰδότες ὅτι καὶ βασιλεὺς οὐχ ἑκόντων ἄρχει τῶν ἠπειρωτῶν, ἀλλὰ μείζω δύναμιν περὶ αὐτὸν ἑκάστων αὐτῶν ποιησάμενος· ἧς ἡμεῖς ὁπόταν κρείττω διαβιβάσωμεν (ὃ βουληθέντες ῥᾳδίως ἂν ποιήσαιμεν) ἀσφαλῶς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν καρπωσόμεθα." Τὰς ἰδέας ταύτας τοῦ μεγάλου ῥήτορος συνεμερίζοντο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι. Τιμόθεος δὲ ὁ Κόνωνος, τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στόλου (375 π. Χρ.) ἀφ' οὗ ἐλῄσε τὰ παράλια τῆς Λακωνίας καὶ διὰ πολλῶν ἐπιτυχιῶν προὐκάλεσε τὴν συνθήκην, ἣν διὰ τοῦ Ἀρταξέρξου Μνήμονος αἱ Ἀθῆναι συνεβάλοντο πρὸς τὴν Σπάρτην, καὶ δι' ἧς αὕτη παρῃτεῖτο τῆς κυριαρχίας τῶν Ἀθηνῶν, ἀφ' οὗ ὑπέταξε τὸ Βυζάντιον, τὴν Ὄλυνθον, τὴν Τορώνην, τὴν Ποτίδαιαν, καὶ τοσαῦτα διέπραξεν ὅσα οὐδεὶς οὔτε τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν, οὔτε τῶν ἐκ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, παραλαβὼν χιλίους στρατιώτας ἤ, κατὰ τὸν Πολύαινον, ἑπτακοσίους μισθωτούς, μετέβη πρὸς ἅλωσιν τῆς Σάμου· ἀλλ' ὅμως οἱ στρατιῶται αὐτοῦ, κακῶς μισθοδοτούμενοι, κακῶς καὶ ὑπηρέτουν, ὁ δὲ Τιμόθεος ὅπως θεραπεύσῃ τὴν κατάστασιν ταύτην προσέδραμεν εἰς τὸ ἑξῆς στρατήγημα. Βλέπων τὴν νῆσον ἔγκαρπον ἐλάμβανε τοὺς καρποὺς καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν καὶ ἐπώλει τούτους εἰς τοὺς δυστυχεῖς Σαμίους· ἐπειδὴ δέ, τούτων ταῦτα πασχόντων καὶ τῆς καλλιεργίας ἀπεχομένων, ἐπῆλθε σπάνις τῶν τροφίμων εἰς τὸ στρατόπεδον, καθόσον μάλιστα πολλοὶ ξένοι ἐρχόμενοι κατηνάλισκον τῶν ἐπιτηδείων, διὰ ταῦτα ὁ Τιμόθεος διέταξε νὰ μὴ πωλῆται σῖτος ὀλιγώτερος τοῦ μεδίμνου, μηδὲ ἔλαιον καὶ ἄλλα ὑγρὰ ὀλιγώτερον τῆς μετρητῆς, σιτουργοὺς δὲ μύλας μηδεὶς κατ' οἶκον νὰ ἔχῃ ἀλλ' ἐν τοῖς λόφοις μόνον. Ἡ δὲ διαταγὴ αὕτη ἀποτέλεσμα ἔσχε τοιοῦτον· οἱ μὲν ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί, ἀγοράζοντες κατὰ μεδίμνους καὶ μετρητάς, διένειμον τοῖς στρατιώταις ἀναλόγως, οἱ δὲ ξένοι, μὴ δυνάμενοι ν' ἀγοράζωσι κατὰ τοσοῦτο μεγάλας ποσότητας, ἐκόμιζον μεθ' ἑαυτῶν ἔξωθεν τὰ τρόφιμα καὶ ὁπόταν ἀνεχώρουν, εἰ ἐπερίσσευέ τι, τὸ ἐπώλουν εἰς τοὺς στρατιώτας. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν μισθοδοτῶν αὐτοὺς καὶ τρέφων καλῶς ὁ Τιμόθεος, ἐκυρίευσε κατὰ κράτος τῶν Σαμίων τὴν πόλιν, κινδυνεύσας καὶ νὰ πληγωθῇ ὑπὸ καταπελτικοῦ βέλους ἐν τῇ πολιορκίᾳ αὐτῆς.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΓΑΙΤΟΥ

Φ Α Υ Σ Τ Ο Σ.

Ὑπὸ Αλ. Ῥ. Ῥαγκαβῆ.

(Συνέχεια.)

ΙΗ'.

ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ.*)

Ἐντὸς κόγχης τοῦ τείχους εἰκὼν τῆς Παναγίας, ὡς τεθλιμμένης μητρός. Ἐμπρὸς αὐτῆς ἀγγεῖα περιέχοντα ἄνθη.

ΜΑΡΓΩ (*θέτουσα νέα ἄνθη εἰς τὰ ἀγγεῖα*). **)

Ἄχ! ῥίψον
σύ, πικροπονεμένη,
ἵλεων βλέμμα κ' ἐπ' ἐμοῦ,
Ἐν τῇ καρδίᾳ ξίφος,
καὶ μ' ἔνδακρυ τὸ ὕφος,
τὸν θάνατον ὁρᾷς υἱοῦ.
Πρὸς τὸν πατέρα βλέπεις,
κ' ἐν στεναγμοῖς προτρέπεις
αὐτὸν νὰ σώσῃ μετὰ σοῦ.
Τίς μαντεύει
πῶς σαλεύει
ὁ πόνος τὰ ὀστᾶ μου;
Πῶς τὸ πτωχόν μου στῆθος τρέμει,
κρυφίου τίνος πόθου γέμει,
σὺ μόν' ἠξεύρεις, δέσποινά μου.
Ἄχ! μόλις μείνω μόνη,
τί πόνοι, πόνοι, πόνοι
σπαράττουν τὰ ἐντός μου!
Ὅταν σταθῶ, πῶς καίω,
πῶς κλαίω, κλαίω, κλαίω!
Δὲν παύει ὁ λυγμός μου.
Τ' ἄνθη ποῦ σ' ἔκοψα, στολίζουν
τὰ ἔρημα παράθυρά μου.
Μὴ τ' ἀπορρίπτῃς· τὰ ποτίζουν
βράδυ πρωῒ τὰ δάκρυά μου.
Φιλεῖ φαιδρὰ ἡ τῆς πρωΐας
ἀκτὶς τὴν κλίνην μου ἡ πρώτη·
ἐντός μου πλὴν τῆς δυστυχίας
ἡ καταιγὶς σωρεύει σκότη.
Θανάτου σῶσόν με κ' αἰσχύνης,
καὶ νεῦσον, ὦ παντελεήμων,
νὰ μοὶ ἐκτείνῃς
χεῖρα προστάτιν. Ἐγὼ τλήμων!

ΙΘ'.

ΝΥΞ.

Ὁδὸς πρὸ τῆς οἰκίας τῆς Μαργῶς. ***)

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ, *στρατιώτης, ἀδελφὸς τῆς Μαργῶς.*

Ὅταν μετὰ συντρόφων ἐκαθήμην
εἰς καπηλεῖον, καὶ τὴν εἴχομεν καλά,
κ' ἐκεῖνοι ἐκαυχῶντο, κ' ἔλεγον πολλά,
τῶν κορασίων αἴροντες τὴν φήμην,
τοὺς γρόνθους εἰς τὴν τράπεζαν ἐστήριζον,
κ' οἰνοποτοῦντες τὰς ἐπανηγύριζον,
ἐγὼ εἰς τὸ θρονίον καλοτεντωθείς,
τὸν μύστακά μου στρίπτων, ἐμειδίων,
κ' ἐρρώφων κατ' ὀλίγον τὸ κρασίον
ἡσύχως λέγων· " Αἴ! καθεὶς ὅπως καθείς.

*) Zwinger, μέρος. κυρίως γωνία, τοῦ τείχους τῆς πόλεως, ὅπου καὶ συνήθως ἀνέκειτο ἱερά τις εἰκὼν ἢ ἄγαλμα.

**) Τὸ ᾆσμα τοῦτο, οὗ ἡ ἀρχὴ ἀναπολεῖ τὸ stabat mater τοῦ Ἰακοπόνου (τῆς ιγ'. ἑκατονταετηρίδος), δημοσιεύεται κατὰ μετάφρασιν τοῦ φιλτάτου υἱοῦ μου Αἰμυλίου, ὡς ἐξεδόθη ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασί του.

***) Ἡ σκηνὴ αὕτη φαίνεται γραφεῖσα μετὰ τὴν (ΚΑ) (Νύκτα τῶν Τελωνίων), ἐν ἔτει 1800, διότι ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Βερολίνου ὑπάρχει ἰδιόγραφον αὐτῆς ὑπὸ Γαίτου, φέρον τὸ ἔτος τοῦτο.

Ὡς τὴν Μαργώ, τὴν ἀδελφήν μου, ἄλλη
ὑπάρχει; Τίς μ' ἐκείνην θὰ τὰ βάλῃ;"
Καὶ "κλὶν κλίν, ζήτω!" πανταχοῦ ἀντήχει.
"Δίκαιον ἔχει," ἔκραζον κ' οἱ τοῖχοι.
"Εἶναι στολὴ καὶ καύχημα τοῦ γένους!"
κ' ἐβώβαινον τῶν ἄλλων τοὺς ἐπαίνους.
Τώρα; — Τὰς τρίχας μου ὤ! νὰ μαδήσω!
τὸν τοῖχον μὲ τὸ μέτωπον νὰ σχίσω!
Ὅστις μὲ βλέπει τώρα ῥωθονίζει,
μασσεῖ τὰς λέξεις του καὶ μὲ ὑβρίζει·
κ' ἐγὼ ἱδρῶν, ἀκοῦ' ὡς χρεωκόπος
νὰ μὲ περιφρονοῦν παντοιοτρόπως.
Πλὴν τί; καὶ ἂν τοὺς σφάξω, ἂν τοὺς πνίξω,
μὴ ψεύστας ἠμπορῶ νὰ τοὺς κηρύξω;
Αἴ! τίς ἐκεῖ προβαίνει; Τ' εἶν' ἐκεῖνοι;
Δύο των εἶναι. Πλησιάζουν σιγαλοί.
Ἂν εἶν' ἐκεῖνος! Ὤ! τὸν ἔχομεν καλά.
Τὸ δέρμα του ἐδῶ θεν' ἀπομείνῃ.

ΦΑΥΣΤΟΣ. ΜΕΦΙΣΤΟΦΕΛΗΣ.

Φαῦστος.
Ἐκεῖ τὸν λύχνον βλέπεις εἰς τὸ ἱερόν;
Μόνον σημεῖον τοῦτο μένει φωτερόν.
Τὸ λυκαυγὲς ἀδυνατεῖ καὶ φθίνει,
κ' ἡ νὺξ τὰ μαῦρα σκότη της ἐκτείνει.
Τὴν ψυχήν ἔχω οὕτω νυκτικῶς θολήν.

Μεφιστοφελής.
Ἐγὼ δ' αἰσθάνομ' ἐμαυτὸν ὡς τὴν γαλῆν,
ἥτις τοὺς τοίχους χαίρεται ν' ἀνέρπῃ,
κ' εἰς στέγας νὰ θερμαίνηται τὴν τέρπει,
καὶ ῥέπω ὡς κ' εἰς ἐναρέτους κλίσεις·
κλοπὴν ὀλίγην, σκάνδαλον ἐπίσης!
Σκιρτῶ καὶ χαίρω, ἐπειδὴ πλησίον
ἠξεύρω, εἶν' ἡ νὺξ τῶν Τελωνίων.
Μεθαύριον τὴν ἔχομεν. Ὤ ποίαν
θὰ ἑορτάσω τὴν ὁλονυκτίαν!

Φαῦστος.
Λοιπὸν προβαίνει, θ' ἀναβῇ ὁ θησαυρός,
ὅστις ἐκεῖ ὀπίσω λάμπει φλογερός;

Μεφιστοφελής.
Σ' ὑπόσχομαι, ταχέως ὅτι τὴν χαρὰν
θὰ ἔχῃς, ἀπ' ἐκεῖ νὰ τὸν ἐγείρῃς.
Ἔρριψα βλέμμα ταχὺ ταύτην τὴν φοράν,
καὶ εἶδα, εἶναι πενταδράχμων πλήρης.*)

Φαῦστος.
Καὶ κόσμημα κανέν; Καὶ δακτυλίδιον
εἰς τῆς γλυκείας φίλης μου στολίδιον;

Μεφιστοφελής.
Μοὶ φαίνεται τῷ ὄντι ὅτι εἶδα
ὡς μαργαριταρίων ἀλυσσίδα.

Φαῦστος.
Εἰς τὴν φιλτάτην μου μὲ λυπεῖ τώρα
νὰ ἔρχωμαι χωρὶς νὰ φέρω δῶρα.

Μεφιστοφελής.
Δὲν εἶναι ὅμως καὶ δυσάρεστον, ἐὰν
ἐνίοτ' ἔχῃς ἀπολαύσεις δωρεάν·
Τώρα, ὡς βλέπεις λάμποντας ἀστέρας,
ἄκουσον καὶ λαμπρὸν μουσικῆς τέρας.
Ἠθικὸν ᾆσμα θὰ τῇ τραγῳδήσω,
μ' αὐτὸ τὸν νοῦν της νὰ παραζαλίσω.

(*Ψάλλει πρὸς κιθάραν.*)

Τί ἐγύρευες, Κατίνα,
εἰς τοῦ φίλου νὰ πηγαίνῃς,
καὶ τὴν πρωϊνὴν ἀκτῖνα
ἐδῶ ἔξω νὰ προσμένῃς;
Πρόσεχε καὶ μὴ προχώρει·
Ἂν ἐμβαίνῃς τώρα κόρη,
ὅμως κόρη δὲν ἐβγαίνεις.
Φίλαι, ψάλλω εἰς τὰς κόρας,
προσοχὴ πρὶν εἶν' ἐξώρας·
τὴν ζωήν σας λυπηθῆτε.

*) Löwenthaler, ὁλλανδικὰ τάλληρα τοῦ Louvain (Λεοντοπόλεως) φέροντα τύπον λέοντος.

Πτωχαὶ κόραι, μὴ ἀφῆτε
εἰς παρθενικὸν κοιτῶνα
νὰ εἰσέλθουν λωποδύται,
ἂν δὲν φέρουν ἀρραβῶνα.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ (*προχωρεῖ*).

Τί ξεφωνίζεις; Ποῖον κράζεις; Τί ἐστίν;
Ἀνάθεμα! Θαρρῶ εἰς τὴν κατάραν
θὰ στείλω κατὰ πρῶτον τὴν κιθάραν,
καὶ μετ' αὐτὴν ἀμέσως τὸν κιθαριστήν.

Μεφιστοφελῆς.

Πάγ' ἡ κιθάρα. Εἶναι ὅλη θρύμματα.

Βαλεντῖνος.

Καὶ θρύμματα θὰ γίνῃ τὸ κρανίον.

Μεφιστοφελῆς (*πρὸς τὸν Φαῦστον*).

Διδάκτωρ, θάρρος. Δύο ἐμπρὸς βήματα
Θὰ σ' ὁδηγήσω. Μένε μοι πλησίον.
Ἐμπρός! Ἐκτὸς τῆς θήκης τὸ σπαθίον!
Σὺ κτύπα, καὶ ἐγὼ θεν' ἀποκρούω.

Βαλεντῖνος.

Ἀπόκρουσον.

Μεφιστοφελῆς.

Προθύμως. Ὑπακούω.

Βαλεντῖνος.

Καὶ ταύτην.

Μεφιστοφελῆς.

Ναί.

Βαλεντῖνος.

Τί εἶναι οὗτος; Δαίμων;
Πῶς ὁ βραχίων ἀπαυδεῖ μου τρέμων!

Μεφιστοφελῆς (*πρὸς τὸν Φαῦστον*).

Κτύπα.

Βαλεντῖνος (*πίπτων*).

Οὐαί.

Μεφιστοφελῆς.

Ἰδού τον. Ἤμερώθη.
Φεύγωμεν τώρα. Θόρυβος ὑψώθη.
Πρὸς τὴν ἀστυνομίαν τὰ οἰκονομῶ,
πλὴν φόνου δίκας ν' ἀποφύγω προτιμῶ.

ΜΑΡΘΑ (*εἰς τὸ παράθυρον*).

Τρέξατε!

ΜΑΡΓΩ (*ὁμοίως*).

Φῶτα, φῶτα!

Μάρθα (*ὁμοίως*).

Σύγχρουσις! Φονεῖς!

ΟΧΛΟΣ.

Εἰς ἐφονεύθη.

Μάρθα (*κατελθοῦσα εἰς τὴν ὁδόν*).

Τοὺς φονεῖς εἶδε κἀνείς;

Μαργώ (*ὁμοίως*).

Τίς ἐφονεύθη;

Ὄχλος.

Τῆς μητρός σου ὁ υἱός.

Μαργώ.

Ὦ συμφορά μου! Ἐλεήμων ὁ Θεός!

Βαλεντῖνος.

Θεν' ἀποθάνω. Ταχὺς λόγος· πλέον
ταχὺ τὸ πρᾶγμα. Τί μοιρολογεῖτε
ἐδῶ, γυναῖκες; Πέριξ συναχθῆτε
ν' ἀκούσητε τί λέγω τελευταῖον.

(Ὅλοι τὸν περιστοιχίζουσι.)

Μαργώ μου, εἶσαι νέα, ὅμως συνετὴ
δὲν εἶσαι. Τὸ συμφέρον σου ἀφίνεις.
Αἴ! σοὶ τὸ λέγω μετ' ἐμπιστοσύνης,
καὶ ἄκουσον τὸν λόγον ὅστις νουθετεῖ.
Ἔγινες πόρνη. Φρόντισον νὰ μάθῃς, τί
χρειάζεται διὰ νὰ καλογίνῃς.

Μαργώ.

Ὦ ἀδελφέ! Θεέ μου! Ποία ἐντροπή!

Βαλεντῖνος.

Τὸν Θεὸν ἄφες τώρα ἐν εἰρήνῃ.
Ἔγινεν ὅ,τι ἔγινεν· ἂς μὲ λυπῇ·
θὰ γίνῃ ὅ,τι ἐμπορεῖ νὰ γίνῃ.
Μεθ' ἑνὸς πρώτου ἤρχισας κρυφίως·
ἄλλοι πολλοὶ θὰ ἔλθουν παρομοίως·
καὶ δώδεκα ὅταν θὰ σ' ἔχουν μόλις,
ἀμέσως θενὰ σ' ἔχῃ ὅλ' ἡ πόλις.
Ἡ ἐντροπὴ ὅταν γεννᾶται πρῶτον,
δειλὴ τὸν κόσμον φεύγει καὶ κρυπτοβατεῖ·
τὸ κάλυμμα τὸ μέλαν τῆς νυκτὸς ζητεῖ
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κ' ἐπὶ τῶν ὤτων.
Ὅστις τὴν ἔχει, θέλει νὰ τὴν σφάξῃ.
Ἀλλ' ὡς τὸ σπάργανον ἀποτινάξῃ,
γυμνὴ βαδίζει τότε κ' ἐν ἡμέρᾳ,
ἂν καὶ δὲν ἔγινεν ὡραιοτέρα.
Ὅσῳ δὲ μᾶλλον μορφὴν ἔχει δυσειδῆ,
τὸ φῶς τοσοῦτο μᾶλλον θέλει νὰ ἰδῇ.
Μακρὰν δὲν βλέπω ἀληθῶς καὶ τὸν καιρὸν
ὅταν θὰ εἶν' εἰς πάντα ἄνδρα τίμιον
καθῆκον, ν' ἀποφεύγῃ ὡς ψοφήμιον
τὴν ἀπαισίαν σύντροφον τῶν ἑταιρῶν.
Ὅταν κάνεις στηρίζ' εἰς σὲ τὸ βλέμμα,
ἐντός σου θὰ σοὶ κόπτηται τὸ αἷμα.
Χρυσᾶς δὲν θενὰ φέρῃς ἀλυσσίδας
εἰς τοὺς χοροὺς καὶ εἰς τὰς ἑσπερίδας,
οὐδὲ θὰ ἵστασαι εἰς ἐκκλησίαν
ἑορτῆς φέρουσα ἐνδυμασίαν.
Εἰς σκοτεινὴν γωνίαν θέλεις μένει
ὅπου ἐπαῖται οἱ χωλοὶ καὶ ῥυπαροί.
Καὶ ὁ Θεὸς ἀκόμη ἂν σὲ συγχωρῇ,
θὰ εἶσ' ἐπὶ τῆς γῆς κατηραμένη.

Μάρθα.

Εἰς τὸν Θεόν σου ὕψου τὰς ἰδέας σου,
καὶ μὴ βλασφήμει εἰς τὰ τελευταῖά σου.

Βαλεντῖνος.

Ὦ! ἂν ἠμπόρουν εἰς τὴν ἐξουσίαν μου
νὰ σ' ἔχω, μαστροπέ, καὶ νὰ σὲ γδάρω,
θὰ ἤλπιζον εἰς πᾶσαν ἁμαρτίαν μου
παρὰ Θεοῦ συγχώρησιν νὰ πάρω.

Μαργώ.

Ὦ ἀδελφέ! ὦ βάσανον! ὦ λύπη!

Βαλεντῖνος.

Τὰ δάκρυα, τὸ ὦ! σου ἂς μᾶς λείπῃ.
Ἀφ' ὅτου σ' ἄφησεν ἡ τιμιότης,
μὲ ἄφησε κ' ἐμὲ ἡ εὐτυχία.
Ὑπάγω ὅπου ἡ χαρὰ ἡ θεία,
ὡς ἄμεμπτος, ἀνδρεῖος στρατιώτης.

(*Ἀποθνήσκει.*)

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΒΡΑΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΕΝ ΙΣΠΑΝΙΑι.

Ὑπὸ Ἰ. Μ.

(Μετὰ εἰκόνων, ὅρα σελ. 229, 233, 237.)

(Συνέχεια.)

Ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ Βαπτιστηρίου εὑρίσκεται ἡ τελειοτάτη, κατά τινας, τῶν εἰκόνων τοῦ Μουρίλλου, ὁ ἅγιος Ἀντώνιος.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις ὅλα τὰ παρεκκλήσια καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πολυάριθμα καὶ πολύτιμα κειμήλια τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς γλυπτικῆς.

Ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὰ ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ φυλαττόμενα ἱερὰ σκεύη καὶ ἄμφια τοῦ ναοῦ, ἀλλ' ἀνέβαλον τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πόθου μου εἰς δευτέραν ἐπίσκεψιν, διότι ἤμην ἤδη ἐκ τοῦ κόπου ἐξηντλημένος τῷ τε σώματι καὶ τῷ πνεύματι.

Τῇ ἐπιούσῃ ἐπανῆλθον εἰς τὸν ναὸν πρωϊαίτερον, ὅπως ἴδω αὐτὸν καὶ ἐν συρροῇ λαοῦ, ὡς ἤλπιζον, κατὰ τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας. Ὁ Θεόφιλος Γωτιέ, ὅστις ἐπεσκέφατο τὸ σεμνὸν τοῦτο μνημεῖον τῆς δυτικῆς χριστιανωσύνης τῷ 1840, ἐξαίρει μὲν καὶ ἐξυμνεῖ τὴν γόνιμον καὶ μεγαλουργὸν πίστιν τῶν χριστιανῶν τῶν παρελθόντων αἰώνων, ἥτις παρήγαγε τοιαῦτα ἐξαίσια προϊόντα, οἰκτείρει δὲ καὶ θρηνεῖ τὴν ἄγονον καὶ στεῖραν καὶ νεκροθάπτριαν θρησκευτικὴν ψυχρότητα καὶ ἀδιαφορίαν τοῦ παρόντος αἰῶνος. Μετὰ ψυχικοῦ ἄλγους διηγεῖται ὅτι ἐν τῇ Μητροπόλει τῆς Σεβίλλης δὲν ἔβλεπε κατὰ τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας εἰμὴ ὀλίγα ἀκάθαρτα γραΐδια, καὶ πολλοὺς ῥακενδύτας ἐπαίτας.

Δυστυχῶς μετὰ παρέλευσιν ἡμίσεως σχεδὸν αἰῶνος, τὸ αὐτὸ δυσάρεστον φαινόμενον κατελύπησε καὶ ἐμέ. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον δυστύχημα εἶναι, ὅτι ἡ σήμερον ἐπικρατοῦσα θρησκευτικὴ ψυχρότης καὶ ἀδιαφορία ἐκυρίευσε καὶ τὰς ψυχὰς τῶν κληρικῶν. Περιφερόμενος ἐν τῷ ναῷ εὑρέθην κατὰ συγκυρίαν ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς αἰθούσης τοῦ Σκευοφυλακίου. Ἰδὼν δ' ἐν αὐτῇ ὀρθίους δύο ὑψηλοὺς καὶ παχυσάρκους κληρικοὺς πίνοντας καφὲν καὶ καπνίζοντας καὶ γελῶντας, εἰσῆλθον καὶ ἠρώτησα τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδω τὰ ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ εὑρισκόμενα ἱερὰ κειμήλια τοῦ ναοῦ. Ἐκεῖνος ὑψώσας τὴν δεξιὰν καὶ δείξας τὸν συνάδελφον αὐτοῦ εἶπε γελῶν· "Ἰδοὺ ὁ Κανονικὸς τοῦ ναοῦ." Ὁ σεβάσμιος Κανονικὸς ἐξεφώνησε παραχρῆμα λακωνικῶς καὶ ψυχρῶς· "Μετὰ τὴν λειτουργίαν." Ἐξελθὼν ἐκεῖθεν διηυθύνθην πρὸς τὸ ἱερὸν καὶ τὸν χορόν, ὅπου ἡ τελουμένη λειτουργία ἦτο ἤδη περὶ τὸ τέλος. Μετά τινας στιγμὰς βλέπω τὸν κληρικόν, πρὸς ὃν εἶχον ἀποτείνει τὴν ἐρώτησίν μου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Σκευοφυλακίου, διερχόμενον ἐν ἱερατικῇ στολῇ καὶ συνοδίᾳ διὰ τοῦ ἱεροῦ, εἰσερχόμενον εἰς τὸν χορὸν καὶ καταλαμβάνοντα τὴν πρώτην καθέδραν μεταξὺ τῶν ἑκατέρωθεν καθημένων Πρεσβυτέρων. Μετὰ τοῦτο ἤρξατο ὁ κλῆρος ψάλλων ἀντιφωνικῶς διάφορα ᾄσματα. Ἡ μελῳδία ἦτο σοβαρά, μεγαλοπρεπὴς καὶ συγκινητική. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν Πρεσβυτέρων οὐδ' ἐλάχιστον ἴχνος θρησκευτικῆς συγκινήσεως ἔβλεπον. Τοὐναντίον παρετήρουν ἐπ' αὐτῶν πλήρη ἀδιαφορίαν. Πολλοὶ λευκοχίτωνες νεανίαι, συγκεντρούμενοι περὶ τὸ Ἀναλογεῖον καὶ ἐκτελοῦντες διαφόρους ὑπηρεσίας, ἐν πάσῃ κινήσει ὑπεκλίνοντο θεατρικῶς πρῶτον μὲν τῷ πρὸς ἀνατολὰς κειμένῳ θυσιαστηρίῳ, δεύτερον δὲ τῷ πρὸς δυσμὰς ἐν τῷ βάθει τοῦ χοροῦ καθημένῳ προϊσταμένῳ τοῦ ἱερατείου, καὶ ἐποίουν τὰ πάντα μηχανικῶς καὶ ἀσυνειδήτως. Ἡ μηχανικὴ ἐκείνη ἐργασία τῶν ἱερέων καὶ τῶν ψαλτῶν καὶ τῶν ἀκολούθων ἐπερρώννυεν ἔτι μᾶλλον τὴν γνώμην τοῦ Γωτιέ, ὅτι ἡ ἀληθὴς ζωὴ ἐξέλιπε πλέον ἐκ τῆς θρησκείας, καὶ διετηρήθησαν μόνον ἐξωτερικοί τινες τύποι, ἄγονοι, καὶ ψυχροί, καὶ νεκροί, καὶ ὅτι καὶ αὐτὴν τὴν σφόδρα καθολικὴν Ἱσπανίαν ἐγκατέλιπεν ἡ πίστις.

Εὐτυχῶς ταχέως ἔλαβε πέρας καὶ ἡ μετὰ τὴν λειτουργίαν ψαλεῖσα αὐτὴ ἀκολουθία, καὶ ἔσπευσα εἰς τὸ Σκευοφυλάκιον, ὅπερ εὗρον ἤδη ἀνοικτόν, καὶ μετά τινων ἐγχωρίων προσκυνητῶν καὶ ξένων περιηγητῶν εἰσῆλθομεν εἰς αὐτό. Μεταξὺ τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶν σκευῶν ἐφείλκυσαν τὴν προσοχήν μου μᾶλλον τὰ ἀκόλουθα· Μία Κιβωτὸς ἀργυρόχρυσος κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Ἀρφὲ τῷ 1587, καὶ αἰρομένη ἐν ταῖς

λιτανείαις ὑπὸ εἴκοσι τεσσάρων ἀνδρῶν. Τρίγωνον ὀρειχάλκινον κηροπήγιον φέρον δέκα πέντε λαμπάδας, καὶ λῆγον εἰς τρίγωνον ἐπίπεδον, ἐφ' οὗ ἵστανται δέκα τέσσαρα ἀγαλμάτια, παριστῶντα τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ μαθητὰς αὐτοῦ. Δύο Ἀρτοφόρια. Εἷς Σταυρὸς λιθοκόλλητος. Ἓν χρυσοῦν θυμιατήριον. Ἀμφορεῖς τοῦ ἁγίου ἐλαίου. Δύο κλεῖδες, ἡ μία ἀργυρᾶ καὶ ἡ ἑτέρα σιδηρᾶ, προσενεχθεῖσαι τῷ Φερδινάνδῳ κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Σεβίλλης, ἡ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἄραβος βασιλέως, ἡ δὲ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων.

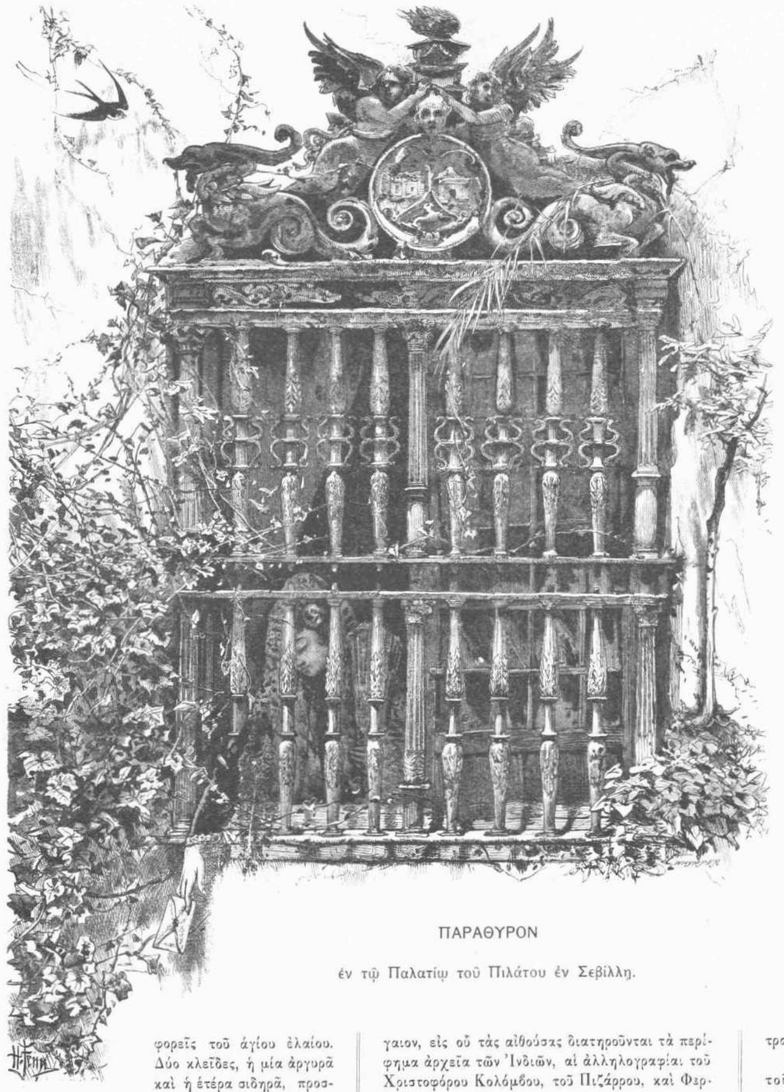

ΠΑΡΑΘΥΡΟΝ

ἐν τῷ Παλατίῳ τοῦ Πιλάτου ἐν Σεβίλλῃ.

Ἐν τῇ εὐρείᾳ πλατείᾳ τοῦ Θριάμβου ἐν ᾗ κεῖται ὁ καθεδρικὸς Ναός, εὑρίσκονται καὶ τρία ἄλλα ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα, τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν μέγαρον, ἡ Λόνζα καὶ τὸ Ἀλκάζαρ.

Τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ μεγάρου (1697) δεικνύονται μόνον ἡ αὐλὴ καὶ ἡ μεγάλη κλίμαξ.

Ἡ Λόνζα, εἶναι ὡραῖον τετράγωνον οἰκοδόμημα, ἀπομεμονωμένον. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὑπάρχει μεγάλη αὐλή, ἔχουσα ἐν μὲν τῷ κέντρῳ κρήνην μαρμαρίνην, ἐν δὲ τοῖς περὶξ στοὰς ὑποβασταζομένας ὑπὸ μαρμαρίνων κιόνων ῥυθμοῦ δωρικοῦ. Ἐκ τῶν στοῶν εἰσέρχεταί τις εἰς μεγάλας αἰθούσας κατεχομένας ὑπὸ τοῦ ἐμπορικείου. Μεγαλοπρεπὴς κλίμαξ ἄγει εἰς τὸ ἀνώπλασμάτων, φυλλωμάτων καὶ ἀραβικῶν ἐπιγραφῶν. Μία πλαγία θύρα εἰσάγει εἰς τετράγωνον αὐλὴν στεφομένην ἐκ συστημάτων πεντήκοντα δύο κιόνων ἐκ λευκοῦ μαρμάρου. Οἱ τοῖχοι αὐτῆς εἶναι κεκαλυμμένοι ὑπὸ κεχρωματισμένων πλακιδίων Φαβεντιανῶν καὶ πλήρεις ἀραβικῶν ῥωπογραφιῶν.

Ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης εἰσέρχεταί τις εἰς τὰς αἰθούσας τῶν Πρέσβεων καὶ Καρόλου τοῦ Ε΄., ἀμφοτέρας μαρμαροστρώτους καὶ ἐχούσας ἐν τῷ μέσῳ κρήνας. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Πρέσβεων (ὅρα εἰκ.), καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς, ἡ ἀραβικὴ τέχνη ἐπιδεικνύει τοσοῦτον πλοῦτον λεπτότητος καὶ ποικιλίας καὶ πολυτελείας ἐν τοῖς χρώμασι καὶ ταῖς γλυφαῖς καὶ τοῖς ἀναπλάσμασιν ἐπὶ τῶν θόλων, τῶν στοῶν, τῶν ἀψίδων, τῶν κιόνων, τῶν τοίχων, τοῦ δαπέδου καὶ τῶν κρηνῶν, ὥστε μόνον ὁ ὀφθαλμὸς δύναται νὰ διακρίνῃ αὐτόν, ἀδυνατεῖ δὲ νὰ περιγράψῃ ὁ κάλαμος. Οἱ πολύχρωμοι σταλακτῖται τῶν θόλων, οἱ βραχεῖς καὶ λεπτοὶ κίονες μετὰ τῶν κεχρυσωμένων καὶ κεχρωματισμένων κιονοκράνων των, αἱ καρδιόμορφοι ἀψίδες, καὶ οἱ τοῖχοι μετὰ ποικίλων ἀναπλασμάτων συμπλεκομένων μετ' ἀραβικῶν γραμμάτων ῥητῶν τοῦ Κορανίου, αἱ γλυπτοκέντητοι κρῆναι κτλ. θαμβοῦσι τὴν ὅρασιν, συγχέουσι τὸν νοῦν καὶ ἀφαρπάζουσι τὴν φαντασίαν. Παραδόξως αἱ ἄνωθεν ἀψῖδες τῆς στοᾶς τοῦ ἀνωγαίου οὐδόλως ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς τοῦ κατωγαίου. Τοῦτο πολὺ βλάπτει τὴν ἁρμονίαν καὶ συμμετρίαν τοῦ οἰκοδομήματος.

Ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀνωγαίῳ κατῴκει ἡ πρώην βασίλισσα τῆς Ἱσπανίας Ἰσαβέλλα, δὲν μοι ἐπετράπη νὰ ἐπισκεφθῶ μήτε αὐτὸ μήτε τοὺς κήπους τοῦ περιφήμου τούτου ἀραβικοῦ μεγάρου. Ἐν τῇ δευτέρᾳ μου ἐπισκέψει πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ μου ἐπέδειξα τῷ παρὰ τὴν εἴσοδον ἀξιωματικῷ χρυσοῦν δεκάφραγκον· ἐπὶ τῇ θέᾳ τούτου τὸ μὲν βλέμμα του ἐσπινθηροβόλησεν, ἡ χεὶρ του ὅμως δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐκταθῇ. Κατὰ τὴν πρώτην μου ὅμως ἐπίσκεψιν λίαν προθύμως ἐδέξατο τὸ δίφραγκόν μου. Καθ' ὅλην τὴν Ἱσπανίαν μεγάλοι καὶ μικροὶ μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸ φιλοδώρημα τοῦ ξένου δι' οἱανδήποτε προσφερομένην ἐκδούλευσιν. Καίτοι τὸ μέγαρον τοῦτο δὲν ἔχει τὰς διαστάσεις πολὺ μεγάλας, ἔτρεφεν οὐχ ἧττον ὑπὸ τὴν στέγην αὐτοῦ, ἐκτὸς σμήνους μεγιστάνων καὶ θεραπόντων, τετρακοσίας γυναῖκας, συγκροτούσας τὸ χαρέμιον τοῦ Σουλτάνου, καὶ τριακοσίους παῖδας ἐξ αὐτῶν.

Μετὰ τὸ Ἀλκάζαρ ἐπεσκεψάμην τὸ ἐπίσημον νοσοκομεῖον τῆς Καριδάδ, ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν αἱ δύο θαυμάσιαι εἰκόνες τοῦ Μουρίλλου, "Ὁ Μωϋσῆς τύπτων τὴν πέτραν", καὶ "Ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἄρτων".

Ἔπειτα εἶδον τὸ μεταξὺ τῶν δύο πλατειῶν, τοῦ Συντάγματος, καὶ τοῦ ἁγίου Φερνάνδου, κείμενον ἀρχαῖον δημαρχεῖον, οὗ αἱ ὄψεις κοσμοῦνται διὰ κορινθιακῶν κιόνων, πλουσίων παστάδων, ἀναγλύφων φυλλωμάτων, ἀνθέων, ἀραβικῶν κοσμημάτων, ἀγαλματίων κλπ.

Ἄλλο ἀξιοθέατον μνημεῖον ἀραβικῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἶναι τὸ Παλάτιον τοῦ Πιλάτου (1520), ὅπερ ἀναπαρίστησι κατὰ φαντασίαν ὅλα λεπτομερῶς τὰ μέρη τοῦ ὑποτιθεμένου ὡς δῆθεν γνωστοῦ μεγάρου τοῦ Πιλάτου ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἐν αὐτῷ δεικνύονται τὸ Πραιτώριον, τὸ Γραφεῖον τοῦ Πιλάτου, ἡ στήλη τῆς φραγγελλώ

σεως, ὁ πετεινὸς κτλ. Ἡ εἴσοδος, ἡ αὐλή, αἱ στοαί, αἱ αἴθουσαι καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ φαντασιώδους τούτου οἰκοδομήματος παρουσιάζουσι σπανίαν πολυτέλειαν τέχνης καὶ ὕλης (ὅρα εἰκ.).

Τὸ Μουσεῖον καὶ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Σεβίλλης εἶναι μέτρια καὶ εὐτελῆ οἰκοδομήματα. Ἐν τῷ Μουσείῳ ὑπάρχουσι πολλαὶ εἰκόνες τοῦ Μουρίλλου, ἐν αἷς καὶ ἡ παριστῶσα τὸν Θωμᾶν τῆς Βιλλανουέβας δίδοντα τοῖς πτωχοῖς ἐλεημοσύνην, ἣν ὁ διάσημος ἐκεῖνος ζωγράφος ἐθεώρει ὡς τὸ τελειότατον τῶν ἔργων αὐτοῦ· ὀλίγαι τοῦ Ζουρβάραν, τοῦ Ῥοέλα, Ἑρρέρα τοῦ πρεσβυτέρου, Ἀλόνσου Κάνου καὶ ἄλλων. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Πανεπιστημίου βλέπει τις ἔργα ζωγραφικῆς μὲν τοῦ Ῥοέλα, τοῦ Φραγκίσκου Πασκέκου καὶ τοῦ Ἀλόνσου Κάνου, γλυπτικῆς δὲ τοῦ Μοντάνιες.

Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς μου ἐπιβὰς ὀχήματος διῆλθον τὰς κυριωτέρας ὁδοὺς τῆς πόλεως (ὅσας δύναται νὰ διαβῇ ἅμαξα), εἶδον ὅλας σχεδὸν τῆς πλατείας αὐτῆς, ὧν ἡ μεγίστη, ἡ Ἀλαμέδα τοῦ Ἡρακλέους, εἶναι σήμερον ἐντελῶς παρημελημένη, ἐν ᾧ ἄλλοτε ἐγίνοντο ἐν αὐτῇ οἱ δημόσιοι περίπατοι· ἔπειτα ἐξελθὼν διέδραμον τὸ βορειοδυτικὸν αὐτῆς μέρος καὶ περιειργάσθην τὰ λείψανα τῶν παλαιῶν ἀραβικῶν τειχῶν ἀπὸ τῆς πύλης τῆς Κορδούβης μέχρι τῆς πύλης τῆς Μακαρένας· ἀκολούθως κατῆλθον μέχρι τοῦ ἐρυθρορείθρου ποταμοῦ Γουαδαλκιβίρ, ἠκολούθησα τῇ ἀριστερᾷ αὐτοῦ ὄχθῃ, καὶ διελθὼν τὴν πύλην τοῦ Τραϊανοῦ ἔφθασα εἰς τοὺς ὡραίους περιπάτους τῆς Χριστίνης, ἐν οἷς κεῖνται ὁ Πύργος τοῦ χρυσοῦ (ὅρα εἰκ.) καὶ τὸ παλάτιον τοῦ ἁγίου Τέλμου.

Ὁ πύργος τοῦ χρυσοῦ, ὢν ὀκτάγωνος, ὑψοῦται ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, καὶ λέγεται ὅτι ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Ἄλλοτε συνεδέετο διὰ τειχῶν μετὰ τοῦ Ἀλκάζαρ. Ὁ Πέτρος τῆς Καστιλίας ἐφύλαττεν ἐν αὐτῷ τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦ.

Ὁ παρὰ τὸν ποταμὸν ἐκτεινόμενος κῆπος τῶν δημοσίων περιπάτων διατηρεῖται καλῶς· διότι καὶ ἄνθη πολλὰ ἔχει καὶ παντοῖα δένδρα τῶν βορείων καὶ μεσημβρινῶν κλιμάτων, οἷον πλατάνους, φοίνικας, αἰγείρους, κυπαρίσσους κλπ.

Ἀλλ' ἐπίσημος διὰ τὴν πληθὺν τῶν εἰδῶν καὶ τῶν ποιοτήτων ὅλων τῶν δένδρων τῶν μεσημβρινῶν κλιμάτων εἶναι ὁ κῆπος τοῦ Δουκὸς τοῦ Μονπανσιέ. Τὸ παλάτιον αὐτοῦ (τὸ ἄλλως καλούμενον τοῦ ἁγίου Τέλμου) ἔχει τὴν κυρίαν εἴσοδον τοσοῦτον πεφορτισμένην ὑπὸ ἀναγλύφων καὶ ἀγαλμάτων ἐκ παντοειδῶν πολυτίμων μαρμάρων, ὥστε προξενεῖ δυσθυμίαν εἰς τὸν θεατήν. Τὸ μέγαρον τοῦτο, ὂν ῥυθμοῦ ἑλληνο-ρωμαϊκοῦ, εὕρεται ὡς παράσιτον φυτὸν μεταξὺ τοσούτων σεπτῶν μνημείων ἀραβικῆς καὶ γοτθικῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Ἐγγὺς καὶ πρὸς βορρᾶν τοῦ παλατίου τούτου κεῖται τὸ μέγα κυβερνητικὸν ἐργοστάσιον τοῦ καπνοῦ, ἐν ᾧ ἐργάζονται καθ' ἑκάστην ἓξ χιλιάδες γυναικῶν. Εἷς τῶν πυλωρῶν με ὡδήγησεν εἰς τὴν πρώτην στέγην τοῦ εὐρυτάτου οἰκοδομήματος καί με εἰσήγαγεν εἰς μεγίστην αἴθουσαν, πλήρη γυναικῶν, αἵτινες, καθήμεναι πέριξ γρωνῶν, εἰργάζοντο μετὰ σπουδῆς καὶ εὐθυμίας. Αἱ μὲν συνέστρεφον τὰ ὑγρὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ καὶ ἐσχημάτιζον τὰ σιγάρα, αἱ δέ, ἀριθμοῦσαι ταῦτα, ἐναπετίθουν εἰς κυτία καὶ ἐσφράγιζον αὐτά. Ἡ ἐπιστάτρια τῆς αἰθούσης ταύτης, ἀφ' οὗ με περιήγαγεν εἰς τὰ διάφορα αὐτῆς μέρη, μὲ ὡδήγησε καί με παρέδωκε τῇ ἐπιστατρίᾳ δευτέρας αἰθούσης, καὶ αὕτη τρίτη τρίτης, καὶ ἐκείνη τετάρτῃ τετάρτης. Ἀλλὰ βλέπων ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτι ὁ περὶ ἐμὲ ἀλαλαγμὸς τῶν Ἀνδαλουσιατίδων βαθμηδὸν ἐπετείνετο, καὶ ἡ ἐκ τοῦ καπνοῦ δυσοσμία ηὐξάνετο, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι καὶ τὸ βαλάντιόν μου σχεδὸν ἐξεκενοῦτο ὑπὸ τῶν πολυαρίθμων ἐπιστατριῶν καὶ ὑπεπιστατριῶν, καὶ πυλωρῶν καὶ ὑποπυλωρῶν, ἔσπευσα νὰ ἐξέλθω.

Σιδηρᾶ γέφυρα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Γουαδαλκιβὶρ συνδέει τὴν πόλιν μετὰ τῶν προαστείων τῆς Τριάνας, ἐξ ὧν ὁδὸς ἁμαξιτὸς ἄγει εἰς τὸν τόπον, ἔνθα κεῖνται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἰταλικῆς, πατρίδος τῶν αὐτοκρατόρων Τραϊανοῦ, Ἁδριανοῦ καὶ Θεοδοσίου, καὶ τοῦ ποιητοῦ Σιλίου τοῦ Ἰταλικοῦ.

Ὡς τὸ Τολέδον, οὕτω καὶ ἡ Σεβίλλα εἶναι καθόλου πόλις ἀνατολική, ἀραβική. Ἔχει τὰς ὁδοὺς στενάς, λοξοειδεῖς καὶ πολυσχιδεῖς, καὶ τὰς πλείστας οἰκίας παλαιάς τε καὶ νέας ῥυθμοῦ ἀραβικοῦ. Αἱ ἐσωτερικαὶ αὐλαὶ τῶν οἰκιῶν (patio) ἐπιδεικνύουσι μάλιστα ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ ἐν τῷ ἀμυδρῷ φωτὶ τῶν λυχνιῶν καλλονὴν μαγευτικήν. Ἡ ἐξωτερικὴ θύρα κοσμουμένη διὰ μαρμαρίνων κιόνων μένει συνήθως ἀνοικτή. Μετ' αὐτὴν ὑπάρχει πρόδομος τετράγωνος ἔχων τὸ ἔδαφος ἐστρωμένον διὰ μαρμαρίνων πλακῶν χρώματος μέλανος καὶ λευκοῦ καὶ τοὺς τοίχους κεκαλυμμένους ὑπὸ κεχρωματισμένων πλακιδίων φαβεντιανῶν. Τὸν πρόδομον χωρίζει ἀπὸ τῆς ἐνδοτέρας αὐλῆς θύρα κλειομένη διὰ σιδηρᾶς δικτυωτῆς καὶ κιγκλιδωτῆς κλεισιάδος, ἐφ' ἧς ὁ τεχνίτης ἐπιδεικνύει ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς τέχνης αὐτοῦ ἐν τῇ παραστάσει λεπτοφυῶν φύλλων καὶ ἀνθέων καὶ ἀραβικῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἐν τῇ ποικιλίᾳ καὶ ζωηρότητι τοῦ χρωματισμοῦ αὐτῶν. Ἐκ τοῦ προδόμου βλέπει τις ὁλόκληρον τὴν ἐνδοτέραν τετράγωνον αὐλήν. Πέριξ αὐτῆς κίονες ὑποβαστάζουσι στοάς, καὶ τὰ κενὰ πληροῦσιν ἀγάλματα καὶ εἰκόνες. Τὸ ἔδαφος εἶναι μαρμαρόστρωτον καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει καλλιμάρμαρος κρήνη στεφομένη ὑπὸ μύρτων, ῥοιῶν, ῥοδοδαφνῶν, ἰασμῶν καὶ ἄλλων ἀρωματικῶν θάμνων καὶ ἀνθέων. Ἄνωθεν τῶν στοῶν ὑπάρχουσιν ὑαλόφρακτοι ἐξέδραι καὶ διάδρομοι, καὶ ἐνδοτέρω αἱ αἴθουσαι, καὶ οἱ θάλαμοι τῆς οἰκίας. Αἱ ἐξωτερικαὶ θυρίδες ἔχουσι δικτυωτὰ ἢ ἐξώστοα, ὀλίγον μὲν ἐξέχοντα, πλατέα ὅμως καὶ ὑψηλά, κεκοσμημένα διὰ ποικίλων λεπτουργημάτων.

Καθὼς καρδία τῆς Μαδρίτης εἶναι ἡ πλατεῖα τοῦ Ἡλίου (puerta del sol), οὕτω καρδία τῆς Σεβίλλης εἶναι ἡ ὁδὸς "Σιέρπες" (Calle de la Sierpes). Εἰς αὐτὴν συρρέουσι καὶ συναντῶνται ἀστοὶ καὶ ξένοι. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν αἱ κυριώτεραι λέσχαι, τὰ ὡραιότερα καφεπωλεῖα καὶ τὰ πλουσιώτερα ἐμπορικὰ καταστήματα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σεβίλλης μοὶ ἐφάνησαν εὐγενεῖς τοὺς τρόπους καὶ περιποιητικοί. Ὁσάκις, περιφερόμενος ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἀπεπλανώμην, ἤρκει μόνον νὰ ἐκφωνήσω πρὸς τὸν πρῶτον τυχόντα διαβάτην τὸ ὄνομα τοῦ ξενοδοχείου, ἐν ᾧ κατῴκουν, ὅπως μετὰ προθυμίας με ὁδηγήσῃ εἰς αὐτό.

Οὐδαμοῦ ἄλλοθι ἤκουσα ἀπαγγελλομένην τὴν Ἱσπανικὴν γλῶσσαν μετὰ τοσαύτης ἁρμονίας μεθ' ὅσης ἐν Σεβίλλῃ. Εἶναι ἀδύνατον νὰ λησμονήσω ἕνα τυφλὸν ἀοιδόν, ὅστις, τύπτων τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς λιθοστρώτου ὁδοῦ, ἐκάλει ἐν χρόνῳ καὶ ῥυθμῷ τόσον μελῳδικῶς τοὺς διαβάτας ν' ἀγοράσωσι παρ' αὐτοῦ γραμμάτια τοῦ λαχείου τῆς πόλεως, ὥστε ἄκων διέκοπτον τὴν πορείαν μου καὶ ἠκροώμην αὐτοῦ.

Ἡ πόλις Σεβίλλα (ἡ ἀρχαία Ἵσπαλις) βεβαίως προοδεύει ὑλικῶς καὶ εὐημερεῖ. Τοῦτο μαρτυροῦσι σὺν ἄλλοις αἱ καθ' ἑκάστην προστιθέμεναι νέαι περικαλλεῖς οἰκίαι, αἱ ἐν τοῖς δημοσίοις περιπάτοις παμπληθεῖς συμπυκνούμεναι πολυτελεῖς ἰδιωτικαὶ ἅμαξαι καὶ οἱ σύροντες αὐτὰς καὶ οἱ φέροντες πολυαρίθμους ἐπιβάτας ἐκλεκτοὶ ἵπποι, μάλιστα δὲ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς, ὅστις ἀνέρχεται σήμερον εἰς ἑκατὸν τεσσαράκοντα χιλιάδας ψυχῶν.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΕΥΔΙΑ ΜΕΤΑ ΘΥΕΛΛΑΝ.

Μετάφρασις τοῦ Ἀγγλικοῦ μυθιστορήματος
Called back τοῦ Conway

ὑπὸ

τῆς δεσποινίδος Σοφίας Εὐαγ. Βαλτατζῆ.

(Συνέχεια.)

Ε'.

Διὰ τοῦ νόμου, οὐχὶ διὰ τοῦ ἔρωτος.

ἘΝ ᾧ ἤμην ὑπερήφανος καὶ εὐτυχὴς καθήμενος μετὰ τῆς Παυλίνας ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ ἁμάξῃ, ἥτις μετέφερεν ἡμᾶς πρὸς βορρᾶν· ἐν ᾧ ἐθεώρουν ἐμαυτὸν εὐδαίμονα ἐπὶ τῇ ἀποκτήσει τοιαύτης ὡραίας συζύγου· ἐν ᾧ ἡ ἀγάπη μου ἦτο μεγάλη πρὸς τὴν γλυκεῖαν κόρην, ἥτις εἶχε συνδεθῇ μετ' ἐμοῦ διὰ παντός, οἱ παράδοξοι λόγοι τοῦ Κένερη ἀντήχουν ἔτι εἰς τὰ ὦτά μου· ὁ νυμφευόμενος τὴν Παυλίναν Μὰρχ πρέπει ν' ἀρκεσθῇ νὰ τὴν λάβῃ ὡς εἶναι, καὶ νὰ μὴ ζητήσῃ νὰ μάθῃ τι περὶ τοῦ παρελθόντος της.

Οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν ὑπέθετον ὅτι ὁ ὅρος οὗτος ἠδύνατο νὰ τηρηθῇ· ἅμα κατώρθουν τὴν Παυλίναν νὰ μὲ ἀγαπήσῃ, βεβαίως αὕτη θὰ σπεύσῃ νὰ μοὶ διηγηθῇ τὴν ἱστορίαν της χωρὶς ν' ἀναγκασθῶ νὰ τὴν παρακαλέσω πρὸς τοῦτο. Ἅμα μάθῃ τὸ μυστικὸν τοῦ ἔρωτος, πᾶν ἄλλο μυστικὸν μεταξὺ ἡμῶν θὰ ἔπαυε. Ταῦτα ἐσκεπτόμην.

Ἡ σύζυγός μου ἦτο ὡραιοτάτη ὅπως ἐκάθητο ἐν τῇ ἁμάξῃ ἐρείδουσα τὴν κεφαλήν της ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἐξήροντο τὰ λεπτὰ τοῦ προσώπου της χαρακτηριστικά. Τὸ πρόσωπόν της ἦτο ὡς συνήθως ὠχρὸν καὶ ἤρεμον· οἱ ὀφθαλμοί της ἔνευον πρὸς τὰ κάτω Ἦτο γυνὴ πεπλασμένη διὰ λατρείαν, δι' ἀγάπην — πόσον γλυκεῖα μοὶ ἀντήχει εἰς τὰ ὦτα ἡ λέξις — σύζυγός μου!

Ὑποθέτω ὅτι οὐδεὶς τῶν συνοδοιπόρων ἐξελάμβανεν ἡμᾶς ὡς νεονύμφους, διότι τὰ βλέμματά των δὲν περιειργάζοντο ἡμᾶς μετὰ συστολῆς. Ἡ τέλεσις τοῦ γάμου ἐγένετο τοσοῦτον κατεσπευσμένως, ὥστε οὐδ' ἐπρόφθασεν ἡ Παυλίνα νὰ ἑτοιμάσῃ ἐσθῆτα νυμφικήν. Τὸ φόρεμά της ἦτο ἓν ἐκ τῶν κομψῶν καὶ συνήθων ἐκείνων, μὲ τὸ ὁποῖον τὴν εἶχον ἴδει πολλάκις Οὐδέτερος ἡμῶν εἶχέ τι ἐπ' αὐτοῦ τὸ χαρακτηρίζον τοὺς τελοῦντας τὸν "μῆνα τοῦ μέλιτος". Ὅθεν ἡ μόνη περιέργεια ἣν διηγείρομεν ἦτο ἡ περιέργεια πρὸς τὸ ἔξοχον καὶ ἔκτακτον κάλλος τῆς συζύγου μου.

Ἡ ἅμαξα ἦτο σχεδὸν πλήρης ὅτε ἀνεχωροῦμεν ἐκ Λονδίνου, καὶ ἕνεκα τῆς παραδόξου θέσεως τῶν σχέσεών μας ἐμένομεν σιωπηλοί· ὀλίγας μόνον ἰταλικὰς λέξεις ἐπρόφερον ἐγὼ μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐμείνομεν μόνοι ἐν τῇ ἁμάξῃ.

Ἐν τῷ πρώτῳ σταθμῷ, ἐν ᾧ ἔστη ἐπ' ὀλίγον ἡ ἁμαξοστοιχία, ἐξετέλεσα μικρὸν διπλωματικὸν δόλον, ἤλλαξα δηλ. ἅμαξαν καὶ ἐπέβην μετὰ τῆς Παυλίνας ἑτέρας ἁμάξης, ἐφ' ἧς ὑπῆρχε γεγραμμένη ἡ λέξις "κατειλημμένη". Ἐμείναμεν μόνοι καὶ ἐγὼ ἔλαβον τὴν χεῖρά της.

— Ἰδική μου εἶσαι, εἶπον περιπαθῶς, ἰδική μου διὰ παντός!

Ἡ χείρ της ἔμενεν ἐν τῇ χειρί μου χαλαρά. Ἠσπάσθην τὴν παρειάν της· καὶ πάλιν οὐδαμῶς συνεκινήθη.

— Παυλίνα, ἐψιθύρισα, εἰπέ, σὲ παρακαλῶ, εἰπέ· Γιλβέρτε, σύζυγέ μου!

Ἐπανέλαβε τὰς λέξεις ὡς παιδίον μανθάνον νέον μάθημα. Ἐθλίβη ἡ καρδία μου ἐπὶ τοιαύτῃ ἀδιαφορίᾳ καὶ ἐνόησα εἰς πόσον δύσκολον θέσιν εὑρισκόμην.

Δὲν ἐμεμφόμην αὐτῆς. Διατὶ νὰ μὲ ἀγαπήσῃ τόσον ταχέως; ἐμέ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶχε χθὲς ἀκούσει κατὰ πρῶτον; Καλλίτερον, πολὺ καλλίτερον ἀδιαφορία ἢ ὑποκεκριμένη ἀγάπη. Ἐγένετο σύζυγός μου μόνον διότι ὁ θεῖός της τὸ ἐπεθύμει. Τοὐλάχιστον παρηγορούμην ὅτι τὸ συνοικέσιον δὲν ἐγένετο διὰ τῆς βίας, καὶ ὅτι δὲν ἐφαίνετο ἀποστρεφομένη ἐμέ. Τώρα, εἶπον, ὀφείλω νὰ ἑλκύσω τὴν ἀγάπην της, ὀφείλω νὰ τὴν κατακτήσω καὶ μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἤμην ἀποφασισμένος νὰ μὴ ὠφεληθῶ οὐδενὸς δικαιώματος, τὸ ὁποῖον μοὶ ἔδιδεν ἐπ' αὐτῆς ὁ νόμος.

— Παυλίνα, τῇ εἶπον· θέλεις νὰ μὲ φιλήσῃς; Ἅπαξ μόνον, σὲ παρακαλῶ. Τοῦτο θὰ μὲ καταστήσῃ εὐτυχέστερον· ἀλλ' ἂν θέλῃς νὰ περιμείνῃς μέχρις οὗ γνωρισθῶμεν καλλίτερον, δὲν θὰ παραπονεθῶ.

Ἔκυψε καὶ μ' ἐφίλησεν ἐπὶ τοῦ μετώπου. Τὰ χείλη της ἦσαν ἐρυθρὰ καὶ θερμά, ἀλλὰ μ' ἐψύχραναν — ἐν τῷ ἀσπασμῷ τούτῳ οὐδὲ ἴχνος ὑπῆρχε τοῦ πάθους, τὸ ὁποῖον μὲ διέφλεγεν.

Ἀπέσυρα τὴν χεῖρά μου ἀπὸ τῆς χειρός της καὶ καθήμενος πλησίον της ἐπροσπάθησα νὰ φανῶ ἀρεστὸς εἰς τὴν γυναῖκα, ἣν ἠγάπων. Ἐὰν αἱ προσδοκίαι μου δὲν ἐξετελέσθησαν, ἀπέκρυψα τοῦτο καὶ ὡμίλουν φυσικῶς, προσπαθῶν νὰ βεβαιωθῶ ποίου εἴδους γυναῖκα ἐνυμφεύθην, νὰ μελετήσω τὰς διαθέσεις της, τὰς ἐπιθυμίας της, τὰς σκέψεις της, καὶ νὰ παραστήσω ἐμαυτὸν ὡς ἄνθρωπον ἔχοντα τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀφιερώσῃ τὸν βίον του ὅπως καταστήσῃ αὐτὴν εὐτυχῆ.

Βλέπων τὴν ἠρεμίαν της, τὴν ἀπάθειάν της, ἐδικαιολόγουν αὐτήν· τὸ ὅλως νέον ἐν τῷ βίῳ της, ὁ κόπος ἴσως, τὸ βίαιον ἐν τῇ ἀποφάσει — τὰ πάντα συνηγόρουν ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ ἐκ τούτου ἐγὼ ἐνόουν πόσον τὴν ἠγάπων. Τέλος καὶ ἐγὼ ἐσιώπησα καὶ ὧραι διῆλθον πολλαί, καθ' ἃς οἱ νεόνυμφοι ἵσταντο πλησίον ἀλλήλων χωρὶς νὰ προφέρωσι λέξιν, πολὺ ὀλιγώτερον θωπείαν τινά. Ἦτο παράδοξος κατάστασις, ὅλως παράδοξος ἐκδρομή!

Καὶ ἡ ἁμαξοστοιχία ἐχώρει πρὸς βορρᾶν, καὶ ἐχώρει μέχρις οὗ τὰ σκότη τῆς ἑσπέρας ἤρξαντο ἐξαπλούμενα ἐπὶ τῆς φευγούσης χώρας. Καὶ ἐγὼ ἐκαθήμην προσβλέπων τὴν πλησίον μου καθημένην σιωπηλὴν καὶ εὐειδῆ κόρην, καὶ συλλογιζόμενος ὁποῖος ἔσεται ὁ μέλλων ἡμῶν βίος. Ἀλλὰ δὲν ἀπηλπιζόμην, ἂν καὶ ὁ κρότος τῆς ἁμάξης ἐφαίνετο ὅτι μετεβάλλετο εἰς ἔρρυθμον ἦχον ἐπαναλαμβάνοντα τὰς λέξεις τῆς γραίας Ἀνέζας· "Δὲν εἶναι οὔτε δι' ἔρωτα, οὔτε διὰ ὑπανδρείαν!"

Καὶ τὸ σκότος ἐγίνετο βαθύτερον, ὅτε δὲ ἡ ἅμαξα ἐφωτίσθη καὶ τὸ ἀμυδρὸν φῶς ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου τῆς κόρης· ὅτε εἶδον τὴν ἀμετάβλητον ἔκφρασιν τοῦ προσώπου της· τὴν ὡραίαν πλὴν οὐδέποτε μεταβαλλομένην ὄψιν της, ἀλλόκοτος μὲ κατέλαβε φόβος — φόβος, μὴ ἡ Παυλίνα περιεβάλλετο ὑπὸ παγετώδους θώρακος, τὸν ὁποῖον οὐδεὶς ποτε ἔρως ἠδύνατο νὰ διαλύσῃ. Κεκοπιακώς, ἀπηυδημένος ἔπεσα εἰς εἶδος ὕπνου. Τὸ τελευταῖον πρᾶγμα, ὅπερ ἐνθυμήθην πρὶν κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἦτο ὅτι, παρὰ τὴν ἀπόφασίν μου, ἔλαβα τὴν λευκὴν καὶ ἀπαθῆ χεῖρά της καὶ ἐκοιμήθην κρατῶν αὐτήν.

Ὕπνος! Ναί, ἦτο ὕπνος, ἂν ὕπνος σημαίνῃ μόνον ἀνάπαυσιν καὶ ἡσυχίαν. Οὐδέποτε, μετὰ τὴν νύκτα ἐκείνην, καθ' ἣν ἤκουσα τὰς ἀγρίας φωνὰς γυναικός, ἀνεκάλεσα αὐτὰς εἰς τὴν μνήμην μου τόσον ζωηρῶς ὡς σήμερον· οὐδέποτε τὰ ὄνειρά μου ἐπλησίασαν τόσον πολὺ εἰς τὴν πραγματικότητα τοῦ τρόμου ἐκείνου, ὃν ᾐσθάνθη πρὸ ἐτῶν ὁ τυφλὸς ἀνήρ. Ηὐχαριστήθην ἀληθῶς ὅταν ὁ συριγμὸς τῆς ἀτμομηχανῆς ἐπιτεινόμενος ἀνήγγειλεν ὅτι ἐφθάνομεν εἰς Ἐδιμβοῦργον. Ἄφησα τὴν χεῖρα τῆς συζύγου μου καὶ συνῆλθον. Τὸ ὄνειρόν μου ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως ζωηρὸν διότι ᾐσθανόμην ἱδρῶτα περιρρέοντα τὸ μέτωπόν μου.

Μὴ ἐπισκεφθεὶς ποτὲ τὸ Ἐδιμβοῦργον καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἴδω τί τῆς πόλεως ταύτης, ἀπεφάσισα νὰ διαμείνω ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. Καθ' ὁδὸν εἶπον τοῦτο εἰς τὴν Παυλίναν, καὶ αὕτη συγκατετέθη εἰς τοῦτο, διότι ἀδιάφορα τῇ ἦτο καὶ τόπος διαμονῆς καὶ χρόνος. Οὐδέν, ὡς μοὶ ἐφαίνετο, ἐκίνει τὸ ἐνδιαφέρον της.

Μετέβημεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου καὶ ἐδειπνήσαμεν ὁμοῦ. Ἐφαινόμεθα δύο καλοὶ φίλοι, διότι ἐπὶ τοῦ παρόντος αἱ σχέσεις ἡμῶν περιωρίζοντο εἰς φιλοφρονήσεις μεταξὺ εὐγενῶν ἀνθρώπων. Ἡ Παυλίνα μ' εὐχαρίστει διὰ τὰς περιποιήσεις μου, καὶ οὐδὲν πλέον. Τὸ ταξείδιον ὑπῆρξε μακρὸν καὶ κοπιῶδες — ἡ Παυλίνα ἐφαίνετο κατάκοπος.

— Ἐκουράσθης, Παυλίνα, εἶπον· ἐπιθυμεῖς νὰ ἀποσυρθῇς εἰς τὸ δωμάτιόν σου;

— Ἐκουράσθην πολύ, μοὶ ἀπεκρίθη.

— Καλὴν νύκτα λοιπὸν σοὶ εὔχομαι, εἶπον· αὔριον θὰ ἦσαι καλλίτερα, καὶ θὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν πόλιν.

Ἠγέρθη, ἔσφιγξε τὴν χεῖρά μου καὶ μοὶ ηὐχήθη καλὴν νύκτα. Εἶτα δὲ ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἐν ᾧ ἐγὼ ἐξῆλθον νὰ περιπατήσω ὀλίγον εἰς τὰς πεφωτισμένας ὁδούς, ἀνακαλῶν βαρυθύμως εἰς τὴν μνήμην μου τὰ συμβάντα τῆς ἡμέρας.

Σύζυγοι! Πικρὰ εἰρωνεία! Καθ' ὅλα, ἐξαιρέσει τοῦ ἐννόμου συνδέσμου, ἡ Παυλίνα καὶ ἐγὼ εἴμεθα τόσον ξένοι πρὸς ἀλλήλους, ὅσον εἴμεθα ξένοι καθ' ἣν ἡμέραν συνηντήθημεν τὸ πρῶτον ἐν Τουρίνῳ. Καὶ ὅμως τὴν πρωΐαν αὐτὴν εἴχομεν συνδεθῇ διὰ τοῦ γάμου καὶ εἴχομεν ὀμόσῃ πίστιν ἀμοιβαίαν μέχρι τάφου! Πρὸς τί νὰ σπεύσω νὰ δώσω τὸν λόγον μου εἰς τὸν Κένερην; Πρὸς τί νὰ μὴ περιμείνω πρότερον μέχρις οὗ ἡ κόρη μὲ ἀγαπήσει, ἢ τοὐλάχιστον νὰ βεβαιωθῶ ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀγαπήσῃ; Ἡ ἀπάθειά της καὶ ἡ ἀδιαφορία της ἔπεσαν ὡς λίθος ψυχρὸς ἐπὶ τῆς καρδίας μου. Ἔκαμα ἀνοησίαν — ἔκαμα πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν δύναμαι πλέον νὰ διορθώσω, καὶ πρέπει νὰ ὑποστῶ τὰς συνεπείας. Καὶ ὅμως ἤλπιζον, ἤλπιζον πάντοτε, σκεπτόμενος τί ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ ἡ ἐπιοῦσα.

Ἐπὶ πολὺ ἐπεριπάτησα ἀναλογιζόμενος τὴν παράδοξον θέσιν μου. Εἶτα δὲ ἐπέστρεψα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ ἀνεζήτησα τὸ δωμάτιόν μου. Τὸ δωμάτιον τοῦτο ἔκειτο πλησίον τοῦ δωματίου τῆς συζύγου μου. Παρῄτησα, ὅσον ἠδυνάμην, πᾶσαν ἐλπίδα καὶ πάντα φόβον μέχρι τῆς πρωΐας καὶ κεκοπιακὼς ἐξ ὅλων τῶν συμβάντων τῆς ἡμέρας ἀπεκοιμήθην.

Τὰς λίμνας τῆς Σκωτίας δὲν ἐπεσκέφθημεν, ὡς προὐτιθέμην. Ἐντὸς δύο ἡμερῶν ἔμαθον ὅλην τὴν ἀλήθειαν — ἔμαθον ὅ,τι ἠδυνάμην νὰ μάθω περὶ Παυλίνας. Φανερὰ μοὶ ἦτο ἤδη ἡ ἔννοια τῶν λόγων τῆς γραίας ὑπηρετρίας· "Δὲν εἶναι οὔτε δι' ἀγάπην οὔτε δι' ὑπανδρείαν!" Φανερὰ μοὶ ἦτο ἡ αἰτία, δι' ἣν ὁ ἰατρὸς Κένερης ἀπῄτει, ὁ σύζυγος τῆς Παυλίνας νὰ ἀρκεσθῇ νὰ τὴν λάβῃ χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ παρελθόντος βίου της. Ἡ Παυλίνα, ἡ σύζυγός μου, ἡ ἀγάπη μου, δὲν εἶχε παρελθόν! — Ἢ μᾶλλον δὲν εἶχε συναίσθησιν τοῦ παρελθόντος. Βραδέως κατ' ἀρχάς. καὶ εἶτα βήματι ταχεῖ μοὶ ἐνεφανίσθη ἡ ὅλη ἀλήθεια. Ἤδη ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω τὸ ἀσταθὲς ἐκεῖνο καὶ ἀλλόκοτον βλέμμα ἐν τοῖς ὡραίοις ἐκείνοις ὀφθαλμοῖς, τὴν αἰτίαν τῆς ἀπαθείας καὶ ἀδιαφορίας της. Τὸ πρόσωπον τῆς γυναικός, ἣν ἐνυμφεύθην, ἦτο ὡραῖον ὡς πρωΐα· τὸ ἀνάστημά της εἶχε τὴν εὐθυγραμμίαν Ἑλληνικοῦ ἀγάλματος· ἡ φωνή της ἦτο γλυκεῖα· ἀλλὰ ἐκεῖνο, ὅπερ δίδει ζωὴν εἰς τὸ κάλλος καὶ εἰς τὰς χάριτας — ὁ νοῦς — ἔλειπεν!

Πῶς νὰ τὸ περιγράψω; Παραφροσύνη, σημαίνει τί διάφορον τῆς καταστάσεώς της· βλακία ἐπίσης δὲν ἦτο. Δὲν ὑπάρχει λέξις, ἣν ἠδυνάμην καταλλήλως νὰ μεταχειρισθῶ. Ἦτο ἔλλειψίς τις ἐν τῇ διανοίᾳ — ὥς τις ἔλλειψις ἑνὸς τοῦ σώματος μέλους. Ἐφαίνετο ὅτι ἡ μνήμη τῇ ἔλειπεν, ἐκτὸς τῆς μνήμης προσφάτων συμβάντων. Ἡ δύναμις τοῦ κρίνειν, τοῦ σκέπτεσθαι, τοῦ ὑπολογίζειν τῇ ἦτο ὅλως ξένη· ἐφαίνετο ἀνίκανος νὰ ἐννοήσῃ τὴν σημασίαν τῶν περὶ αὐτὴν συμβαινόντων. Λύπη καὶ χαρὰ ἦσαν συγκινήσεις, ἃς δὲν ᾐσθάνετο. Οὐδὲν ἐφαίνετο συγκινοῦν αὐτήν. Μέχρις οὗ δὲν καθίστων αὐτὴν προσεκτικήν, δὲν ἔβλεπε τὰ παρ' αὐτῇ εὑρισκόμενα πρόσωπα. Ἔζη βίον ἐνστικτον — ἐγείρετο, ἔτρωγεν, ἔπινε καὶ κατεκλίνετο ὡς ἄνθρωπος μὴ ἐννοῶν τί πράττει καὶ διατὶ τὸ πράττει. Ὅσα παρουσιάζοντο εἰς τὸν κύκλον τῆς ἀντιλήψεώς της ἐφαίνετο ὅτι ἐνόει — ὅσα ὅμως εὑρίσκοντο ἐκτὸς αὐτοῦ ἔμενον ἀπαρατήρητα, καὶ οἱ ἀκίνητοι αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἐνέφαινον πλήρη ἀναισθησίαν.

Καὶ ὅμως δὲν ἦτο φρενοβλαβής. Πολλάκις ἠδύνατο νὰ μείνῃ τις μετ' αὐτῆς ὥρας ὁλοκλήρους χωρὶς ν' ἀποκομίσῃ δυσάρεστον ἐντύπωσιν. Ὁσάκις ὡμίλει, οἱ λόγοι της ἦσαν λόγοι γυναικὸς ἐντελῶς ὑγιοῦς· ἀλλ' ἡ φωνή της ἠκούετο συνήθως μόνον ὅταν ἀπῄτουν τοῦτο αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου καὶ ὅταν ἀπήντα εἰς ἁπλῆν τινα ἐρώτησιν. Ἴσως δὲν θὰ ἔσφαλλον παραβάλλων τὸν νοῦν της πρὸς τὸν νοῦν παιδίου — πλὴν φεῦ! ἦτο νοῦς παιδίου ἐν σώματι γυναικός, καὶ ὁποία γυνὴ ἦτο ἡ σύζυγός μου!

Ὁ βίος, ὅσον ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω, δὲν εἶχε δι' αὐτὴν οὔτε διανοητικὴν χαρὰν οὔτε λύπην. Φυσικῶς ἐξετάζων εὕρισκον ὅτι ἐπηρεάζετο μᾶλλον ὑπὸ τοῦ καύσωνος καὶ ὑπὸ τοῦ ψύχους ἢ ὑπὸ ἄλλου τινὸς αἰσθήματος. Ὁ ἥλιος παρεκίνει αὐτὴν νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας, τὸ ψῦχος τὴν παρεκίνει νὰ κλεισθῇ ἐντὸς αὐτῆς. Δὲν ἦτο παντάπασι δυστυχής· ἀλλ' ἐφαίνετο εὐχαριστημένη καθημένη πλησίον μου ἢ περιπατοῦσα ἢ ἐποχουμένη μετ' ἐμοῦ ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους χωρὶς νὰ ὁμιλῇ. Ἡ ὅλη ὕπαρξίς της ἦτο ἀρνητική.

Καὶ ἦτο καὶ γλυκεῖα καὶ εὐπειθής, ἀκολουθοῦσα πᾶσάν μου συμβουλήν, πᾶσαν προτροπήν, ἑτοίμη νὰ μεταβαίνῃ ἐδῶ, ἐκεῖ καὶ ὁπουδήποτε ἐπεθύμουν. Ἀλλ' ἡ ὑπακοή της ἦτο ὡς ἡ ὑπακοὴ δούλου πρὸς νέον κύριον. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι καθ' ὅλον τὸν βίον της ἦτο συνειθισμένη νὰ ὑπακούῃ εἴς τινα. Ἡ συνήθεια αὕτη ἦτο ἡ ἀπατήσασά με, ὅτι μὲ ἀγαπᾷ· ἄλλως πῶς ἤθελε

συγκατατεθῇ εἰς γάμον τοσοῦτον κατεσπευσμένον; Ἤδη ἐγίνωσκον, ὅτι ἡ πρόθυμος ὑπακοή της εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ θείου της ὠφείλετο ἀληθῶς εἰς τὴν ἀνικανότητα τοῦ πνεύματός της, ὅπως ἐναντιωθῇ καὶ εἰς τὴν ἀδυναμίαν της νὰ ἐννοῇ τὴν σημασίαν τοῦ διαβήματός της.

Τοιαύτη ἦτο ἡ Παυλίνα, ἡ σύζυγός μου! Γυνὴ ἐν τῷ κάλλει καὶ τῇ χάριτι, παιδίον ἐν τῇ ἀμόρφῳ καὶ ἐσκοτισμένῃ αὐτῆς διανοίᾳ! Καὶ ἐγώ, ὁ σύζυγός της, ῥωμαλέος ἀνὴρ ποθῶν ἀγάπην, ἐγὼ ἀναγκαζόμενος νὰ τρέφω πρὸς αὐτὴν ἁπλῆν στοργήν, οἵαν οἱ γονεῖς ἔχουσι πρὸς τέκνον, ἢ συμπάθειαν, οἵαν ὁ κύριος αἰσθάνεται πρὸς τὸν κύνα του!

Ὅτε ἡ ἀλήθεια αὕτη μοὶ ἐπεφάνη, δὲν αἰσχύνομαι νὰ τὸ εἴπω, ἤρχισα νὰ κλαίω πικρῶς. Τὴν ἠγάπων καὶ τώρα, ἀφ' οὗ εἶχον μάθει τὰ πάντα. Ἦτο σύζυγός μου, ἦτο ἡ μόνη γυνὴ περὶ ἧς ποτὲ ἐνδιεφέρθην, καὶ ἤθελον νὰ ἐκπληρώσω τὸν ὅρκον μου, νὰ τὴν ἀγαπήσω καὶ νὰ τὴν περιποιηθῶ, ἵνα τοὐλάχιστον ὁ βίος της καταστῇ εὐτυχής, ὅσον ἠδύνατο νὰ τὸν καταστήσῃ ἡ φροντίς μου. Ἀλλ' ἤθελον καὶ νὰ λάβω συνέντευξιν μετὰ τοῦ στρυφνοῦ Ἰταλοῦ ἰατροῦ. Τοῦτον ἐθεώρουν ἀναγκαῖον νὰ ἴδω ὅσον τάχιον, ὅπως μάθω τὰ καθ' ἕκαστα. Οὗτος θὰ μὲ ἐπληροφόρει, ἂν ἡ Παυλίνα ἦτο πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει, ἐὰν ἦτο ἐλπίς, μὲ τὸν καιρὸν καὶ μὲ ἐπιμελῆ θεραπείαν νὰ ἐπέλθῃ βελτίωσίς τις. Παρ' αὐτοῦ θὰ ἐμάνθανον καὶ τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης καταστάσεώς της. Θὰ τὸν ἠνάγκαζον νὰ μοὶ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν, ἢ ἄλλως θὰ τὸν ἠπείλουν. Δὲν εἶχον ἡσυχίαν μέχρις οὗ εὑρεθῶ ἀντιμέτωπος τοῦ Κένερη.

Εἶπον τῇ Παυλίνᾳ ὅτι ἦτο ἐπάναγκες νὰ ἐπιστρέψωμεν ἀμέσως εἰς Λονδῖνον. Οὐδεμίαν ἔδειξεν ἀπορίαν, οὐδεμίαν ἐπέφερεν ἀντίρρησιν· ἀλλ' ἡτοίμασεν εὐθὺς τὰ πράγματά της, δηλοῦσά μοι ὅτι θὰ μὲ συνοδεύσῃ ἅμα τὴν διατάξω. Συνέβαινε καὶ ἕτερόν τι, ὅπερ οὐκ ὀλίγον μ' ἐξέπληττεν· ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ μηχανικῶν πραγμάτων, ἡ Παυλίνα ἦτο ὡς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι· ὡς πρὸς τὰ φορέματά της, ὡς πρὸς τὰς προετοιμασίας ταξειδίου δὲν εἶχεν ἀνάγκην βοηθείας τινός, ἀλλ' ἐνήργει ὡς πᾶς ἄνθρωπος ὑγιὰ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΝ ΑΝΑΚΤΟΡΟΝ
τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας τῶν Ῥωμανὼφ ἐν Μόσχᾳ.

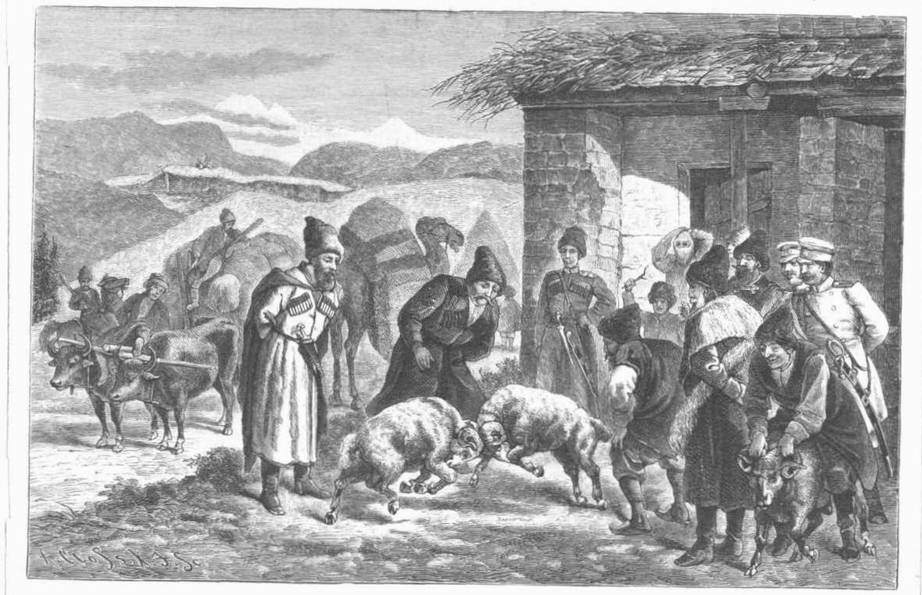

ΚΡΙΟΜΑΧΙΑ ΕΝ ΚΑΥΚΑΣΩι.

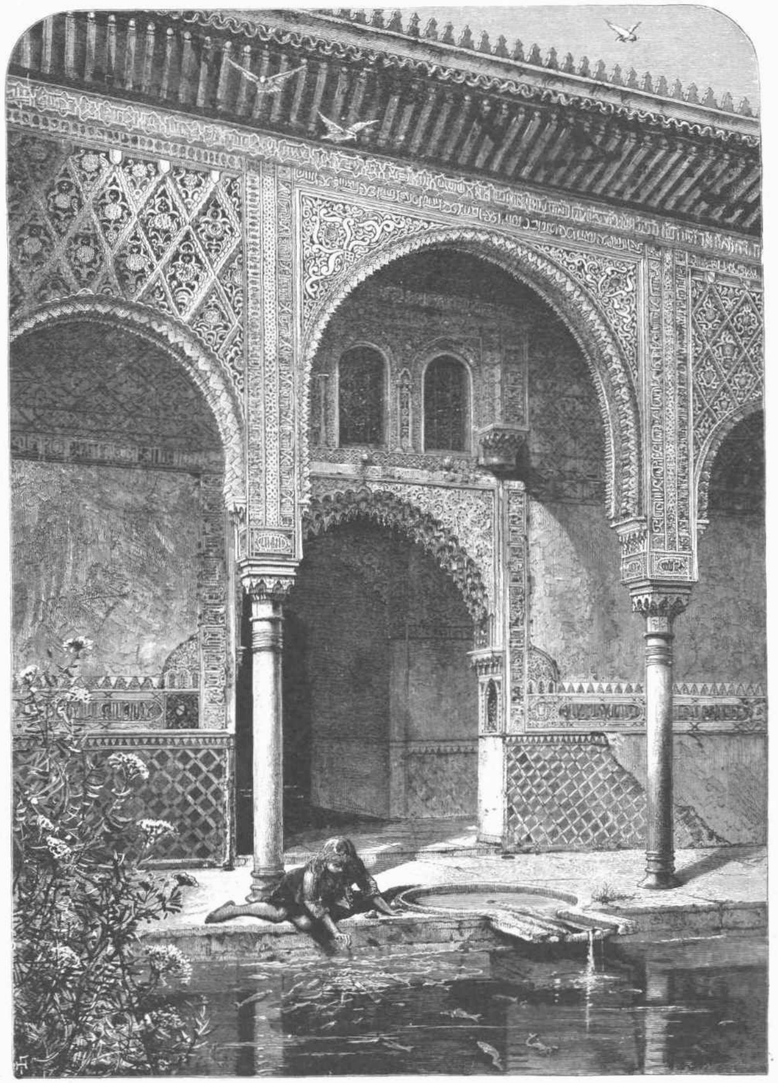

Η ΑΥΛΗ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΝ ΣΕΒΙΛΛΗι.

ἔχων τὸν νοῦν. Μόνον ὅταν ἐπρόκειτο νὰ φανερωθῇ ἡ διάνοιά της, τότε ἡ ἔλλειψις ἐφαίνετο ἐπαισθητή.

Τὴν πρωΐαν ἀφίχθημεν εἰς Λονδῖνον, ταξειδεύσαντες ὅλην τὴν νύκτα. Ἐμειδίασε ὅταν κατήλθομεν τῆς σιδηροδρομικῆς ἁμάξης ἐν τῷ σταθμῷ· ἐμειδίασα ἐπὶ τῇ ἀντιθέσει τῶν σημερινῶν μου συλλογισμῶν καὶ τῶν συλλογισμῶν μου τῆς πρωΐας ἐκείνης, καθ' ἣν συνώδευον τὴν τόσον παραδόξως ἀποκτηθεῖσαν σύζυγον πρὸς τὴν αὐτὴν ἁμαξοστοιχίαν καὶ ἐσκεπτόμην ὅτι δι' ἐμὲ ἤρχιζεν ἤδη βίος ἐντελοῦς εὐδαιμονίας. Καὶ ἤδη πόσον ὡραία ἦτο ἡ Παυλίνα ἱσταμένη πλησίον μου ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ σταθμοῦ ἀποβάθρᾳ! Πόσον ἤρεμος ἦτο ἡ στάσις της, πόσον γλυκὺ τὸ πρόσωπόν της μὲ τὴν γενικὴν ἐκείνην ἔκφρασιν τῆς ἀδιαφορίας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν κίνησιν καὶ ταραχήν, τὴν ἐπικρατοῦσαν πέριξ ἡμῶν! Ἄχ! νὰ ἠδυνάμην νὰ διαλύσω τὰ νέφη, τὰ ἐπισκοτίζοντα τὴν διάνοιάν της!

Εὗρον δυσκολίαν τινά, ποίαν ἀπόφασιν νὰ λάβω· μετὰ πολλὰ σχέδια ἀπεφάσισα νὰ ὁδηγήσω τὴν Παυλίναν εἰς τὸν ἴδιόν μου οἶκον ἐν τῇ ὁδῷ Βαλπώλ. Ἐγνώριζον καλῶς τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ κατοικοῦντας, καὶ ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ ἐπεριποιοῦντο αὐτὴν κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀπουσίας μου. Μετά τινας ὥρας δὲ ἐσκόπευον νὰ σπεύσω εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Κένερη. Ἀπὸ Ἐδιμβούργου εἶχον γράψει εἰς τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ μου, νὰ ἑτοιμάσωσι τὰ δωμάτιά μου, καὶ εἶχον παρακαλέσει τὴν πιστὴν γραῖαν ὑπηρέτριάν μου Πρισκίλλαν νὰ μὲ περιμένῃ. Ἤμην βέβαιος ὅτι ἡ ἀγαθὴ ἐκείνη γυνὴ θὰ ἐδείκνυε πολλὴν ἀγάπην πρὸς τὴν δυστυχῆ σύζυγόν μου.

Μετέβημεν λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὅπου τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα. Ἡ Πρισκίλλα μᾶς ὑπεδέχθη μὲ ὀφθαλμοὺς ἀπορροῦντας. Ἀμέσως ἐνόησα ὅτι ἠσθάνθη συμπάθειαν πρὸς τὴν Παυλίναν. Ἀφ' οὗ ἐφάγομέν τι καὶ ἐπίομεν ὀλίγον τέϊον, παρεκάλεσα τὴν Πρισκίλλαν νὰ ὁδηγήσῃ τὴν σύζυγόν μου εἰς τὸ δωμάτιόν της, ὅπως ὀλίγον ἀναπαυθῇ μετὰ τὸν κόπον τοῦ ταξειδίου. Ἡ Παυλίνα μὲ τὸν παιδικόν της καὶ εὐπειθῆ τρόπον ἠγέρθη καὶ παρηκολούθησε τὴν γραῖαν.

— Ἀφ' οὗ φροντίσης περὶ ἀναπαυτικῆς τῆς Κυρίας Βώγαν τοποθετήσεως, εἶπον, ἐλθὲ πρὸς ἐμὲ πάλιν· ἔχω νὰ σὲ ὁμιλήσω.

Ἀναμφιβόλως ἡ Πρισκίλλα ἦτο λίαν ἀνυπόμονος νὰ μὲ ἴδῃ καὶ νὰ μάθῃ τὰ περὶ τοῦ κατεσπευσμένου γάμου μου. Ἡ ὄψις μου βεβαίως τῇ ἐφανέρου ὅτι δὲν εἶχον εὐχάριστα νὰ τῇ ἀνακοινώσω. Ἦλθε λοιπὸν καὶ ἐκάθησεν ἀπέναντί μου περιμένουσα τὴν διήγησίν μου.

Ἠσθανόμην τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκμυστηρευθῶ εἴς τινα. Ἐγίνωσκον, ὅτι ἡ γραῖα ὑπηρέτριά μου ἦτο πιστὴ καὶ θὰ ἐκράτει τὸ μυστικόν μου. Τῇ εἶπον λοιπὸν τὰ πάντα, ἢ σχεδὸν τὰ πάντα, καὶ τὴν παρεκάλεσα ἐν ὀνόματι τῆς πρὸς ἐμὲ ἀγάπης της νὰ ἐπιτηρῇ ἐπιμελῶς κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου τὴν γυναῖκα, ἣν ἐγὼ τοσοῦτον ἠγάπων. Ἀφ' οὗ ἡ Πρισκίλλα μοὶ ἔδωκε τὸν λόγον της, κατεκλίνθην ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἐκοιμήθην ἐπί τινας ὥρας. Μετὰ μεσημβρίαν εἶδον πάλιν τὴν Παυλίναν, καὶ τὴν ἠρώτησα ἂν ἐγνώριζε ποῦ ἠδυνάμην νὰ εὕρω τὸν Κένερη. Ἔσεισε τὴν κεφαλήν της.

— Προσπάθησε νὰ σκεφθῇς, τῇ εἶπον.

Ἔθεσε τοὺς λεπτοὺς δακτύλους της ἐπὶ τοῦ μετώπου. Εἶχον ἴδει καὶ ἄλλοτε ὅτι ἡ προσπάθεια νὰ σκεφθῇ τῇ παρεῖχε πολὺν κόπον.

— Ἡ Ἀνέζα τὸ γνωρίζει, εἶπον ὅπως τὴν βοηθήσω.

— Ναί, ἐρώτησον αὐτήν.

— Ἀλλ' ἡ Ἀνέζα μᾶς ἄφησε. Δύνασαι νὰ μοὶ εἴπῃς ποῦ εἶναι;

Πάλιν ἔσεισε τὴν κεφαλήν.

— Μοὶ εἶπεν ὅτι ζῇ ἐν Γενεύῃ, εἶπον ἐγώ. Γνωρίζεις τὴν ὁδόν;

Μὲ προσέβλεψε μετ' ἀπορίας. Ἀνεστέναξα ἐνοήσας ὅτι αἱ ἐρωτήσεις μου ἦσαν ὅλαι μάταιαι. — Καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ τὸν εὕρω, καὶ νὰ μεταβῶ εἰς Γενεύην. Ἐὰν ὁ Κένερης ἦτο ἰατρός, ὡς μοὶ εἶπε, πρέπει νὰ ἦναι γνωστὸς ἐκεῖ. Ἐὰν δὲ δὲν εὕρω αὐτὸν ἐν Γενεύῃ, ἔπρεπε νὰ μεταβῶ εἰς Τουρῖνον. Ἔλαβον τὴν χεῖρα τῆς συζύγου μου.

— Θ' ἀναχωρήσω ἐπί τινας ἡμέρας. Παυλίνα, τῇ εἶπον. Σὺ θὰ μείνῃς ἐνταῦθα μέχρις οὗ ἐπιστρέψω. Πάντες θὰ σὲ περιποιηθοῦν ἐνταῦθα καὶ ἡ Πρισκίλλα θὰ σοὶ παρέχῃ ὅ,τι ἐπιθυμεῖς.

— Ναί, Γιλβέρτε, ἀπεκρίθη. Τὴν εἶχον διδάξει νὰ μὲ καλῇ οὕτως.

Ἀφ' οὗ ἔδωκα εἰς τὴν Πρισκίλλαν τελευταίας τινὰς ὁδηγίας, ἀνεχώρησα. Ὅτε ἡ ἁμαξά μου ἐξήρχετο τῆς αὐλοθύρας ἔρριψα βλέμμα ἐπὶ τοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ εἶχον ἀφήσει τὴν Παυλίναν. Ἵστατο παρὰ τὸ παράθυρον καὶ μὲ παρετήρει· κῦμα χαρᾶς διεχύθη ἐν τῇ καρδίᾳ μου, διότι ἐφαντάσθην ὅτι οἱ ὀφθαλμοί της ἦσαν τεθλιμμένοι ὡς ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπου ἀποχωριζομένου ἀγαπητοῦ φίλου. Ἴσως ἦτο τοῦτο ἁπλῆ ὑπόθεσίς μου· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ τὸ βλέμμα τοῦτο ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τῆς Παυλίνας, ὅπερ οὐδέποτε πρότερον εἶχον παρατηρήσει, μοὶ ἦτο παρηγορία τις. Ἐμπρὸς λοιπὸν τώρα εἰς Γενεύην καὶ πρὸς τὸν ἰατρὸν Κένερη!

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΝ ΑΝΑΚΤΟΡΟΝ

τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας τῆς Ῥωσσίας ἐν Μόσχᾳ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 232.)

Τὸ μικρὸν τοῦτο ἀνάκτορον ἔχει τὴν κυρίαν αὐτοῦ πρόσοψιν ἐστραμμένην πρὸς τὸν ποταμόν, τὸν διασχίζοντα τὴν ἀρχαίαν τῆς Ῥωσσίας πρωτεύουσαν, τὴν δὲ ὀπισθίαν πρόσοψιν πρὸς τὴν ὁδὸν Βαβάρκα, τὴν ἐμπορικὴν ὁδὸν τῆς Μόσχας. Ἔξωθεν θεώμενον τὸ ἀνάκτορον τοῦτο φαίνεται τὸ κατάλυμμα ἀρχαίας εὐγενοῦς οἰκογενείας, εἶναι ἀρκούντως ἁπλοῦν, ἀλλ' ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν τὰ μάλιστα περίεργον, διότι ἐν αὐτῷ ἐγεννήθη ὁ Τσάρος Μιχαὴλ Θεοδώρου, ὁ πρῶτος ἡγεμὼν ἐκ τῆς σήμερον βασιλευούσης οἰκογενείας τῶν Ῥωμανώφ. Ὁ Τσάρος Μιχαὴλ ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1613 μέχρι τοῦ 1645. Ὁ ἱστορικὸς οὗτος οἶκος ἔκειτο παρημελημένος κἄπως καὶ σχεδὸν ἐτοιμόρροπος μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος Β'. ἐστέφθη ἐν Μόσχᾳ. Τότε ἐπισκεφθεὶς αὐτὸν ὁ ἀείμνηστος ἡγεμὼν καὶ ἐπιθυμῶν νὰ διατηρήσῃ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο μνημεῖον καὶ νὰ τὸ σώσῃ ἀπὸ τῆς ἐντελοῦς καταστροφῆς διέταξεν ἕνα τῶν καλλιτέρων ἀρχιτεκτόνων ν' ἀνακαινίσῃ αὐτό. Αἱ ἐργασίαι ἤρξαντο ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἀρχιτέκτονος Ῥίχτερ καὶ ἐπερατώθησαν ἐν ἔτει 1869. Σήμερον ἡ κοιτὶς αὕτη τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας τῆς Ῥωσσίας διατηρεῖται οἷα παρίσταται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι. Ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τούτῳ φυλάττονται διάφορα ἀρχαῖα κειμήλια καὶ δείκνυται καὶ τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ὁ πρῶτος Τσάρος ἐγεννήθη.

ΚΡΙΟΜΑΧΙΑ ΕΝ ΚΑΥΚΑΣΩι.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 232.)

Ὁ Καύκασος, τὸ φυσικὸν τοῦτο προπύργιον μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, περιέχει διαφόρους φυλάς, αἵτινες ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἐλκύουσι τὸ ἐνδιαφέραν τοῦ περιηγητοῦ. Ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν, τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα περιεγράφησαν ὑπὸ πολλῶν ἐθνογράφων. Ἤδη ἐν Τιφλίδι, τῇ ὑπὸ ἑκατὸ χιλιάδων ψυχῶν κατοικουμένῃ πρωτευούσῃ, ὁ ξένος εὑρίσκει περιεργότατον κρᾶμα εὐρωπαϊκῶν καὶ ἀσιατικῶν στοιχείων. Ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Τιφλίδος βλέπει τις πλησίον Εὐρωπαίων Τατάρους μὲ τὰ ὑψηλὰ αὐτῶν καλύμματα τῆς κεφαλῆς, Ἀρμενίους σοβαροὺς μὲ τοὺς πλατεῖς αὐτῶν ἐπενδύτας, λεπτοφυεῖς Γεωργίους μὲ τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν στολήν, μολλάδας μὲ τὸν λευκὸν πῖλον, Πέρσας, Ἕλληνας κτλ. Ὅλαι αἱ διάφοροι αὗται φυλαὶ διετήρησάν τι τῶν παλαιῶν αὐτῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ ἀγαπῶσιν ἰδίως τὰ δημόσια θεάματα. Μεταξὺ τῶν θεαμάτων τούτων ἐν τῶν μᾶλλον ἀγαπητῶν εἰς ὅλας τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ εἶναι καὶ ἡ κριομαχία, ἣν παριστᾷ ἡ παρατεθειμένη εἰκών. Ἡ παράστασις αὕτη δὲν χρῄζει προπαρασκευῆς τινος καὶ δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ὁπουδήποτε εὑρίσκεται ποίμνιον. Ἐκλέγονται δύο καλῶς θρεμμένοι, ἰσχυροὶ κριοί, καὶ ἀφ' οὗ γίνωσιν ἐπ' αὐτῶν στοιχήματα, διερεθίζονται οἱ κριοὶ ὑπὸ τῶν περιεστώτων. Ὁ ἀγὼν ἄρχεται πεισματώδης, πάντες δὲ οἱ διαβαίνοντες ἵστανται θεαταί, λαμβάνοντες μέρος ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου κριοῦ. Ἐν μέσῳ φωνῶν καὶ γελώτων ἐξακολουθεῖ ὁ ἀγών, μέχρις οὗ ὁ ἕτερος τῶν κριῶν ἡττηθεὶς πίπτει. Οἱ κερδίσαντες εἰσπράττουσι τὰ χρήματα καὶ ἡ παράστασις λήγει.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Α'.

ΟΝΕΙΡΟ.

Ψυχή, δαχτυλιδόμεση, μ' ἡλιοκαμένο χρῶμα,
Μὲ μαῦρα, ξέπλεκα μαλλιά, μὲ δυὸ φωτιαῖς 'στὰ μάτια,
Μὲ δόντια πέτραις 'στὸ γιαλό, καὶ μὲ μπουμπούκι στόμα,
Ἡ Ποίησις μοῦ 'φάνηκε σὲ βάση γιὰ παλάτια.

Πολλαῖς φοραῖς τὴν εἶχα δεῖ, ποῦ μὲ κρυφοκυτοῦσε,
Ἀλλ' ὅμως δὲν ἐτόλμησα ποτὲ νὰ τῆς μιλήσω·
Μιὰ μέρα, σὲ μιὰ ρεματιὰ ποῦ γλυκοτραγουδοῦσε,
Μοῦ φάνηκε καὶ πρόσταξε νὰ τὴν ἀκολουθήσω.

Μὲ πῆρε καὶ μοῦ ἔδειξε τὰ κύματα, τὰ δάση,
Καὶ μ' ἔμαθε νὰ ἐννοῶ τῆς φύσεως τὴ γλῶσσα.
Τί λὲν τὰ δένδρα ποῦ μὲ βιά ὁ ἄνεμος ταράσσει,
Πόσα μᾶς λέγει τὸ πουλί, καὶ τὸ νεράκι πόσα.

Καὶ ἀπ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸ κ' ἐγὼ αὐτὴν δουλεύω,
Καὶ κάθε πόνο, καθεμιὰ χαρὰ σ' αὐτὴν τὰ λέω·
Σ' αὐτὴν θὰ πάγω νὰ τὰ πῶ, γιατὶ αὐτὴν λατρεύω,
Ποῦ μ' ἔμαθε νὰ λαχταρῶ, ποῦ μ' ἔμαθε νὰ κλαίω.

Β'.

ΝΕΡΑΪΔΑ.

Σὲ βράχο, ποῦ καμάρωνε, καθόμουνε μιὰ μέρα,
Τὰ πόδιά του τοῦ τ' ἄγλυφε νεράκι κρουσταλλένιο,
Καὶ τὴν κορφή του φίλαγε ἀπὸ βροχὴ κι' ἀγέρα
Πλατάνι χιλιοπόδαρο, πλατάνι σιδερένιο.

Καθόμουνε καὶ σκέπτουμουν. Μὰ τὸ νερὸ θολώνει,
Κ' ἐμπρός μου μὲ μιᾶς φαίνεται νεράϊδα χρυσομάλλω·
Σ' τὰ μάτιά της τὰ γαλανὰ φαίνονται χίλιοι πόνοι,
Χίλιαις ἀγάπαις δύστυχαις ἀποῦ μπορῶ νὰ ψέλλω.

Ἀλλοίμονο σ' τὸν ἄτυχο ποῦ φέρει σ' τὰ νερά της,
Τὸν ἀγκαλιάζει καὶ μαζὶ βουλιάζουνε σ' τὰ βάθη!
Ἐμένα μὲ δασκάλεψε ἕνας γεροδραγάτης·
Σταυροκοπήθηκα — κ' εὐθὺς ἀπὸ μπροστά μου ἐχάθη.

Ἐν Λειψίᾳ.

Κωνσταντῖνος Μάνος.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Ἀποφθέγματα τοῦ Σαδῆ, συλλεγέντα μὲν ἐκ τοῦ Ῥοδῶνος (Γκιουλιστάν) μεθερμηνευθέντα δὲ ἐκ τῆς Περσικῆς.

Ὑπὸ Χρ. Παπαδοπούλου.

(Συνέχεια.)

38) Ὁ ἐρίζων σοφωτέρῳ αὐτοῦ λογισθήσεται ἀμαθής.

39) Ὁ παρ' αἰσχροῖς παροικῶν οὐ δύναται ὁρᾷν τὸ ἀγαθόν.

40) Ἀπόρρητόν τι ἁμάρτημα ἄλλοις μὴ λέγε, εἰ βούλει μὴ στερηθῆναι τῆς πίστεως ἐκείνων.

41) Ὁ παιδείας γευσάμενος καὶ μὴ ἐνεργῶν προσέοικε γεωργῷ ὁδηγοῦντι τὸν βοῦν ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ μὴ σπείροντι.

42) Ἡ εὐλάβεια οὐ προελεύσεται ἐκ σώματος ἐστερημένου λογικοῦ, καὶ φλοιὸς λεπτοκαρύου ἄνευ σαρκὸς οὐκ ἔσεται πρὸς ἐμπόριον.

43) Ὁ ἀνικανῶν ἐν ταῖς διενέξεσιν οὐδόλως δύναται διεξαγαγεῖν δίκας.

44) Εἰ μὲν πᾶσαι αἱ νύκτες ἦσαν ἡ νὺξ τοῦ πεπρωμένου οὐδεμίαν αὕτη ἕξεται ἀξίαν.

45) Ὁ κατὰ δοκοῦν φαινόμενος ἀγαθὸς οὐκ ἔξεται ἀγαθὰ προσόντα, ἅτε ἐνεργούσης τῆς καρδίας, καὶ οὐχὶ τοῦ δέρματος.

46) Ὁ κρατίστοις σχοῖν διενέξεις ἀπόλλυσιν ἑαυτόν.

47) Οὐκ ἔξεστι τοῖς νοῦν ἔχουσι ἀθλεῖν μετὰ λέοντος καὶ μάχεσθαι ταῖς χερσὶ κατὰ ξίφους.

48) Ἀσθενὴς δεικνὺς εὐθαρσίαν κατὰ ἰσχυροῦ συμμαχεῖ τῷ ἑαυτοῦ πολεμίῳ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἀπωλείᾳ.

49) Ὁ μὴ τὰς παραινέσεις ἀκούων ἐφίεται ἀκούειν ἐπιπλήξεις.

50) Οἱ στερούμενοι ἱκανότητος οὐ δύνανται ὁρᾷν τοὺς ἔχοντας ταύτην, ὥσπερ οἱ ἀγοραῖοι κύνες οἱ ὁρῶντες τοὺς θηρευτικοὺς ποιοῦσι θόρυβον μέν, ἀλλ' οὐ τολμῶσι βαίνειν ἐπὶ τὰ πρόσω.

51) Ὁ μὴ δυνάμενος λόγῳ ἰσχῦσαι τινὸς ἐπιπίπτει ἐπ' αὐτοῦ ὕβρεσι καὶ λοιδορίαις.

52) Εἰ μὲν οὐκ ἦν λιμοκτονία οὐ δύναται πτηνὸν πεσεῖν ἐν τῷ δικτύῳ, οὐδὲ θηρευτὴς βαλλεῖν δίκτυα.

53) Οἱ σοφοὶ ἐσθίουσι λίαν ὀλιγάκις· οἱ εὐλαβεῖς μέχρι κόρου· οἱ θρησκευτικοὶ μόνον ὅπως μὴ ἐπνεύσωσιν· οἱ νέοι μέχρι τοῦ τελευταίου τριβλίου· καὶ οἱ πρεσβύτεροι μέχρι μόχθου.

54) Γυναιξὶ συνδιασκέπτεσθαι φροῦδον, τοῖς δὲ αἰσχροῖς ἀφειδῶς παρέχειν ἁμάρτημα.

55) Ὁ μὴ ἀποκτείνων τὸν ἑαυτοῦ πολέμιον, οὗτός ἐστι πολέμιος ἑαυτοῦ.

56) Σοφὸς ἐλθὼν ἔριδι ἀμαθέσι οὐ δεῖ ἀναμένειν τιμὴν παρ' αὐτῶν· εἰ μὲν σοφὸς καταβάλῃ σοφὸν τῇ γλυκύτητι τοῦ λόγου αὐτοῦ οὐδὲν τὸ ἐκπλῆττον· τοῦτό ἐστι λίθος θραύων μαργαρίτην.

57) Μὴ ἐκπλήττου εἰ ὁ λόγος εὐαισθήτου ἀνδρὸς οὐκ ἐποιήσατο αἴσθησιν ἐν ὁμάδει μωρῶν· ὥσπερ ὁ ἦχος τῆς βαρβίτου οὐ δύναται ὑπερβαλλεῖν τὸν τοῦ τυμπάνου, οὕτω καὶ ἡ ὁσμὴ τῆς ἀμβάρεως οὐ δύναται παραβλῆθῆναι τῇ σκληρᾷ ὀσμῇ τοῦ σκόρδου.

58) Εἰ μὲν μαργαρίτης πέσῃ ἐπὶ ἀκαθάρτου ὕδατος οὐκ ἀπόλλυσι τὴν ἀξίαν· εἰ δὲ ὁ κονιορτὸς ἀναβῇ μέχρις οὐρανοῦ ἀείποτέ ἐστι μηδαμινός. Ἡ ἱκανότης ἄνευ ἀνατροφῆς ἐστιν ἀλγεινόν· τὸ παρέχειν τινὶ ἀνατροφὴν ἄνευ ἱκανότητός ἐστι φροῦδον.

ΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΜΑΤΑΙΟΔΟΞΙΑΣ.

Διήγημα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

(Συνέχεια.)

Θ'.

Ἡ Ἀραβέλλα ἔμεινεν ἐμβρόντητος· ἀναγνώσασα τὴν σκληρὰν ἐπιστολὴν ἥρπασεν αὐτὴν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς μητρός της καὶ ἀνέγνωσεν αὐτὴν ἐκ δευτέρου· δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ τοὺς ἰδίους αὐτῆς ὀφθαλμούς. Παρητεῖτο λοιπὸν διὰ παντὸς ὁ Χριστιανός! Καὶ οὔτε κἂν πρὸς αὐτὴν ἀπηύθυνε τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀποχαιρετισμόν! Λοιπὸν δὲν τὴν ἠγάπα, ἀφ' οὗ δὲν προσεπάθει νὰ ὑπερνικήσῃ καὶ τὰ τελευταῖα προσκόμματα; Ἡ δυστυχὴς κόρη κατελήφθη ὑπὸ ἀπελπισίας τοσοῦτον σφοδρᾶς, ὥστε ἡ μήτηρ της καὶ ὁ ἀδελφός της ἀνησύχησαν σπουδαίως. Ἦτο αὕτη ἡ πρώτη αὐτῆς θλῖψις, καὶ ἡ πρώτη θλῖψις εἶναι πάντοτε ἡ δεινοτέρα, τοὐλάχιστον κατὰ τὴν πρώτην στιγμήν. Βραδύτερον αἰσθάνεταί τις μὲν τὴν θλῖψιν ἐπίσης ζωηράν, ἀλλὰ τότε ὁ ἄνθρωπος ἔχει δυνάμεις νὰ παλαίσῃ κατ' αὐτῆς, εὑρίσκεται τρόπον τινὰ τεθωρακισμένος ἐναντίον αὐτῆς. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις παρῆλθε καὶ ὁ ἄνθρωπος μανθάνει ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δὲν εὕμεθα εἰμὴ διὰ νὰ ὑποφέρωμεν.

Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἡ Ἀραβέλλα ἦτο ἀσθενής· εἶτα δὲ παρεκάλεσε τὸν ἀδελφόν της Λιονέλλον νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Χριστιανόν, καὶ νὰ τῷ ζητήσῃ φιλικὴν ἐξήγησιν διὰ τὴν σκληρὰν τοσοῦτον καὶ ἀπότομον ἀπόφασίν του. Ἡ ἀπάντησις ὅμως δὲν ἤρχετο. Τότε ἡ Ἀραβέλλα ἔγραψεν αὐτὴ πρὸς τὸν μνηστῆρά της· τῷ ἐνεθύμισε τὴν ἱερὰν του ὑπόσχεσιν, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τῇ ὁμολογήσῃ ὅλην τὴν ἀλήθειαν, λέγουσα ὅτι αὐτὴ θεωρεῖ ἑαυτὴν δεδεμένην διὰ τοῦ λόγου της μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θ' ἀπεδεικνύετο ὅτι ἦτο ἀνάξιος αὐτῆς· ἄλλως τῇ ἀνῆκεν.

Τέλος ἦλθεν ἐπιστολὴ ἐκ Βρύγης, ἀπευθυνομένη πρὸς τὴν Ἀραβέλλαν· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἦτο τοῦ Χριστιανοῦ ἀλλὰ τοῦ ἱερέως Βέζη, ἐπιστολὴ πλήρης χριστιανικῆς ἀγάπης. Ἐν αὐτῇ ἔλεγεν ὁ ἀγαθὸς ἱερεύς, ὅτι ὁ Χριστιανὸς δὲν ἠδύνατο οὔτε ὤφειλε νὰ τῇ ἀπαντήσῃ, διότι τὸ χωρίζον αὐτοὺς πρόσκομμα ἦτο ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα οὐδεμία ἀνθρωπίνη θέλησις ἠδύνατο νὰ ἄρῃ. Καθήκον καὶ αὐτοῦ ὡς υἱοῦ καὶ αὐτῆς ὡς θυγατρὸς ἦτο νὰ ὑποταχθῶσι καὶ νὰ περιμείνωσιν ἄνωθεν τὴν παρηγορίαν. Ὁ Χριστιανὸς τὴν ἀπήλλαττε τοῦ δοθέντος λόγου της· οὐδέποτε δὲ θὰ τὴν ἐλησμόνει καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ του θὰ κατεῖχε πάντοτε τὴν πρώτην θέσιν μετὰ τὸν Θεὸν καὶ μετὰ τοὺς γονεῖς του. Τοῦτο ἦτο δι' αὐτὴν μεγάλη παρηγορία, καὶ ὤφειλε νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὰ πρὸς τὴν μητέρα της καθήκοντα καὶ νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ χρόνου τὴν θεραπείαν τῆς βαθείας ταύτης πληγῆς. Ἐν τέλει δὲ τῆς ἐπιστολῆς ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς ἔλεγεν ὅτι ἡ Κυρία Ἐρθὲν μὴ δυνηθεῖσα νὰ ὑποφέρῃ τοσαύτας συγκινήσεις ἠσθένησε σπουδαίως, καὶ ὅτι ἡ ἀσθένειά της ἐνέπνεε πολλοὺς φόβους εἰς τοὺς οἰκείους της· διὸ καὶ παρεκάλει τὴν Ἀραβέλλαν νὰ ἑνώσῃ τὰς προσευχάς της μετὰ τὰς ἰδικάς του, ὅπως ἀπαλλαγῇ τῶν δεινῶν ἡ τόσον σκληρῶς δοκιμασθεῖσα αὕτη οἰκογένεια.

Ἡ Ἀραβέλλα ἀναγνοῦσα τὴν ἐπιστολὴν ταύτην δὲν ἔκαμεν οὐδεμίαν παρατήρησιν, ἀλλὰ καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὴν ἀνέγνωσεν ἐπανειλημμένως καὶ ἐσκέφθη ἐπ' αὐτῆς· ὅτε δὲ τὴν πρωΐαν ἡ μήτηρ της εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἡ κόρη ἀσπασθεῖσα αὐτὴν τῇ εἶπεν.

— Μητέρα, ἂν δὲν θέλῃς ν' ἀποθάνω, ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς Βρύγην.

— Ἀραβέλλα, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ, δὲν σκέπτεσαι σοβαρῶς ὅσα λέγεις. Ἡ Βρύγη εἶναι ὁ τελευταῖος τόπος ὅπου δυνάμεθα νὰ μεταβῶμεν· ὁ ἱερεὺς Βέζης, ὅστις κάλλιστα γινώσκει τὰς αἰτίας τοῦ χωρισμοῦ, σοὶ λέγει καθαρά, ὅτι δὲν πρέπει πλέον νὰ ἴδῃς τὸν Χριστιανόν. Ἀπόφευγε, τέκνον μου, τὸν κίνδυνον· ὁ ζητῶν τὸν κίνδυνον δ' ἀπολεσθῇ.

— Τοῦτο, μητέρα, προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Χριστιανὸς δὲν σοὶ εἶναι εἰσέτι γνωστός, ὡς εἶναι εἰς ἐμέ· δὲν ἐσπούδασας, ὡς ἐγώ, τὴν εὐγενῆ ἐκείνην ψυχήν. Αἰσθάνομαι καὶ εἶμαι πεπεισμένη, ὅτι ὁ Χριστιανὸς εἶναι τὸ ἀθῶον θῦμα σκευωρίας τινός, σφάλματός τινος ἢ δυστυχήματος, εἰς ὃ αὐτὸς δὲν ἐνέχεται. Ὑποφέρομεν ἀμφότεροι ἐκ δυστυχοῦς τινος συμβάντος, τὸ

ὁποῖον ἴσως δύναμαι ἐγὼ νὰ θεραπεύσω. Διὰ τῶν χρημάτων τὰ πάντα εἶναι δυνατά.

— Ναί, κόρη μου, τὰ πάντα ἐξαγοράζονται διὰ τῶν χρημάτων, ἐκτὸς τῆς τιμῆς καὶ δυστυχῶς . . .

— Ὁ Χριστιανὸς δὲν παρέδη τὴν τιμήν του, ὄχι, μῆτερ. Περὶ τούτου νὰ ᾖσαι βεβαία. Οὔτε ἄτιμοι εἶναι οἱ γονεῖς του, οἱ γνωστοὶ καὶ σεβαστοὶ ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τῆς Βρύγης. Πρέπει ἡμεῖς νὰ ὑποφέρωμεν διὰ ἄτιμον πρᾶξιν προγόνου τινός; Ὄχι, ὄχι, σοὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω· ἀπαιτῶ τὴν ἀλήθειαν, τὴν πλήρη ἀλήθειαν. Θέλω ἐγὼ αὐτὴ νὰ κρίνω περὶ τῆς αἰτίας καὶ οὐχὶ νὰ καταδικασθῶ ἄνευ ὑπερασπίσεως. Ἂς μεταβῶμεν εἰς Βρύγην· ἐκεῖ θὰ ἴδω τὸν ἐφημέριον Βέζην καὶ ἀφ' οὗ ἀκούσω τὰ πάντα παρ' αὐτοῦ, ἂν τὰ προσκόμματα ἦναι ἀνυπέρβλητα, θὰ ὑποταχθῶ. Ἄλλως τε δὲν θὰ ὑποφέρω ἐπὶ μακρόν!

— Θὰ μεταβῶμεν εἰς Βρύγην, ἀφ' οὗ θεωρεῖς τοῦτο ὡς παρηγορίαν. Ἀλλὰ συλλογίσου ὅτι ἡ θεία σου Μαργαρίτα σὲ περιμένει, καὶ ὅτι ὑπεσχέθης νὰ τὴν ἐπισκεφθῇς. Μὴ λησμονήσεις, ὅτι ἡ μεγάλη αὐτῆς ἡλικία δὲν τῇ ἐπιτρέπει νὰ περιμένῃ ἐπὶ πολύ.

— Θὰ ἐπισκεφθῶ τὴν θείαν μου, μῆτερ, ἀφ' οὗ ἀποφασισθῇ ἡ τύχη μου. Ἂν πρέπῃ ν' ἀπαρνηθῶ πᾶσαν εὐτυχίαν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, θὰ ζητήσω πλησίον τῆς ἁγίας ἐκείνης γυναικὸς καὶ πλησίον τοῦ Θεοῦ παρηγορίαν.

— Καὶ ἐγὼ τί θὰ γείνω, τέκνον μου; εἶπεν ἡ κόμησσα κλαίουσα.

— Σύ, μῆτερ, θὰ ᾖσαι πλησίον ἡμῶν. Ἡ οἰκία τῆς θείας Μαργαρίτας εἶναι εὐρύχωρος· ἐκεῖ θὰ ζῶμεν ὅλοι ὁμοῦ. Ἐκεῖ θὰ ἐπιδοθῶ εἰς ἀγαθοεργίας μιμουμένη τὸ παράδειγμα τῆς σεβαστῆς καὶ ἐναρέτου θείας μου.

Ἡ ἀπόφασις τῆς νεάνιδος ἐφαίνετο ἀκλόνητος. Ὁ Λιονέλος, ὅστις ἠγάπα πολὺ τὴν ἀδελφήν του, ἐθεώρει ἑαυτὸν τὸν πρῶτον ἔνοχον ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ. Ἡ διαγωγή του ὑπῆρξεν ἐλαφρά, διαγωγὴ ἀπερισκέπτου νεανίου, διότι ὤφειλε νὰ ἐξετάσῃ τὰ πάντα πρὶν ἢ εἰσαγάγῃ τὸν φίλον του εἰς τὴν οἰκογένειάν του. Ἐνόει κάλλιστα πόσην ἀνάγκην εἶχεν ἡ Ἀραβέλλα νὰ φωτισθῇ, καὶ αὐτὸς δὲ τὸν αὐτὸν εἶχε πόθον. Ἤθελε νὰ ἴδῃ τὸν Χριστιανὸν καὶ νὰ τῷ ἀποσπάσῃ εἰλικρινῆ ἐξομολόγησιν. Ὡς ἐκ τούτου καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐβιάζετο ν' ἀπέλθῃ τῆς Σκωτίας, καὶ μετ' ὀλίγον ἡ οἰκογένεια σύμπασα ἀνεχώρησεν εἰς Βέλγιον.

Οὐδὲν ἠδύνατο νὰ διασκεδάσῃ τὰς σκέψεις τῆς Ἀραβέλλας· καθ' ὅλον τὸν διάπλουν ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑψουμένους πρὸς οὐρανόν, ὡς νὰ ἐζήτει ἄνωθεν αἴσιόν τινα αἰωνόν. Ἅμα δ' ἔφθασαν εἰς Ὀστένδην, ἡ Ἀραβέλλα ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσωσι, καὶ μόλις ἀφιχθεῖσα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μητρός της, τὴν παρεκάλεσε νὰ γράψῃ ὀλίγας λέξεις πρὸς τὸν ἱερέα Βέζην. Ὁ Λιονέλος προὐτάθη νὰ μεταβῇ ἀμέσως πρὸς τὸν Χριστιανόν· δὲν θὰ ἔβλεπε τὸν φίλον του, ἀλλ' ἡ παλαιὰ τροφός του, ἡ Κλάρα, θὰ ἐγίνωσκε βεβαίως τὰ διατρέχοντα καὶ θὰ τῷ ἔδιδε πληροφορίας τινάς, διότι ἡ οἰκογένεια οὐδὲν εἶχε μυστικὸν ἀπὸ τῆς τροφοῦ, ἣν ἐθεώρουν πάντες ὡς μέλος τῆς οἰκογενείας. Ἔκρουσεν ἐλαφρῶς τὴν θύραν, καὶ ἡ γραῖα ὑπηρέτρια κατῆλθε ν' ἀνοίξῃ· τὸ ὠχρὸν τῆς καὶ μελαγχολικὸν πρόσωπον ἔλαμψεν ἐπὶ στιγμήν.

— Σεῖς ἐδῶ, μιλόρδε, τῷ εἶπε· σεῖς ἔρχεσθε εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν τῶν δακρύων; Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς ἀνταμείψῃ διὰ τοῦτο! Νὰ φωνάξω τὸν Χριστιανόν; Ἴσως δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἔλθῃ.

— Δός μοι πρότερον εἰδήσεις του, καὶ εἰδήσεις περὶ τῆς Κυρίας Ἐρβέν.

— Ἡ Κυρία εἶναι πολὺ κακὰ δυστυχῶς· σβύννει κάθε ἡμέραν. Ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ πάσχει χωρὶς νὰ λέγῃ τίποτε, ἀλλὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο κτύπημα . . .

— Ὁ Χριστιανός, ὁ πατήρ του, πῶς ὑπομένουσι ταῦτα;

— Μὲ θάρρος, κύριε· ἀλλ' ὁ κύριος εἶναι ἀδύνατος πολὺ καὶ τὸ παιδί μου καὶ αὐτὸ πάσχει. Ἀπὸ δεκαπέντε ἡμέρας δὲν ἔφαγον δύο λίτρας ἄρτου εἰς τὸν οἶκον. Ὁ Θεὸς μᾶς δοκιμάζει πολύ.

— Εἶναι ἴσως ὁ ἐφημέριος Βέζης ἐδῶ;

— Συνήθως μένει ἐδῶ· ἀπόψε ὅμως ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του διότι ἦτο πολὺ κοπιασμένος.

— Εἰπέ, σὲ παρακαλῶ, εἰς τὸν Χριστιανὸν ὅτι ἦλθον, ὅτι ἐπεθύμουν νὰ τὸν ἴδω καὶ νὰ μὲ ὁρίσῃ ποῦ ν' ἀνταμωθῶμεν. Ἡμεῖς λαμβάνομεν πολὺ μέρος εἰς τὴν λύπην του καὶ δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ νὰ δεχθῇ τὸν καλλίτερόν του φίλον.

— Θὰ τοῦ τὸ εἴπω, κύριε· ἀλλ' ἀποφεύγει τὸν κόσμον. Τί δυστυχία! Νὰ βασανίζεται ὁ ἀθῷος νέος τόσον πολύ! Τέλος πάντων, αὐτὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ . . . Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε· μὲ φωνάζουν. Ὅλη ἡ φροντὶς εἶναι ἐπάνω μου. Πλὴν μείνατε ἥσυχος· θὰ ἐκτελέσω τὴν παραγγελίαν σας.

Ὁ Λιονέλος διηυθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως· καὶ δὲν ἤλπιζε μὲν νὰ ἐκβιάσῃ ἐξήγησίν τινα, διότι ἴσως ὁ Χριστιανός, μὴ ὢν κύριος τοῦ μυστικοῦ τῆς οἰκογενείας του, δὲν ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ αὐτοῦ κατὰ τὸ δοκοῦν· οὐχ ἧττον ὅμως ὤφειλε νὰ δοκιμάσῃ. Ἡ εὐτυχία δύο προσφιλῶν ὄντων, τῆς ἀδελφῆς του καὶ τοῦ φίλου, ἐξήρτητο ἐκ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης. Ἡ ὑπηρέτρια τοῦ ἱερέως τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐκάθητο κατάκοπος ὁ ἀγαθὸς ἐφημέριος.

— Ἀγαπητέ μοι λόρδε, ἀνέκραξεν οὗτος· τί ἔρχεσθε εἰς Βρύγην; Ἡ δεσποινὶς Ἀραβέλλα σᾶς συνώδευσε;

— Βεβαίως, καὶ ἡ μήτηρ μου προσέτι.

— Ὁποῖον νέον βασανιστήριον διὰ τὸν καλὸν νέον! Νὰ τὴν αἰσθάνηται τόσον πλησίον του καὶ νὰ μὴ τὴν ἴδῃ! Διότι δὲν θὰ τὴν ἴδῃ· περὶ τούτου ἐστὲ βέβαιος. Εἶναι ἥρως, εἶναι μάρτυς ὡς ὁ πατήρ του. Αἱ δύο αὗται ψυχαὶ περικλείουσι θησαυροὺς ὅλους αὐταπαρνήσεως καὶ ὑπομονῆς.

— Πρέπει νὰ ὁμιλήσω τὸν Χριστιανόν, τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον.

— Ἐὰν τὸν ἀγαπᾶτε, ἐὰν ἦσθε καλὸς καὶ ἐλεήμων, ἀφήσατε ν' ἀγνοῇ τὴν ἐνταῦθα ἄφιξίν σας.

— Τὴν ἔμαθεν ἤδη· ἔρχομαι ἐκ τῆς οἰκίας του ὅπου εἶδον τὴν Κλάραν.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ Θεὸς νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν δυστυχῆ τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν! Ἀγνοῶ πῶς θὰ ὑπομείνῃ τὴν νέαν ταύτην δοκιμασίαν. Δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν ἐκθέσητε εἰς αὐτήν, μιλόρδε.

— Ἡ ἀδελφή μου τὸ ἀπῄτησε· συλλογισθῆτε τί ὑποφέρει. Ἡ Ἀραβέλλα θέλει ἐξήγησιν εἰλικρινῆ, καὶ ἔχει δικαίωμα εἰς τοῦτο. Καὶ ἡμεῖς ὅλοι ἀπαιτοῦμεν τοιαύτην ἐξήγησιν, καὶ τὴν ἀπαιτοῦμεν παρ' ὑμῶν· δὲν σᾶς τὸ ἀποκρύπτω.

— Ἐγώ, μιλόρδε, οὐδὲν δύναμαι νὰ εἴπω ἄνευ τῆς ἀδείας τῶν φίλων μου. Ὁ κ. Ἐρβέν, ὁ Χριστιανὸς καὶ ἡ μήτηρ του μοὶ ἐνεπιστεύθησαν τὰς θλίψεις των. Αὗται δὲν μοὶ ἀνήκουσιν. Αὐτοὶ μόνοι δύνανται νὰ διαθέσωσι τῶν μυστικῶν των.

— Ἀλλ' ἡ ἀδελφή μου; Πρὶν ἢ παραιτηθῇ ἐντελῶς, δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ νὰ τὴν ἀφήσωσι νὰ κρίνῃ ἀφ' ἑαυτῆς; Εἶναι ἐλευθέρα, νομίζω, νὰ παραδεχθῇ τὸν σύζυγόν της καὶ δυστυχοῦντα.

— Πράγματι, μιλόρδε, τὴν δυστυχίαν δύναταί τις νὰ συμμερισθῇ· ἀλλὰ τὴν ἀτιμίαν; Καὶ ὑμεῖς θὰ ἤσθε ἐναντίος τοιούτου γάμου, καὶ ὁ Χριστιανὸς ἔχει ψυχὴν πολὺ εὐγενῆ ὅπως ἀποδεχθῇ ἐκ μέρους τῆς ἀδελφῆς ὑμῶν τοιαύτην θυσίαν. Τὴν δυστυχίαν του θὰ φέρῃ μόνος, κρατῶν ὑψηλὰ τὴν κεφαλήν, διότι εἶναι νέος ἄξιος πάσης ὑπολήψεως.

— Τί νὰ εἴπω λοιπὸν εἰς τὴν ἀδελφήν μου;

— Νὰ εἴπητε, ὅτι ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ λύσω τὴν σιωπήν μου, ἣν μοὶ ἐπιβάλλουσιν ἡ φιλία μου καὶ ἡ ὑπόσχεσίς μου, καὶ ὅτι τὴν παρακαλῶ νὰ μὴ κάμῃ περαιτέρω διάβημα, ἂν κήδεται τοῦ Χριστιανοῦ. Ἐὰν τρέφῃ πρὸς αὐτὸν συμπάθειάν τινα, πρέπει ἀμέσως ν' ἀποσυρθῇ, ἵνα μὴ τῷ καταστήσῃ δύσκολον τὸ ἐπιβαλλόμενον αὐτῷ καθῆκον. Θὰ δεηθῶ τοῦ Θεοῦ, ὅπως τῇ δώσῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένην δύναμιν. Χαίρετε, μιλόρδε.

Βαρύθυμος ἐπέστρεψεν ὁ Λιονέλος εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ Ἀραβέλλα ἀπῄτησε νὰ μάθῃ τὰ πάντα παρ' αὐτοῦ. Ἤκουσε τὸν ἀδελφόν της μέχρι τέλους χωρὶς νὰ τὸν διακόψῃ μετὰ φαινομένης ἡσυχίας. Ἡ μήτηρ της παρεκάλεσεν αὐτὴν ν' ἀκολουθήσῃ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἱερέως, νὰ μεταβῇ παρὰ τῇ θείᾳ της καὶ νὰ περιμείνῃ καταλληλοτέραν περίστασιν, διότι ἤδη ἡ ἀσθένεια τῆς Κυρίας Ἐρβὲν ἀπησχόλει ὅλας τὰς ὥρας καὶ τὰς σκέψεις τοῦ υἱοῦ της. Βραδύτερον δέ . . .

— Ἔχεις δίκαιον, μητέρα, εἶπεν ἡ κόρη· θὰ περιμείνω, ἀλλὰ θὰ περιμείνω ἐνταῦθα, πλησίον του. Οὐδὲν διάβημά μου θὰ τῷ φανερώσῃ τὴν παρουσίαν μου· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαυξήσω τὰς θλίψεις του καὶ τὴν ἀνησυχίαν του. Αὐτός, γνωρίζων με τόσον καλῶς, θὰ μ' ἐννοήσῃ, καὶ θὰ ἐκτιμήσῃ τὴν σιωπήν μου. Ἀμφότεροι ἐννοούμεθα.

Οὐδεὶς ἐν Βρύγῃ ἔμαθε τὰ διατρέξαντα· ἡ ἐπισφαλὴς ὑγεία τῆς Ἀραβέλλας ὑπῆρξε καλὴ πρόφασις, ὅπως μὴ δεχθῶσί τινα ἐν τῇ οἰκίᾳ των. Πολλάκις τῆς ἡμέρας ἀπεστέλλετο ὁ ὑπηρέτης νὰ μάθῃ περὶ τῆς ὑγείας τῆς Κυρίας Ἐρβέν, καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οὐδεμία ἄλλη σχέσις ὑφίστατο μεταξὺ τῶν δύο οἰκογενειῶν. Ὁ Χριστιανὸς δὲν ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν φίλον του καὶ ὁ ἐφημέριος ἐτήρει τὴν σιωπήν του. Τὰ πάντα ἦσαν ἥσυχα κατ' ἐπιφάνειαν· ἀλλ' ὁποία θύελλα ἐμαίνετο ἐν ταῖς καρδίαις!

Ἐν τῷ οἴκῳ Ἐρβὲν ἡ ἀπελπισία ἦτο μεγάλη, διότι ἡ κατάστασις τῆς Χριστίνης ἔβαινε χειροτερεύουσα. Πρὸ πολλοῦ ἔπασχεν ἐκ νοσήματος τοῦ ἥπατος, προκληθέντος ἐκ ἰτῶν διαφόρων τοῦ βίου της περιπετειῶν, καὶ ἐπιταθέντος ἐκ τῆς μονοτόνου καὶ θλιβερᾶς ζωῆς της. Κατὰ τὰς μακρὰς ὥρας τῆς ἀπομονώσεως ἀνεκάλει ἡ Χριστίνη εἰς τὴν μνήμην της τοὺς παλαιοὺς θριάμβους της καὶ τὸ παρελθόν, ὅπερ ἔφυγεν ἀνεπιστρεπτεὶ καὶ ὅπερ αὐτὴ εἶχε καταστρέψει. Ἡ ἐπάνοδος τοῦ υἱοῦ της, καὶ ἡ ἀπώλεια τῶν ἐλπίδων της εἶχον ἐπιταχύνει τὴν κρίσιν τῆς νόσου. Οὐδὲν ἠδύνατο ἤδη νὰ σώσῃ τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα, ἥτις οὐδὲν ἐπόθει διακαέστερον ἢ τὸν θάνατον.

Συχνάκις συνδιελέγετο μετὰ τοῦ ἱερέως Βέζη, ὅστις ἐζήτει νὰ δώσῃ αὐτῇ θάρρος καὶ νὰ προ-

καλέσῃ ἐξομολόγησιν, ἣν ἡ Χριστίνη ἐν τῇ ὑπερηφανείᾳ της δὲν ἀπεφάσιζε νὰ κάμῃ. Ἤκουε μετὰ προσοχῆς τὸν ἐφημέριον ὁμιλοῦντα, ὡμίλει μετ' αὐτοῦ πολύ, ἀλλὰ δὲν ἐξωμολογεῖτο.

Κατά τινα ὅμως νύκτα ἡ προσβολὴ τῆς νόσου ὑπῆρξε τοσοῦτον σφοδρά, ὥστε ἐδέησε νὰ προσκληθῇ κατεπειγόντως ὁ ἰατρός. Οὗτος ἐλθὼν καὶ ἐξετάσας τὴν ἀσθενῆ δὲν ἀπέκρυψεν ἀπὸ τοῦ Ἐμμανουὴλ τὸ σοβαρὸν τῆς θέσεώς της καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ καλέσῃ τὸν ἱερέα, διότι ὑπῆρχε φόβος, μὴ ἡ ἀσθενὴς ἀποθάνῃ ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμήν. Ἡ Χριστίνη ᾐσθάνθη προσεγγίζοντα τὸν θάνατον καὶ ἐπέμεινε νὰ κληθῇ ὁ ἱερεύς. Οὗτος ἦλθεν ἀμέσως. Ἅμα ἰδοῦσα αὐτὸν ἡ ἀσθενὴς συνεκινήθη καὶ ἐστέναξε βαθέως. Ἡ ἐνδόμυχος πάλη ἦτο φρικτή. Τέλος ἐζήτησε νὰ τοὺς ἀφήσωσι μόνους καὶ ἀσπασθεῖσα τρυφερῶς τὸν υἱόν της ἔμεινε μόνη μετὰ τοῦ πνευματικοῦ.

Ὁ ἱερεὺς τῇ εἶπε παρηγορητικούς τινας λόγους.

— Πρέπει νὰ ἐλαφρώσω τὴν καρδίαν μου, πάτερ, εἶπεν ἡ Χριστίνη διακόπτουσα αὐτόν· πρέπει ἡ ἀλήθεια νὰ γνωσθῇ παρ' ὑμῶν ἰδίως, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἀγνοεῖτε τί εἶμαι καὶ ὅστις μ' ἐκτιμᾶτε περισσότερον ἢ ὅ,τι εἶμαι ἀξία. Ἡ ἐξομολόγησίς μου αὕτη θὰ ἦναι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μετάνοια ἂν οὐχὶ ἐπαρκής, ἀλλὰ σκληρὰ διὰ τὸ ἔγκλημά μου. Ἄλλοτε ἐν ξένῃ τινὶ ἐκκλησίᾳ ἐξωμολογήθην ἐνώπιον ἱερέως ξένου, ὅστις οὐδὲ μὲ εἶδεν, ἀλλὰ μόνον μὲ ἤκουσεν. Σήμερον ἡ τιμωρία μου πρέπει νὰ ἦναι πλήρης· μετανοῶ, πάτερ, ταπεινοῦμαι καὶ θὰ εἴπω τὰ πάντα. Ἡ θεία δίκη ἐπέρχεται μὲν βραδέως, ἀλλ' ἐπέρχεται· εἴθε ὁ Θεὸς μὴ μὲ κρίνῃ πολὺ αὐστηρῶς.

— Ἔχε πεποίθησιν εἰς Αὐτόν, τέκνον μου· ἡ μετάνοια ἐξαγοράζει τὰ πάντα. Σὲ ἀκούω.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΕΝ ΣΕΒΙΛΛΗι.

Η ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΠΥΡΕΙΩΝ.

Η ἐφεύρεσις τῶν χρησιμωτάτων τούτων καὶ ἀπαραιτήτων ἀντικειμένων πάσης οἰκίας καὶ παντὸς ἀνθρώπου, ὧν ἡ χρῆσις κατέστη ἤδη παγκόσμιος, ἀποδίδεται εἰς διαφόρους. Ἡ ἐπικρατεστέρα γνώμη ἦτο μέχρι τοῦδε ὅτι τὰ πυρεῖα, ὡς ἔχομεν αὐτὰ σήμερον, ἐφευρέθησαν ὑπό τινος Γερμανοῦ Κάμμερερ, χημικοῦ γεννηθέντος τῷ 1796 ἐν Βυρτεμβέργῃ καὶ ἀποθανόντος ἐν ἔτει 1857 ἔν τινι φρενοκομείῳ. Λέγεται δὲ ὅτι τὰ πρῶτα πυρεῖα κατεσκευάσθησαν παρ' αὐτοῦ ἐν ἔτει 1832.

Ἤδη ὅμως ἐγνώσθη ἐξ ἐπισήμων πληροφοριῶν ὅτι ἡ ἐφεύρεσις τῶν χημικῶν πυρείων (κοινῶς σπίρτων λεγομένων) εἶναι καθαρῶς γαλλική, καὶ ὅτι ὁ εὑρέτης αὐτῶν εἶναι ὁ ἰατρὸς Κάρολος. Σωριά, πρόεδρος τανῦν τῆς γεωργικῆς Ἑταιρίας ἐν Poligny τῆς Γαλλίας. Τῷ ἐπιστήμονι τούτῳ ἡ Γεωργικὴ Ἀκαδημία τῆς Γαλλίας ἀπένειμε κατ' αὐτὰς μετάλλιον διὰ τὴν ἐν ἔτει 1831 γενομένην παρ' αὐτοῦ ἐφεύρεσιν τῶν χημικῶν πυρείων. Πεντήκοντα ἔξ ἔτη ἔπρεπε νὰ παρέλθωσι, πρὶν ἢ ἀναγνωρισθῇ καὶ ἐκτιμηθῇ ὁ εὑρέτης τῶν τοσοῦτον χρησίμων οἰκιακῶν ἀντικειμένων!

Πρὸ τῆς πρακτικῆς ταύτης ἐπινοήσεως τῶν πυρείων διάφορα ἦσαν τὰ μέσα, δι' ὧν οἱ ἄνθρωποι ἤναπτον πῦρ, μέσα ὅλα ὀλίγον πρακτικά, διότι ἀπῄτουν τὴν ὕπαρξιν πυρός. Κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα ἦσαν ἐν χρήσει πυρεῖα θειοῦχα, ἤτοι ξύλα μικρά, ὧν ἡ ἄκρα ἦτο ἐμβεβαμμένη ἐν ρευστῷ θείῳ. Ὁ χάλυψ τῶν πυρείων ἦτο ἤδη γνωστὸς κατὰ τὸν 7ον αἰῶνα. Ἐν ἔτει δὲ 1806 ἐπενοήθη ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Γροθὲρ ὁ πνευματικὸς χάλυψ, ὅστις διὰ βιαίας τοῦ ἀέρος πιέσεως ἤναπτεν ἔναυσμα· ἀλλ' ἡ χρῆσις αὐτοῦ περιωρίσθη μόνον εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς φυσικῆς. Ὁ φωσφορικὸς χάλυψ, ἐφευρεθεὶς τῷ 1809 ὑπὸ τοῦ Κανιάρ, συνέκειτο ἐκ μικροῦ σωλῆνος, περιέχοντος φωσφόρον, ἐν ᾧ ἐνεβάπτετο μικρὸν ξύλον θειοῦχον.

Ἀλλ' ὅλαι αἱ μέθοδοι αὗται ἦσαν ὀλίγον πρακτικαί, ἐπέφερον ὅμως τὴν ἐφεύρεσιν τῶν φωσφορικῶν πυρείων, τὰ ὁποῖα κατὰ πρῶτον ἐξεμεταλλεύθησαν βιομηχανικῶς ἐν Αὐστρίᾳ, ὅθεν διεσκορπίσθησαν καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον.

Οἱ Ἄγγλοι ἀποδίδουσι τὴν ἐφεύρεσιν τῶν φωσφορικῶν πυρείων εἰς τὸν Ἄγγλον Οὐάτ. Ἤδη ὅμως εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι πρῶτος εὑρέτης αὐτῶν εἶναι ὁ Γάλλος Σωριά, ὅστις ἐγ ἔτει 1831 μαθητής ἔτι ὢν ἐν τῷ Λυκείῳ τῆς Δώλης ἐπενόησε νὰ ἐμβάψῃ θειοῦχα πυρεῖα ἐντὸς χλωρίου ποτάσης καὶ διὰ τῆς τριβῆς αὐτῶν ἐπὶ σκληροῦ σώματος κεκαλυμμένου ὑπὸ λεπτοῦ στρώματος φωσφόρου νὰ παράγῃ πῦρ. Εἰς αὐτὸν λοιπὸν δικαίως ὀφείλεται ἡ πρακτικωτάτη αὕτη ἐφεύρεσις, καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται οὐ μόνον ἐκ τοῦ ἀπονεμηθέντος αὐτῷ μεταλλίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μαρτυρίας διαφόρων προσώπων ζώντων ἔτι καὶ ἀναμιμνησκομένων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν τὸ πρῶτον ἀνεφάνησαν ἐν τῷ κόσμῳ τὰ πυρεῖα, ὧν ἡ χρῆσις μετεδόθη ἤδη καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς ἡμιβαρβάρους χώρας τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς.

Τὰς ἄνω πληροφορίας ὀφείλομεν εἰς τὸν Κύριον Α. Πικώ, καθηγητὴν ἐν τῷ Λυκείῳ τῆς Γρενόβλης.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Μετὰ λύπης ἐμάθομεν, ὅτι καὶ αὖθις προσεβλήθη ἡ ὑγεία τοῦ πολυτίμου ἡμῶν ὁμογενοῦς, ἐξοχωτάτου Κυρίου Γρηγορίου Μαρασλῆ, δημάρχου Ὀδησσοῦ, γνωστοῦ τοῖς πᾶσι διὰ τὰς γενναίας του συνδρομὰς ἔν τε τῇ Ῥωσσίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι. Εὐχόμεθα ἀπὸ καρδίας ὅπως ὁ εὐπατρίδης οὗτος, ἀπέχων ἐπί τινα χρόνον ἀπὸ τῶν πολυειδῶν αὐτοῦ ἔργασιῶν δυνηθῇ ν' ἀναλάβῃ ἐντελῶς πρὸς μεγάλην χαρὰν τῶν ὑπερα-ρίθμων αὐτοῦ συμπολιτῶν καὶ φίλων.

Ὁ ἐν Ἀμστελοδάμῳ φιλέλλην Καθηγητὴς Κος H. C. Muller, ὅστις τόσον εὐθαρσῶς ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Ὁλλανδίας εἰσαγωγῆς τῆς γνησίας προφορᾶς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, παρεκλήθη ὑπό τινων μαθητῶν τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ ἐν Ἀμστελοδάμῳ γυμνασίου, ὅπως ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἐπομένου ἔτους διδάξῃ αὐτοὺς τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν προφορὰν αὐτῆς κατὰ τὰς ἐλευθέρας ὥρας. Τοῦτο δὲ εἶναι οἰωνὸς λίαν εὐχάριστος, διότι οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι τὸ παράδειγμα τοῦτο θέλει ἐπιδράσει εἰς κύκλους εὐρυτέρους καὶ βαθμηδὸν θέλει τέλος ἐπιτευχθῇ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης καὶ προφορᾶς εἰς τὰ τῆς Ὁλλανδίας σχολεῖα.

Ἀρχαῖά τινα ἔθιμα. Ἀρχαιότατον εἶναι τὸ ἔθιμον τῶν προπόσεων ἐν τοῖς συμποσίοις, εἰσήχθη δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, παρ' ὧν παρέλαβον αὐτὸ οἱ πρῶτοι χριστιανοί, οἵτινες προέπινον ὑπὲρ τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἀποθανόντων ὁμοθρήσκων των. Ἀναφέρεται ὅτι τὴν προτεραίαν τοῦ θανάτου αὐτῆς ἡ δυστυχὴς βασίλισσα Μαρία Στουάρδη συνεκάλεσεν εἰς δεῖπνον τοὺς οἰκείους της, οἵτινες προέπιον ὑπὲρ αὐτῆς ἀναμιγνύοντες ἐν τῷ οἴνῳ τῶν κρατήρων των τὰ δάκρυά των. — Τὸ κόπτειν καὶ παραθέτειν τὰ φαγητὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐθεωρεῖτο ἐξαιρετικὸν προνόμιον, ἀπονεμόμενον παρὰ τῶν ἡγεμόνων εἰς τοὺς ἐγκριτωτέρους ὑπηκόους των· ἦτο δηλαδὴ αὐλικὸν ἀξίωμα, ὅπερ ἐνίοτε ἦτο καὶ κληρονομικόν, ὡς ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Βαυαρίας. — Αἱ "πετσέται" ἐν τῇ τραπέζῃ εἰσήχθησαν πρὸ τριῶν περίπου ἑκατονταετηρίδων καὶ πρῶτον ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ε'. Λιναὶ πετσέται καὶ τραπεζομάνδηλα μετεχειρίζοντο μόνον οἱ ἡγεμόνες· οἱ ἄλλοι εἶχον τετράγωνα τεμάχια δερμάτων, ἐφ' ὧν ἐτίθεντο τὰ φαγητά. Περίεργον ἔθιμον ἦτο, ὅτι πρὸ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ ἐκάθητο παρὰ τὴν ἡγεμονικὴν τράπεζαν ἱππότης τις, ᾧ ἀπεδίδετο μομφή, ὁ αὐλάρχης εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ σχίσῃ τὸ τραπεζομάνδηλον καὶ ν' ἀνατρέψῃ τὸ πινάκιον του καὶ τὸν ἄρτον του. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ κατηγορούμενος ἢ ὤφειλε νὰ ἐκπλύνῃ τὴν μομφήν του ἢ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ κατηγορία του εἶναι ἀποτέλεσμα συκοφαντίας. Ἡ προσβολὴ αὕτη ἐγένετο εἰς ἕνα τῶν ἰσχυροτέρων ἱππότων τοῦ Καρόλου Ε', τὸν κόμητα Γουλιέλμον τοῦ Ἔνεγω, παρακαθήμενον εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν τράπεζαν. Ὁ αὐλάρχης ἔσχισε πρὸ αὐτοῦ τὸ τραπεζομάνδηλον μὲ τὴν παρατήρησιν, ὅτι εὐγενής, ἀνίκανος νὰ φέρῃ ὅπλα, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ παρακάθηται εἰς τὴν ἡγεμονικὴν τράπεζαν. Εἰς δὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ κόμητος, ὅτι φέρει καὶ αὐτός, ὡς οἱ λοιποὶ ἱππόται, καὶ ξίφος καὶ λόγχην, ἀπεκρίθη ὁ αὐλάρχης αὐστηρῶς· "Τοῦτο εἶναι ψευδές, διότι ἄλλως θὰ εἶχες πρὸ πολλοῦ ἐκδικηθῆ τὴν δολοφονίαν τοῦ ἐν Κουρτραὶ πεσόντος θείου σου!" — Ἀρχαιότατον εἶναι τὸ ἔθιμον τῶν μαχαιρῶν καὶ κοχλιαρίων ἐπὶ τῆς τραπέζης· τὰ περώνια ὅμως ἐπὶ πολὺ ἀνεπλήρουν οἱ ὀδάκτυλοι· τὰ πρῶτα περώνια ἦσαν σιδηρᾶ καὶ εἶχον δύο μόνον αἰχμάς. Ἀντὶ πινακίων ἐγένετο ἄλλοτε χρῆσις τεμαχίων ἄρτου, εἶτα εἰσήχθησαν τὰ ξύλινα πινάκια καὶ βραδύτερον τὰ μετάλλινα καὶ πήλινα. Ἐν ταῖς ἡγεμονικαῖς αὐλαῖς ἐπὶ δύο θρόνοις αἰῶνας ἦσαν ἐν χρήσει τὰ ἐκ ψευδαργύρου πινάκια. — Κλίνας μετεχειρίζοντο ἄλλοτε μεγάλας, διότι ἐν αὐταῖς ἐκοιμῶντο οὐ μόνον ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ τέκνα καὶ πολλάκις καὶ οἱ κύνες καὶ αἱ γαλαῖ τῆς οἰκίας. Πολλοὶ εὐγενεῖς φιλοξενοῦντες φίλους ἐκοιμῶντο μετ' αὐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ, ὅπερ καὶ ἐθεωρεῖτο μεγάλη περιποίησις καὶ ἔνδειξις ἐξαιρετικῆς φιλίας. — Τὰ ῥινόμακτρα εἰσήχθησαν μόλις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας. — Τὸ ὁποκάμισον ἦτο ἐν χρόνοις ἀρχαιοτέροις ἔνδυμα πολυτελείας καὶ ἐθεωρεῖτο παράδοξος πως ὡς σύμβολον ἀθῳότητος καὶ πίστεως.

Πρωτότυπος ὀρχήστρα γαλῶν. Ἐν τινι βελγικῷ Περιοδικῷ ἀναγινώσκομεν περὶ πρωτοτύπου ὀρχήστρας ἐκτελεσάσης διάφορα μουσικὰ τεμάχια ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Βρυξελλῶν ἐν ἔτει 1436. Ἐπὶ ἁμάξης ἐφέρετο παῖς μετεμφιεσμένος εἰς ἄρκτον· ὁ παῖς οὗτος ἔπαιζεν ὄργανον, εἶδος κλειδοκυμβάλου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οἱ σωλῆνες εἶχον ἀντικατασταθῆ διὰ ζωσῶν γαλῶν· αἱ οὐραὶ τῶν γαλῶν τούτων ἀντιστοίχουν πρὸς τοὺς ἁρμοστῆρας (touches) τοῦ κλειδοκυμβάλου. Ὁ παῖς, ὡς ἄρκτος, ἐπίεζε τὰς οὐρὰς ἐν ῥυθμῷ καὶ αἱ γαλαῖ αἰσθανόμεναι πόνον ἐπὶ τῇ θλίψει ἐξέπεμπον διαφόρους φωνάς, αἵτινες ἀπετέλουν ἀληθῆ ἁρμονίαν. Βεβαίως ἡ ὀρχήστρα αὕτη δὲν θὰ ἦτο ἐντελῶς ἁρμονική, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἦτο ἀρκούντως πρωτότυπος.

Περίεργος τρόπος τοῦ ἑλκύειν τὰς χρυσαλλίδας (πεταλούδας). Ἀρκεῖ νὰ λάβῃ τις μίαν τῶν κεχρωματισμένων ἐκείνων μικρῶν σφαιρῶν, τῶν πεπληρωμένων ἀερίου, τὰς ὁποίας κρατοῦσι τὰ παιδία προσδεδεμένας διὰ λεπτῆς κλωστῆς. Αἱ χρυσαλλίδες βλέπουσαι τὴν σφαῖραν ἱπταμένην προσέρχονται πετῶσαι περὶ αὐτήν, καὶ βαθμηδὸν σμῆνος χρυσαλλίδων προστίθεται καὶ τὸ θέαμα εἶναι ἀρκούντως περίεργον νὰ βλέπῃ τις τὴν κεχρωματισμένην σφαῖραν μετέωρον ἐν μέσῳ ποικιλοχρόων χρυσαλλίδων. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ πείραμα τοῦτο πρέπει νὰ γίνεται εἰς μέρος, ὅπου αἱ χρυσαλλίδες εἶναι ἄφθονοι καὶ ἐν ὥρᾳ θέρους καὶ καθαροῦ καιροῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ.

Βαρόμετρον διὰ τοὺς κήπους. Τὸ βαρόμετρον τοῦτο εἶναι ἁπλούστατον, εἶναι ἰστὸς ἀράχνης. Ὁσάκις ἐπίκειται βροχὴ ἢ ἄνεμος ἡ ἀράχνη σμικρόνει ἐπαιθητῶς τὰ λεπτὰ νήματα, δι' ὧν εἶναι προσδεδεμένος ὁ ἱστός της, καὶ διατηρεῖ αὐτὰ οὕτως ἐν ὅσῳ ὁ καιρὸς μένει εὐμετάβλητος. Ὅταν δὲ ἡ ἀράχνη μηκύνῃ τὰ νήματα, προμηνύεται καιρὸς καλὸς καὶ νηνεμία. Ἐὰν ἡ ἀράχνη μένῃ ἀκίνητος, εἶναι σημεῖον βροχῆς· ἐὰν δὲ τοὐναντίον ἀναλαμβάνῃ τὴν ἐργασίαν της ἐν ᾧ βρέχει, τοῦτο ἐμφαίνει ὅτι ἡ βροχὴ θὰ παύσῃ καὶ ὅτι ὁ καιρὸς θὰ γείνῃ καλός. Παρετηρήθη ὡσαύτως ὅτι ἡ ἀράχνη ἐκτελεῖ μεταβολὰς εἰς τὸν ἱστόν της ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, καὶ ὅτι ἂν αἱ μεταβολαὶ αὗται γίνωνται τὸ ἑσπέρας, μικρὸν πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ἡ νὺξ ἔσεται ἥρεμος καὶ καθαρά.

Τρόπος τοῦ διατηρεῖν τὰ ἄνθη. Παρετηρήθη ὅτι τὰ ἄνθη, τὰ μὴ ἔχοντα σπόρους διατηροῦνται ἐπὶ πλέον τῶν παραγόντων τοιούτους. Τὰ διπλὰ λεγόμενα ἄνθη διατηροῦνται περισσότερον τῶν ἁπλῶν, ὡσαύτως καὶ τὰ μὴ γονιμοποιούμενα. Ἐκ τῶν πρακτικῶν τούτων παρατηρήσεων ἕπεται ὅτι δύναταί τις νὰ μηκύνῃ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθέων ἐπί τινας ἡμέρας, παρεμποδίζων τὴν γονιμοποίησιν. Τὸ πρὸς τοῦτο μέσον εἶναι ἁπλούστατον· ἀρκεῖ ν' ἀποκόψῃ τις μέρος τοῦ ὀπέρου (τῆς σπερματίδος τοῦ φυτοῦ). Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἔχει τὴν ἑξῆς ἐξήγησιν· Ὁσάκις ὑπάρχει γονιμοποίησις τοῦ φυτοῦ ὁ χυμὸς αὐτοῦ ἑλκύεται πρὸς τοὺς νέους καρποὺς ἢ τοὺς νέους σπόρους, ὅπως τοὺς θρέψῃ καὶ ἀναπτύξῃ. Τὸ ἄνθος τότε ὠχριᾷ καὶ φθίνει ταχέως. Ὅταν δὲ δὲν πρόκηται νὰ τραφῶσιν οὔτε καρποὶ οὔτε σπόροι, ὁ χυμὸς μένει ἐν τῷ ἄνθει καὶ ἐπαυξάνει τὴν διάρκειαν αὐτοῦ.

ΩΡΑΙ ΣΧΟΛΗΣ.

Αἴνιγμα 577.

Σχίζω τὴν θάλασσαν γοργῶς,
Μάλιστα ὅταν ἄνεμος
Μὲ βοηθῇ εὐνοϊκός·
Ἓν γράμμα ἂν ἀποβληθῇ,
Γνωστόν τι ἀκρωτήριον
Εὐθὺς θὰ παρουσιασθῇ.

Αἰκ. Βασιλειάδου ἐν Τεργέστῃ.

Αἴνιγμα 578.

Τὸ πρῶτόν μου καὶ δεύτερον
γράμμα θὰ 'ρῆς ὅτ' εἶμαι,
Τὸ τρίτον ἄρθρον πρόσεξον
'στὸν ἑνικὸν δὲ κεῖμαι.
Φόρον τινὰ τ' ὅλον δηλοῖ.
Τὸ ἄρθρον ἂν πετάξῃς,
Αἴ, τότε εἰς τοὺς ἀριθμοὺς
θὲ νὰ μὲ κατατάξῃς.
Ἀλλ' ἂν πάλιν τὸ ἀρχικὸν
ἐκ τ' ὅλου ἀφαιρέσῃς,
Καὶ εἰς τὸ ἄρθρον τονισμὸν
θελήσῃς νὰ προσθέσῃς,
Προσπάθησον μὴ καρτερῇς,
ἄρχισον νὰ γορεύῃς,
Δεκάκις μεγαλείτερον
τοῦ πρώτου μου θὰ εὕρῃς.

Ἀνώνυμος ἐν Μαγκεστρίᾳ.

Αἴνιγμα 579.

Ἔχεις πρόγειρον τὸ πρῶτον
Ἀνὰ πᾶσάν σου στιγμήν·
Θέλεις ὄρῶσιν, θέλεις πότον,
Σοὶ προσφέρει συνδρομήν.
Ἐν τῷ σώματι τὸ ἄλλο
Ἔχεις ἀφανές, κρυπτόν·
Ἄνευ τούτου ἀμφιβάλλω
Ἂν ἐν μόνον ζῆς λεπτόν.
Τοῦ δὲ ὅλου μου τὴν χρῆσιν,
Τοῦ συρμοῦ ἂν ἔχῃς κλίσιν,
Εὐκολώτατα μανθάνεις. —
Τώρα μὲ καταλαμβάνεις;

Ν.

Πρόβλημα 580.

Α Δ Η Ι Κ Δ Μ Ν Ρ Σ Τ Τ Υ

Ἔχεις στοιχεῖα δέκα
Καὶ τρία ἔτι πρός·
Ἐμφαίνουσι γυναῖκα
Φονεύσασαν οἰκτρῶς
Τὸν σύζυγόν της, ὅστις,
Νίκῃ λαμπρᾷ στεφθείς,
Προσήρχετο ἐμπρός της
Οὐδὲν ὑποπτευθείς.

Πρόβλημα 581.

Ο Ο Ο Ρ Δ Φ Υ Τ Χ Ι Ε Ν

Ἔχεις δώδεκα στοιχεῖα,
Καὶ γνωστά σοι καὶ οἰκεῖα·
Ἀνὰ ἓξ ἐὰν ἐκλέξῃς,
Σχηματίζεις δύο λέξεις,
Ἅν ἑκάστη χωρισμένη
Ἀσυνάρτητόν τι μένει·
Ἡνωμέναι πλὴν εὐθύς,
Ὡς εὐκόλως θὰ πεισθῇς,
Σοὶ παρέχουν γνωμικὸν
Καὶ γνωστὸν καὶ πρακτικόν.

Ν.

ΛΥΣΕΙΣ.

Αἰνίγματος 572.

Σῖτος — Μῖτος — Τῖτος.

Αἰνίγματος 573.

Ὀκτάπους.

Αἰνίγματος 574.

Μή — πῶς; = Μήπως;

Προβλήματος 575.

Η Ρ Α
Ρ Ι Σ
Α Σ Μ Α
Α

Προβλήματος 563.

(Ἱππείου ἅλματος.)

Εἶμαι λέξις συγκειμένη
ἀπὸ τέσσαρα στοιχεῖα,
ἐν αὐτῇ δὲ κεκρυμμένη
εἶναι ζωϊκὴ οὐσία,
ἥτις δύναται νὰ γένῃ
καὶ θανάτου ἡ αἰτία.
Ἓν στοιχεῖον ἂν χωρίσῃς,
καὶ τὸ αἴνιγμα θὰ λύσῃς.

Β — ιός = βίος.

Ἔλυσαν. Τὸ 569 ἡ δεσποινὶς Αἰκ. Βασιλειάδου ἐν Τεργέστῃ· τὰ 569 καὶ 570 ἡ Κυρία Ἰφιγένεια Α. Πασσαλίδου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ· τὸ 570 ὁ κ. Α. Μ. ἐν Κωνσταντινουπόλει· τὰ 574 καὶ 575 ὁ κ. Ἰ. Ἀναγνωστιάδης ἐν Τ. Μαγουρελίῳ· τὸ 574 ὁ κ. Α. Β. ἐν Βουκουρεστίῳ· τὸ δὲ 575 ἡ Κυρία Ἑλένη Μ. ἐν Βιέννῃ.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

Κ. Ν. Σ. εἰς **Κωνσταντινούπολιν**. Ἡ λίαν ἐνδιαφέρουσα μελέτη ὑμῶν περὶ τῶν Ἑλλήνων σοφιστῶν δημοσιευθήσεται ἐν τῷ ἀμέσως ἑπομένῳ τεύχει ἀνυπερθέτως, Ἡ δημοσίευσις αὐτῆς παρεκαλύθη παρὰ τὴν θέλησιν ἡμῶν ἕνεκα πλησμονῆς ὕλης. Ἔχετε δίκαιον· τὰ τυπογραφικὰ ἔξοδα ἐν Γερμανίᾳ εἶναι μεγάλα, ἀφόρητος δὲ ἡ βραδύτης τῶν τυπογράφων. — κ. Α. Ἰ. εἰς **Πότιον**. Ἀναμένομεν εἰδήσεις ὑμῶν, ὧν πρὸ πολλοῦ στερούμεθα. Ἐλπίζομεν ὅτι ἐλάβετε ἀσφαλῶς τὴν ἐπιστολὴν ἡμῶν μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ γραμματίου τοῦ Λαχείου τοῦ Ἑσπέρου. — κ. Μ. Σ. εἰς **Πειραιᾶ**. Ἐλάβομεν τοὺς δημοσιευθέντας "Στίχους" ὑμῶν· Ἀληθῆ μὲν δυστυχῶς τὰ ἐν αὐτοῖς, ἀλλ', ὡς πάντοτε, ἡ ἀλήθεια εἶναι πικρά. Ἂς εὐχόμεθα τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων. Ἡ τελευταία ἰδίως τῶν Στίχων στροφὴ εἶναι λίαν ἐκφραστικὴ καὶ ζωηρά. — κ. Ἰ. Κ· εἰς **Ἀλεξάνδρειαν**. Ἐνεγράψαμεν τοὺς συνδρομητάς καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ὡς πρὸς τὴν σειρὰν τῶν τόμων τοῦ "Ἑσπέρου" δεδεμένων πολυτελῶς, εἴμεθα σύμφωνοι. — κ. Ν. Ἰ. εἰς **Σμύρνην**. Ὁ Κατάλογος τῶν νέων συνδρομητῶν ἐλήφθη. Εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐμβάσητε τὸ τίμημα τῶν συνδρομῶν, ὅπως ἀποσταλῶσιν εἰς πάντας τὰ τεύχη ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Ζ'. ἔτους, ἤτοι ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 145. — κ. Α. Σ. εἰς **Παρισίους**. Προσεχῶς ὁ Ἑσπερος θέλει δημοσιεύσει τὴν εἰκόνα τοῦ φιλέλληνος καὶ Ἑλληνιστοῦ Γάλλου d'Eichthal κατὰ φωτογραφίαν, σταλεῖσαν ἡμῖν εὐμενῶς παρὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ὁ ἀείμνηστος d'Eichthal εἰργάσθη ὑπὲρ πάντα ἄλλου ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἠγάπησε δὲ ἀκραιφνῶς τὴν Ἑλλάδα. — κ. Α. Α. εἰς **Θήραν**. Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ὑμῶν τὰ φυλλάδια τοῦ Ἑσπέρου ἀποστέλλονται εἰς Θήραν. Ἐλπίζομεν ὅτι ἀφίχθητε ἐν ὑγείᾳ εἰς τὴν φίλην πατρίδα, ὅθεν ἀναμένομεν εἰδήσεις σας. — κ. Α. Ἰ. Σ. εἰς **Πειραιᾶ**. Τὰ αἰνίγματα ὑμῶν ἐλήφθησαν· καταχωρισθήσονται ἐν τῷ προσεχεῖ τεύχει.

Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης· Δρ. Ἰ. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ
ἐν ΛΕΙΨΙΑι. ELSTER-STR. 41.

Τύποις· ΓΟΥΛ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν ΛΕΙΨΙΑι.

ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ ΕΤΟΣ. Τρίτη 3. Ἰανουαρίου 1888. ΑΡΙΘΜΟΣ 1.

Le Moniteur De la Chance Universelle

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ

PROPRIÉTÉ ET ORGANE DE LA MAISON DE BANQUE ET DE COMMISSION I. PAGÈS.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΣΑ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ ΑΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΑΦΙΛΟΚΕΡΔΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ.
Ἐν Βιέννῃ καὶ Αὐστρο-Οὐγγαρίᾳ . . . . Φλ. 3
Ἐν Γερμανίᾳ . . . . . Μάρ. 4
Ἐν Γαλλίᾳ, τόποις ταχυδρ. ἑνώσεως . . Φρ. 6
Συμπεριλαμβανομένων τῶν ταχυδρ. τελῶν.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΣ
Stadt, Bartensteingasse 14.
Ἔναντι τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τοῦ Δημαρχείου
VIENNE.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ.
Δηλοποιήσ. ἀγγλικαὶ ὁ στ. . . . . Κρ. 50 Φρ. 1
Καταχωρίσ. συστατικαὶ . . . . . Φλ. 1 - 2
- ἐπὶ ἐκδόσ. ὅαν. κλ. . . - 2.50 - 5
Συμφωνία καὶ κατ' ἀποκοπήν.

ΤΑ ΔΩΡΑ ΜΑΣ· ΦΙΛΙΚΗ ΤΟΜΠΟΛΑ.

Ὁ «Μηνύτωρ τῆς Παγκοσμίου Τύχης» εἰσῆλθε τῇ 1 Ἰανουαρίου τοῦ 1888 εἰς τὸ ἑνδέκατον αὐτοῦ ἔτος. — Δεκαετεῖς καλαὶ καὶ εὐσυνείδητοι ὑπηρεσίαι, πενταετηρίδες δύο ἀφόβου καὶ ἀκηλιδώτου οἰκονομικοῦ βίου, βίου προσόδων πασιφανεστάτων, φιλίας πραγματικῆς μεταξὺ πελατῶν καθ' ἑκάστην πολυπληθεστέρων καθισταμένων καὶ ὑπὲρ ταῦτα ὁ οἰκονομικὸς ὁδηγὸς τιμώμενος διὰ τῆς ἀμεταπτώτου ἐμπιστοσύνης αὐτῶν — τοῦτο θεωρεῖται ὡς ὕπαρξις. Ἡ γενικὴ αὕτη ἐμπιστοσύνη ἐκ μακρᾶς δικαιολογουμένη πείρας **ἀδιαφιλονείκητον**, εἶναι περγαμηνὴ ἐκτιμήσεως καὶ σεβασμοῦ.

Ὡς διάμεσον μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως χρησιμεύοντες ἠδυνήθημεν νὰ προσπορίσωμεν ἑαυτοῖς θέσιν μοναδικήν, ἐξαιρετικήν, ὀφείλομεν δὲ ταύτην εἰς τὴν ἐκλεκτὴν ἡμῶν πελατείαν Οὐδέποτε λησμονήσομεν τὰ πρὸς αὐτὴν καθήκοντα ἡμῶν. Ἡ εὐτυχία αὐτῆς εἶναι καὶ ἡμετέρα Προδοῦναι τὴν ἀλήθειαν, ἤτις ἀποτελεῖ τὸν φρουρὸν αὐτῆς, ταὐτὸν τῷ προδοῦναι τὰ κοινὰ ἡμῶν συμφέροντα, ἅπερ στενώτατα πλέον συνδέονται πρὸς ἄλληλα. Ἐὰν ὁ «Μηνύτωρ» δύναται ἐλευθέρως οὐ μόνον ν'ἀπωθῇ μετ'ἀγανακτήσεως τὰ δῶρα Ἀρταξέρξου, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ἐπιζητῇ ταῦτα, ἐὰν οὐδὲν πιστωτικὸν κατάστημα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιβλήθῃ **αὐτῷ** οὔτε δι' ἀπειλῶν καὶ ψευδῶν κατηγοριῶν καὶ σκοτείων μέσων, οὔτε διὰ μέσων ἀναξίων καὶ ἀχαρακτηρίστων πειρασμῶν — τοῦτο προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι ἡ θέσις ἡμῶν κατόπιν τοσαύτης ἐργασίας ἐντίμως κατακτηθεῖσα ἀπαλλάσσει ἡμᾶς πάσης ὑπονοίας. Αἱ κατακρίσεις ἡμῶν, ὡς πᾶς τις γινώσκει, οὐδαμῶς ὑποκρύπτουσι συμφέρον, οἱ δ' ἔπαινοι γίνονται ἐπίσης δωρεάν, διότι ἡ συνείδησις ὑπαγορεύει ἡμῖν τοῦτους. Ἕνα μόνον ἔχομεν ἐν πᾶσιν ὁδηγόν, τὸ συμφέρον τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν, ὅπερ ταὐτίζεται μετὰ τοῦ ἡμετέρου. Ἐνταῦθα ἔγκειται τὸ μυστήριον τῆς ἀγερώχου ἀνεξαρτησίας ἡμῶν καὶ τῆς ἐλευθέρας ἡμῶν ἀμεροληψίας. Οὐδέποτε δυνησόμεθα συνθηκολογῆσαι μετὰ τοῦ ἐχθροῦ — ἄλλως τε περιελθόντος εἰς ἀδυναμίαν καὶ καταβληθέντος ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ὀρθῶν ἡμῶν ὑπολογισμῶν — χωρὶς διὰ μιᾶς ν' ἀπολέσωμεν τοὺς καλοὺς ἡμῶν πελάτας καὶ τοὺς ἀληθεῖς ἡμῶν φίλους. Λέγουσιν ὅτι: τὰ ***μικρὰ δῶρα διατηροῦσι*** τὴν ***φιλίαν.***

Ἐδέησε λοιπὸν ἵνα νῦν ὅτε πρόκειται νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ ἑνδέκατον ἡμῶν ἔτος φόρον εὐγνωμοσύνης ἐκτίνοντες, ἐκζητήσωμεν εὐάρεστόν τινα ἔκπληξιν πρὸς τοὺς πιστοὺς ἡμῶν συνδρομητὰς καὶ πελάτας, ἑορτάζοντες μετ' αὐτῶν οὕτως εἰπεῖν εἶδος ἀργυρῶν γάμων

Ἰδοὺ δὲ εἰς ποῖον συμπέρασμα κατελήξαμεν κατόπιν συνδιασκέψεως μεθ' ὅλων τῶν συντακτῶν ἡμῶν, συνελθόντων εἰς μέγα συμβούλιον. Διωργανώθη **δωρεὰν** μεγάλη **Τόμπολα** ὑπὸ τοῦ «Μηνύτορος τῆς Παγκοσμίου Τύχης» πρὸς ἀποκλειστικὸν ὄφελος τῶν ***συνδρομητῶν*** τοῦ 1888. **Ἡ Τόμπολα** αὕτη περιλαμβάνει τὰς ***πέντε ἀρχικὰς ὁμολογίας*** τὰς ὑποδεικνυομένας κατωτέρω, αἵτινες πᾶσαι εἰσὶν ἀσφαλέσταται καὶ ἀ τάξεως.

ΒΡΑΒΕΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ	Ἀριθ. Ἐτησίων Κληρώσεων	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ	Μεγαλειτερ κέρδη
1ον	Μία Ὁμολογ. 3% Σερβικοῦ Δανείου 1881	5	14 Ἰαν., 14 Μαρτ., 14 Ἰουν., 14 Αὐγ., 14 9βρ.	φράγκα 100,000
2ον	Μία Ὁμολογ. Ὀθωμαν. Σιδηροδρόμων 1870	6	1 Φεβρ., 1 Ἀπριλ., 1 Ἰουν., 1 Αὐγ., 1 10βρ.	- 600,000
3ον	Ἐν Τοκομερίδιον Dombau-Basilica 1886	3	1 Ἰουνίου, 1 Δεκεμβρίου, 1 Μαρτίου	- 200,000
4ον	Ἐν Τοκομ. Ἰταλ. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ 1885	4	1 Φεβρ., 1 Μαΐου, 1 Αὐγούστου, 1 Νοεμβρίου	- 100,000
5ον	Ἐν Τοκομ. Οὐγγρ. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ 1882	3	1 Μαρτίου, 1 Ἰουλίου, 1 Νοεμβρίου	- 50,000
		21		φράγκα 1,050,000

Τὰς ὑπηρεσίας ἡμῶν δὲν περιορίζομεν εἰς μίαν μόνην, ἅπαξ γινομένην κλήρωσιν. Οὐχί! Καθ' ***ἕκαστον μῆνα*** θέλομεν ἀνανεόνει τὴν κλήρωσιν τῶν 5 λαχειοφόρων ἀνωτέρω ὁμολογιῶν, καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1888. — Ὁ πρῶτος ὑπὸ τῆς τύχης εὐνοηθησόμενος ἀριθμὸς θέλει λάβει μίαν **Σερβικὴν Ὁμολογίαν** ὁ δεύτερος μίαν Ὁμολγίαν **Σιδηροδρόμων Τουρκίας**· ὁ τρίτος μίαν τοῦ **Dombau-Lose** ὁ τέταρτον μίαν τοῦ **Ἰταλικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ**· ὁ πέμπτος μίαν τοῦ **Οὐγγρικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.**

Ὅπως καταστήσωμεν ἐντελέστερον τὸ μέτρον ἡμῶν, εὕρομεν διὰ τὸ ἔτος 1887 καὶ θέλομεν διατηρήτει διὰ τὸ 1888 τὸ ἀσφαλέστερον καὶ τιμιώτερον μέσον, δι' οὗ θέλομεν ὁρίσει τοὺς ***πέντε κερδίζοντας*** προνομιούχους. — Οἱ τοῦ 1888 ***συνδρομηταὶ ἡμῶν*** διαιρεθήσονται εἰς 90 **Σειράς**, ἑκάστη τῆς ὁποίας ὑποδιαιρεθήσεται αὖθις εἰς 90 ***ἀριθμοὺς*** 1—90. Ἑκαστος συνδρομητὴς ἔχει κατὰ πρῶτον — ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς ἀποδείξεως τῆς πληρωμῆς τῆς συνδρομῆς αὐτοῦ — εἶτα δ' ἐπὶ τῆς ταινίας τῆς ἐφημερίδος αὐτοῦ πρὸς τὰ ***ἀριστερὰ*** ἀριθμὸν δεικνύοντα τὴν **Σειράν**, καὶ πρὸς τὰ ***δεξιὰ*** ἕτερον ἀριθμὸν δεικνύοντα τὸν ***ἀριθμὸν*** τῆς Σειρᾶς. — Ὁ τρόπος δι' οὗ γίγνεται ἡ κλήρωσις κατὰ πρῶτον μὲν τῶν **Σειρῶν**, εἶτα δὲ τῶν **Ἀριθμῶν**, οὐδεμίαν ἐπιδέχεται ὑπόνοιαν. Διότι κατ' εὐτυχῆ συγκυρίαν τὸ ***πρῶτον*** καὶ τὸ ***τελευταῖον*** Σάββαρον ἑκάστου μηνὸς λαμβάνει χώραν ἡ ἐκκύβευσις τοῦ **Κυβερνητικοῦ Λαχείου τῆς Πόλεως Βιέννης**, κατὰ τὸ ὁποῖον 90 ***ἀριθμοὶ*** ὑπάρχουσιν ἐν τῇ κάλπῃ. Πᾶς ὀρφανὸς ἐκλεγόμενος ***ὑπὸ τῶν ἀρχῶν*** ἐπὶ παρουσίᾳ ***δώδεκα ἐνόρκων*** καὶ ἐν δημοσίᾳ συνεδρίᾳ, ἐπισήμως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ὀπισθοβουλίας ἐξάγει τὸ κυβερνητικὸν τοῦτο λαχεῖον. Ὁ αὐτὸς παῖς θέλει ἐξαγάγει τοὺς ***ἀριθμοὺς τῶν πέντε κερδησουσῶν Ὁμολογιῶν.*** — Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡμετέραν **Τόμπολα** οἱ πέντε κατὰ τὸ πρῶτον **Σάββατον** τοῦ μηνὸς ἐξαχθησόμενοι ἀριθμοὶ θέλουσιν ὑποδείξει ***κατὰ σειρὰν*** τὰς πέντε μελλούσας νὰ κερδήσωσι **Σειράς** οἱ δὲ πέντε κατὰ τὸ τελευταῖον **Σάββατον** τοῦ μηνὸς ἐξελευσόμενοι ἀριθμοὶ τοὺς ***πέντε κερδήσοντας ἀριθμούς.***

Οὕτω γενήσεται ἡ διπλῆ κλήρωσις τοῦ λαχείου ἡμῶν κατὰ μῆνα, ἤτοι κατὰ τὸν ἐπισημότερον τρόπον. Οἱ κατὰ τὴν ἡμετέραν **Τόμπολα** κληρωθησόμενοι ἀριθμοὶ ἔσονται — συνεπείᾳ εἰδικῆς συμφωνίας — οἱ αὐτοὶ καὶ οἱ κληρωθησόμενοι διὰ τὸ Κυβερνητικὸν Λαχεῖον τῆς Πόλεως Βιέννης. Οὕτως, οὔτε ἔκπληξις, ἀλλ' οὔτε λάθος γενήσεται, διότι οὐδὲν ἀσφαλέστερον τούτου.

Ὁ πληρώσων συνδρομὴν ἑνὸς τὸν «Μηνύτορα τῆς Παγκοσμίου Τύχης» ἤτοι 6 φράγκα, ἢ 7 ρουμανικὰ φράγκα, ἢ 7 δραχμάς, ἢ 2. 50 ρούβλια εἰς τραπεζιτικὰ γραμμάτια, ταχυδρομικὸν ἔνταλμα, ἢ γραμματόσημα ὁποιουδήποτε κράτους — ἔξει δικαίωμα ἵνα συμμετάσχῃ τῆς κληρώσεως. Ὁ πρὸ τοῦ τέλους μηνὸς τινος γινόμενος συνδρομητὴς ἔχει δικαίωμα νὰ συμμετάσχῃ τῆς κληρώσεως ἀπὸ τοῦ ἑπομένου μηνός. Ἡ ἀπόδειξις τῆς πληρωμῆς τῆς συνδρομῆς ***δέον νὰ παρουσιασθῇ*** ὡς τίτλος, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν κερδηθεισῶν Ὁμολογιῶν κατὰ τὴν **Τόμπολα.** Πρὸς ἀποφυγὴν λάθους ἢ συγχύσεως καὶ πρὸς εὐκολίαν πάσης ἐξελέγξεως οἱ ἀριθμοί, καὶ τῶν ἀριστερόθεν **Σειρῶν** καὶ τῶν δεξιόθεν **Ἀριθμῶν**, ἐκτυπωθήσονται καθαρώτατα καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς πληρωμῆς τῆς συνδρομῆς, καὶ ἐπὶ τῆς ταινίας τῆς ἐφημερίδος τοῦ συνδρομητοῦς. Πάντες οἱ συνδρομηταὶ καὶ φίλοι ὅσοι εὐαρεστοῦνται νὰ ποιήσωσιν ἔργον προσηλυτιστῶν ὑπὲρ τοῦ «Μηνύτορος τῆς Παγκοσμίου Τύχης» θέλουσιν εὕρει ἐν τῇ **Τόμπολα** ἡμῶν νέα στοιχεῖα ὅπως προσελκύσωσιν αὐτῇ φίλους καὶ γνωρίμους αὐτῆς. Δραττόμεθα δὲ τῆς εὐκαιρίας ταύτης ὅπως ἀπευθύνωμεν αὐτοῖς τὰς εἰλικρινεστέρας ἡμῶν εὐχαριστίας διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτῶν συνδρομήν.

ΕΥΡΤΝΣΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΗΜΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 1888.

Βεβαίως οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται παρετήσησαν μεθ' ὁποίας ἀκριβείας προβλέψεων καὶ μεθ' ὁποίας ποικιλίας πληροφοριῶν κρίνομεν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα ὅσοι εἰς τὸν οἰκονομολογικὸν κύκλον ἀνάγονται. Δὲν διέφυγεν αὐτοὺς — διότι τὸ πρᾶγμα εἶναι φανερὸν — ὅτι τὰ πιστωτικὰ καταστήματα, ἅπερ συνιστῶμεν ἤτοι τὸ **Crédit Mobilier Rothschild** καὶ ἡ **Ἔγγειος Πίστωσις** τῆς **Αὐστρίας** ἀνέρχονται τὸ Καπιτώλιον, ἐνῷ αἱ Τράπεζαι καὶ αἱ Ἑταιρίαι, ἃς συνιστῶμεν ὡς ἐπικινδύνους, ἤτοι ἡ **Laenderbank,** αἱ **Alpines de Bouteux** καὶ τὸ **Μοροπώλιον** τῶν **Καπνῶν** κατέρχονται εἰς τὴν ἄβυσσον

Δὲν εἴμεθα ἄδικοι ἐὰν περιοριζώμεθα μόνον εἰς ἁπλᾶς πλατωνικὰς θεωρίας. Τοῦ λοιποῦ θέλομεν θέσει εἰς ἐνέργειαν καὶ ἐπωφεληθῇ τὰς οἰκονομολογικὰς μελέτας, εἰς ἃς ἀσχολοῦνται, πρὸς τὸ καλὸν τοῦ «Μηνύτορος» καὶ τῶν πολυπληθῶν αὐτοῦ πελατῶν, συνεργάται πρώτης ἀξίας καὶ εἰδικότητος ἀναντιλέκτου. Δὲν θέλομεν ἀσχοληθῇ μόνον εἰς τὰς λαχειοφόρους Ὁμολογίας, αἵτινες ἀποτελοῦσι τυχηρὰν πηγὴν πλούτου, ἀλλὰ θέλομεν πᾶσας ἡμῶν τὰς μερίμνας καταβάλει εἰς τὴν τοποθέτησιν κεφαλαίου ἐπὶ χρηματισμῷ ἀσφαλεῖ, ὅστις ἀποτελεῖ τακτικὴν πηγὴν κερδῶν σπουδαίων ἐν μικρῷ χρόνῳ, μετὰ κινδύνων φρονίμων περιοριζομένων.

ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΗΜΩΝ.

Τὰς καλλιτέρας καὶ πολυτιμοτέρας πληροφορίας διαφυλάττοντες, ὡς δίκαιον, διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἡμῶν καὶ διὰ τοὺς μεθ' ἡμῶν μόνον συναλλαττομένους, πάνυ ὅμως εὐαρέστως εἴμεθα πρόθυμοι νὰ ***παρέξωμεν τὰς καλλιτέρας πληροφορίας*** οἰκονομικὰς τε καὶ ἐμπορικὰς, κυρίως περὶ ***ἀσφαλειῶν*** εἰς πάντας ὅσοι, πρὶν ἢ προβῶσιν εἰς πρᾶξίν τινα, ἤθελον περιποιήσει ἡμῖν τὴν τιμὴν νὰ ζητήσωσι τοιαύτας παρ' ἡμῶν.

Πᾶσιν ἡμῶν τοῖς συνδρομηταῖς καὶ πελάταις ἐκφράζομεν τὰς θερμοτέρας εὐχὰς καὶ συγχαρητήρια διὰ τὸ ***ἔτος*** 1888.

Le Moniteur de la Chance Universelle,

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΔΙΔΟΝΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΕΦ' ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ.

VIENNE.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΔΙΔΟΝΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΕΦ' ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ.